

2025 Urteko txostena

EAEko ekonomiaren analisia

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

EKONOMIA, LAN ETA
ENPLEGU SAILA
Ekonomia Zuzendaritza

DEPARTAMENTO DE ECONOMÍA,
TRABAJO Y EMPLEO
Dirección de Economía

EUSKAL EKONOMIAREN URTEKO TXOSTENA 2025

Koiuntura eta Aurreikuspen Ekonomikoen Zerbitzua

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia

Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Vitoria-Gasteiz, 2026

Lan honen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzako Liburutegi Nagusiaren katalogoan aurki daiteke :

<https://www.katalogoak.euskadi.eus/katalogobateratua>

Argitaraldia: 2026ko uztaila

© Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa

Ekonomia, Lan eta Enplegu Saila

Internet: www.euskadi.eus

Argitaratzailea: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia

Donostia-San Sebastián, 1–01010 Vitoria-Gasteiz

Egilea eta itzulpena: Koiuntura eta Aurreikuspen Ekonomikoen Zerbitzua

Ekonomia, Lan eta Enplegu Saila

ISSN: 3101-2264 (online bertsioa)

Aurkibidea

1. Mikel Torresen aurkezpena	1
2. Ekonomiaren egoera laburbilduta	3
3. Euskal ekonomiaren testuingurua 2025ean	9
3.1 Munduko ekonomia	9
3.2 Analisia herrialdeka	12
3.3 Nazioarteko finantza sektorea.....	16
4. Euskal ekonomia	22
4.1 Adierazle nagusiak	22
4.1.1 BPGa biztanleko	22
4.1.2 Output gap eta hazkunde potentziala	25
4.1.3 Adierazle sozioekonomikoak	26
4.2 Eskaintza	31
4.3 Eskaria.....	38
4.3.1 Barne eskaria	38
4.3.2 Kanpo eskaria.....	43
4.4 Lan merkatua	51
4.4.1 Enplegua eta kontratazioa	51
4.4.2 Jarduera	59
4.4.3 Langabezia eta Beveridge kurba	60
4.4.4 Soldatak	63
4.4.4.1 Soldatak.....	63
4.4.4.2 Soldata arrakala	65
4.4.4.3 Lan hitzarmenak.....	66
4.4.5 Lehiakortasuna eta lan kostuak	67
4.5 Prezioak	70
4.5.1 KPI	70
4.5.2 Industria prezioen indizea (IPRI)	75
4.5.3 Energia prezioak.....	76

4.6 Arlo publikoa	79
4.6.1 Diru bilketa.....	79
4.6.2 Jarduera ekonomikoa	81
4.6.3 Eusko Jaurlaritzak egindako gastuaren analisi funtzionala	86
4.7 Familien finantza osasuna	90
4.8 Aurreikuspen ekonomikoak.....	95
5. Erronkak eta eragin faktoreak	100
5.1 Munduko merkataritzaren birkonfigurazioa	100
5.2 Berreskuratze eta Errresilientzia Mekanismoaren funtsen inpaktu macroekonomikoa EAEko ekonomian	108
5.3 Etxebizitza	116

Taulen aurkibidea

1. EAEko ekonomiaren beste aldagai nagusi zenbait	8
2. Munduko ondasunen merkataritza eremuka.....	11
3. Ekonomiaren aldagai nagusiak	15
4. Banku zentralen interes tasak (%)	17
5. 10 urterako zor publikoaren errendimendua.....	18
6. Lehen arloko adierazle nagusiak.....	31
7. EAEko industriaren BEGaren bilakaera	32
8. Eraikuntza arloaren adierazle nagusiak	35
9. Zerbitzuen eta horien osagaien sektoreko BEGaren bilakaera.....	37
10. Zerbitzuen sektoreko beste adierazle batzuk.....	38
11. Kontsumo efektiboaren adierazleen bilakaera.....	39
12. Errenta adierazleen bilakera.....	41
13. Kapital eraketa gordinaren bilakaera eta haren adierazleak	42
14. EAEren eta atzerriaren arteko merkataritzaren helmuga	46
15. EAEren eta atzerriaren arteko merkataritzaren jatorria.....	49
16. Enplegua sektoreka. Urte arteko aldakuntza tasak (%)	53

17. Erregistratutako lan kontratuen bilakaera	58
18. Hitzarmenetan adostutako soldata igoerak (%)	66
19. Kontsumoko prezioen indizearen banaketa	71
20. EAEko kontsumo prezioen indizea.....	73
21. EAEko industriako prezioen indizea.....	76
22. Zerga itunduen bilakaera	80
23. Taula makroekonomikoa	97
24. Estatu Batuak, Mercosur eta India merkataritza berregituratzearen aurrean	106

Irudien aurkibidea

1. EAEko eta munduko ekonomien hazkundera. Urte arteko aldakuntza tasak (%)	4
2. EAEko BPGari eginiko ekarpenak. Puntu portzentualak.....	5
3. BPG errealearen eta enpleguaren bilakaera EAEn. 2008 urtea=100.....	6
4. Salgaien munduko merkataritzaren bolumenaren eta munduko BPGaren hazkundera	10
5. Barne produktu gordina. Urte arteko aldakuntza tasak (%).....	13
6. EBZk euroarentzat ezarritako truke tasa ofizialak	19
7. BPGa, produktibitatea eta BPG biztanleko	22
8. BPG biztanlekoaren hazkundearen banaketa (I)	23
9. BPG biztanlekoaren hazkundearen banaketa (II)	24
10. Output gap eta BPG potentzialaren hazkundearen deskonposizioa	25
11. Benetako pobrezia Euskadin	27
12. Pobreziaren, bazterketaren eta desberdintasunaren egiturazko bilakaera, 2008-2024.....	28
13. Pobrezia- edo gizarte-bazterketako arriskua autonomia-erkidegoen arabera. 2025	30
14. Industria produkzioaren bilakaera. Euskal produkzioa, xede ekonomikoaren eta ingurunearen arabera	33
15. EAEko industria ekoizpena mugatzen duten faktoreak.....	34
16. Eraikuntza kostuen eta etxebizitza berrien prezioen bilakaera	36
17. BPG errealearen hazkundearen banaketa eskariaren ikuspegitik.....	39
18. EAEko familien aurrezkia eta kontsumoa 2025ean	40

19. Kapital finko publiko eta pribatuaren eraketa gordina eta osaera aktibo motaren arabera	43
20. EAEko ondasunen esportazio eta inportazioen merkatu kuota munduko merkataritza guztiarekiko	44
21. Esportazio eta inportazioen trukeen konparazioa	45
22. EAEko kanpo merkataritza. Adierazle nagusiak	50
23. Enpleguaren bilakaera EAEn. Pertsonak.....	52
24. Enplegu tasaren bilakaera sexuaren arabera EAEn (%)	53
25. Goi mailako hezkuntza (30-34 urte bitarteko taldea) (%)	54
26. Enpleguaren bilakaera hezkuntza mailaren arabera. 2025. urtea	55
27. Aldi baterako enplegu tasa soldatapeko guztiekiko (%).....	56
28. Lanaldi partziala duten landunek okupatu guztiekiko (%).....	57
29. 16-64 urteko biztanleriaren jarduera tasaren arrakala (ehuneko puntuak).	59
30. Langabezia tasaren bilakaera EAEn (%).....	60
31. Beveridge kurba	62
32. Soldataren bilakaera Euskadin. Indizea. 2008. urtea=100	63
33. Soldataren bilakaera Euskadin. Pertzentilak. 2008. urtea=100.....	64
34. Urteko batez besteko irabazia lan egindako langile bakoitzeko (euro ez.) eta soldata-arrakala (% esk.)	65
35. Lan kostu osoa langile bakoitzeko 2019-2025.....	67
36. Lan kostu osoa sektoreko langile bakoitzeko. Urte arteko aldakuntza tasak.....	68
37. Orduko lan kostu nominala unitateko	69
38. Lehiakortasuna orduko.....	70
39. KPIaren bilakaera.....	74
40. EAEren eta Eurogunearen arteko inflazio tarte. 2025eko batez besteko balioak	75
41. Lehengai energetikoen bilakaera. Hileko batez bestea.....	77
42. Inflazioaren bilakaera. Urte arteko aldakuntza tasak.....	78
43. Eusko Jaurlaritza. Eragiketa arrunten eta aurrekontu-saldoaren bilakaera, 2005-2025 (BPGaren %).....	82
44. Eusko Jaurlaritzaren zorpetzea eta zorra, 2005-2025	84
45. Foru Aldundiak. Eragiketa arrunten eta aurrekontu-saldoaren bilakaera, 2005-2025 (BPGaren %).....	85
46. Administrazio Autonomoaren zor publikoaren bilakaera (gehiagizko defizitaren protokoloaren arabera). BPGaren %a	86
47. Eusko Jaurlaritzak gauzatutako gastuaren bilakaera (2005-2025). BPGaren %a	88
48. Kreditu eta gordailuen bilakaera. Milioi euro	92
49. Kredituen eta gordailuen bilakaera	93
50. Etxebizitzen hipoteken bilakaera (milakoak) eta 12 hileko euriborra	94
51. Euskadiko eta beste ekonomia batzuetako BPG erreala eta BPG biztanleko	96
52. BPG errearen hazkunde-aurreikuspenaren deskonposizioa eskariaren ikuspegitik	98

53. Kanpo eskariaren ekarpenaren aurreikuspenaren deskonposizioa, jatorriaren eta hazkundearen arabera	98
54. Euskal esportazioen bilakaera AEBetara, Mercosurrera eta Indiara. 2012ko indizea = 100	105
55. SEM funtsen BPGan duen eragina.....	112
56. SEM funtsen enpleguan duen eragina	114
57. Etxebizitza eta biztanleriaren bilakaera	116
58. Aurreikusitako etxebizitzak	117

1. MIKEL TORRESEN AURKEZPENA

2025a urte zorrotza izan zen Euskadirentzat. Gure ekonomiak ziurgabetasun geopolitikoak, protekzionismoaren gorakadak, Europako industriaren ahuleziak eta familientzat zein enpresentzat oraindik ere agerikoak ziren prezioen tentsio iraunkorrak markatutako nazioarteko testuinguru batean moldatu behar izan zuen. Ez zen, beraz, urte erraza izan. Nazioarteko merkataritzaren arauak gero eta zalantzazkoago bihurtu ziren, Europako merkatu nagusiek bilakaera ahula izan zuten eta euskal industriak kanpo ingurune ez oso lagungarri bati aurre egin behar izan zion. Hala ere, euskal ekonomiak berriro ere erakutsi zuen erresistentziarako,

BPGa %2,3 hazi zen 2025ean, eta enpleguak maila historikoak lortu zituen; horrek berretsi zuen Euskadik hazkunde bide egonkorra mantendu zuela testuinguru konplexu batean. Bilakaera positibo hori ez zen inertziaren emaitza izan, oinarri ekonomiko sendo baten eta enpresen, langileen, erakundeen eta euskal gizarte osoaren ahaleaginean oinarritutako erantzun kolektibo baten ondorio baizik. Barne eskariak eutsi egin zion hazkundeari, etheen kontsumoak, inbertsioaren susperraldiak eta finantza baldintzen pixkanakako hobekuntzak bultzatuta. Zerbitzuek eta eraikuntzak ekarpen erabakigarria egin zioten jardueraren hazkundeari, eta industriak, aldi baterako ahultasuna izan arren, gure eredu ekonomikoaren funtsezko elementua izaten jarraitu zuen, eta, aldi berean, lehiakortasunaren, berrikuntzaren eta produktibitatearen erronka nagusiak biltzen dituen eremuetako bat ere izan zen.

Lan merkatua 2025eko aktibo nagusietako bat izan zen. Euskadik enplegua sortzen jarraitu zuen, eta, BJaren arabera, lehen aldiz milioi bat pertsona landunen langa gainditu zuen; gainera, langabezia tasa %6,4ra jaitsi zen, euroguneko mailetatik oso gertu. Eustaten kontu ekonomikoek ere lanaldi osoko enplegu baliokidea serie historikoko mailarik altuenean kokatu zuten. Datu horiek

aukerak sortzeko gai den ekonomia baten isla dira, baina enpleguaren erronka ere aldatzen ari dela gogorarazten digute: kontua ez da soilik lanpostu gehiago sortzea, baizik eta Euskadik datozen urteetan beharko duen talentua prestatzea, prestakuntzaren eta enpresen beharren arteko egokitzapena hobetzea, belaunaldi erreleboa erraztea eta enpleguaren kalitatea indartzea.

Txostenak erakusten du, halaber, hazkundera beti kohesioaren ikuspegitik aztertu behar dela. Inflazioa moteldu egin zen, baina etxeen gaineko presio guztiak ez ziren desagertu, bereziki energiaren, landu gabeko elikagaien eta zenbait zerbitzuren arloan. Aldi berean, gizarte adierazleek gogorarazten dute Euskadik pobreziaren eta desberdintasunaren arloan egoera aldekoa duela beste lurralde batzuekin alderatuta, baina kalteberatasun oso zehatz batzuek bere horretan jarraitzen dutela adingabeak dituzten etxeetan, guraso bakarreko familietan eta atzerritar jatorriko biztanleriaren artean. Horregatik, hazkunde ekonomikoa guztiz gogobetegarria da bakarrik kalitatezko enplegua, aukera hobeak, kalteberatasunaren aurreko babesa eta herritar guztiek aurrera egiteko benetako gaitasuna ekartzen dituenean.

Datozen urteei begira, aurreikuspenek hazkunde moderatuagoko aldi bat iragartzen dute. BPGa %1,9 haziko litzateke 2026an, eta, ondoren, urteko %1,6-%1,7 inguruko tasetan kokatuko litzateke 2030era arte. Agertoki horrek epe ertaineko ikuspegiz jardutera behartzen du. Euskadik inbertsioari eutsi beharko dio, produktibitatea indartu, industriaren lehiakortasuna hobetu, berrikuntza eta teknologia hobeto baliatu, eta erronka demografikoari prestakuntzaren, kualifikazioaren eta lan integrazioaren bidez erantzun. Lanbideren eraldaketa, talentuaren aldeko orientazioa eta pertsonen eta enpresen arteko lotura funtsezko osagaiak izango dira belaunaldi erreleboak eta produkzio premia berriek pisu erabakigarria izango duten hamarkada bati aurre egiteko.

2025eko balantzea, beraz, positiboa da, baina baita zorrotza ere. Euskadi hazi egin zen, enplegua sortu zuen, posizio fiskal sendoa mantendu zuen eta kontrako ingurune bati erantzuteko gaitasuna erakusten jarraitu zuen. Baina txostenak argi uzten ditu aurrean ditugun erronkak: gehiago eta hobeto haztea, produktibitatea handitzea, gure industria indartzea, kalitatezko enplegua sendotzea eta aurrerapen ekonomikoa gizarte osora iristea bermatzea. Horixe da Ekonomia, Lan eta Enplegu Sailaren jarduna gidatzen duen konpromisoa: Euskadin errotutako ekonomia lehiakor eta inklusiboa bultzatzea, ziurgabetasunari aurre egiteko gai dena, kohesioari eta ongizateari uko egin gabe.

Mikel Torres

*Eusko Jaurlaritzako bigarren lehendakariordea
Ekonomia, Lan eta Enplegu sailburua.*

2. EKONOMIAREN EGOERA LABURBILDUTA

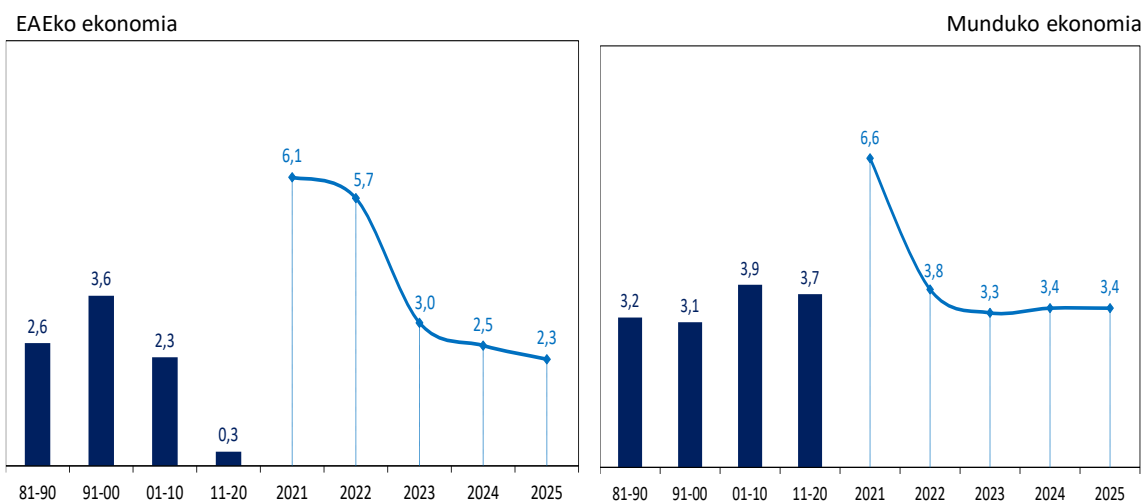
Munduko ekonomiak hedapen kutsua izan zuen 2025ean, baina aurreko urteetakoa baino ingurune zalantzarriagoan. Hazkunde globalak egonkor jarraitu zuen %3,4an, eskariaren erresistentzian, finantza baldintzen hobekuntza mailakatuan eta teknologiari lotutako jarduera batzuen dinamismoan oinarrituta. Hala ere, aurrerapen horrekin batera, merkataritza ziurgabetasuna nabarmen handitu zen, batez ere Estatu Batuen muga zergen biraketaren ondorioz, enpresa askoren ekoizpen, merkataritza eta inbertsioari buruzko erabakiak aldatu baitzituen. Izan ere, munduko merkataritzaren hazkundearen zati batek muga zerga berriak indarrean sartu aurretik esportazioak aurrerratu izanari erantzun zion, eta, beraz, trukeen berreskurapena tentuz interpretatu behar da. Salgaien munduko esportazioak %4,7 hazi ziren eta inportazioak %4,4, baina bilakaera oso desberdina izan zuten arloka: Asia eta Ekialde Ertaina izan ziren eremurik dinamikoenak; Europak, berriz, bilakaera askoz ere ahulagoa izan zuen, batez ere industriaren esparruan.

Bloke handien arabera, garapen bidean dauden ekonomiek ekonomia aurreratuek baino erritmo azkarragoan hazten jarraitu zuten; Txinak hazkunde handia izan zuen, nahiz eta oraindik kanpo arloan oso babestuta egon, eta India ekonomia dinamikoenetako bat izan zen. Ekonomia aurreratuen artean, Estatu Batuak Europaren gainetik hazi ziren berriz, nahiz eta aurreko urtean baino dezelerazio apur bat handiagoa izan. Euroaren eremua, berriz, pixka bat hobetu zen, hauskortasun egoera alde batera utzi gabe. Espainia berriz nabarmendu zen Europan, eremuaren batez bestekoa baino hazkunde nabarmen handiagoarekin, barne eskarian, enpleguan eta inbertsioan oinarrituta. Oro har, 2025 hazkunde iraunkorreko urtea izan zen, baina Europako industria ahuleziak, merkataritza tentsioek eta ziurgabetasun geopolitikoak baldintzatuta, eta horrek ziklo ekonomikoaren ikusgarritasuna mugatzen jarraitu zuen.

Testuinguru horretan, euskal ekonomiak ibilbide positiboa izan zuen. BPG erreala %2,3 hazi zen, 2024an baino hamarren bat gehiago, eta horrek aurrerapen fase moderatu baina egonkor bat

berresten du, pandemiaren ondorengo susperraldiari lotutako ezohiko bultzada agortu ondoren. Ikuspegi ziklikotik, hazkunde efektiboa hazkunde potentzialetik oso hurbil egon zen, %2,3an ere zenbatetsita, eta, beraz, produkzio arrakala ia egonkor eta eremu positiboan mantendu zen. Termino nominaletan, BPGa 103.156,6 milioi eurora iritsi zen, 2024an baino %5,0 gehiago, azken lau urteetako hazkunderik txikiena, inflazio tentsio handieneko ekitaldiekin alderatuta prezioen moderazio handieneko testuinguru batean.

EAEko eta munduko ekonomien hazkundeak. Urte arteko aldakuntza tasak (%)
1. irudia

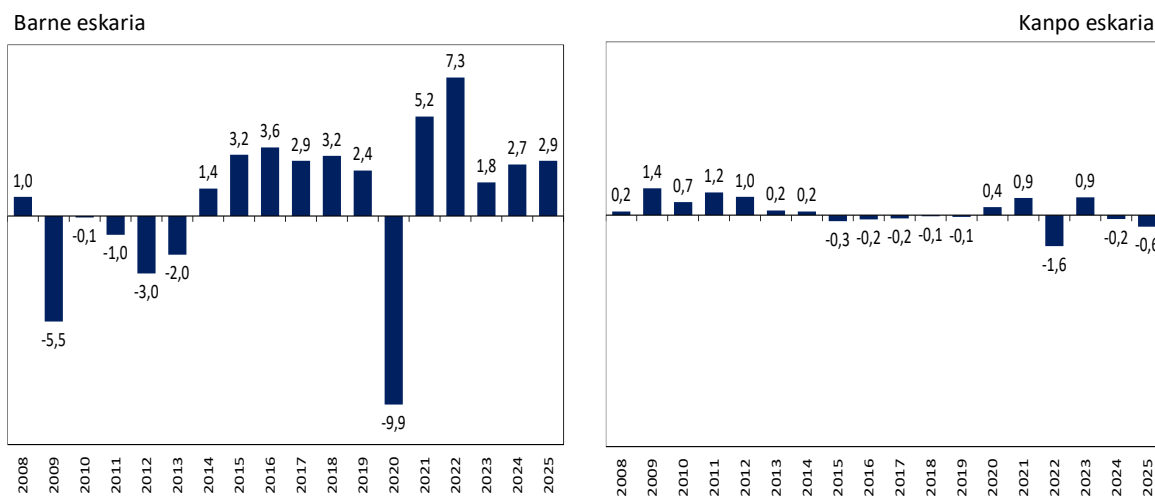

Iturria: Eustat eta NDF.

Eskaintzaren ikuspegitik, jarduera ekonomikoaren hazkundea zerbitzuetan oinarritu zen batez ere, eta industriak portaera ahula izan zuen. Zerbitzuen sektoreak %2,8 gehitu zuen balio erantsi erreala, 2024an baino hamarren bat gutxiago, eta jardueraren eta enpleguaren eragile nagusia izan zen berriro. Sektorearen barruan, merkataritza, ostalaritza eta garraioa nabarmendu ziren, %3,3ko hazkundearekin, eta gainerako zerbitzuak, %2,9ko hazkundearekin; aldiz, administrazio publikoari, hezkuntzari, osasunari eta gizarte zerbitzuei lotutako jarduerak profil neurritsuagoa izan zuten. Eraikuntzak ere portaera ona izan zuen, balio erantsia %3,7 igo baitzen, jarduera suspertzen eta produktibitatea hobetzen lagunduta, baina bizitegi eskaintzak mugak erakusten jarraitu zuen, eta jaitsierak izan ziren bai hasitako etxebizitzetan bai amaitutakoetan.

Industria, aldiz, %0,4 baino ez zen hazi termino errealean, Europako merkatu nagusien ahuleziak, merkataritza oztopen gorakadak eta AEBetako muga zergen politikari lotutako ziurgabetasunak baldintzatutako ingurunean. Sektorea pandemiaren aurreko jarduera mailaren gainetik jarri zen arren, enpleguak 2019ko erregistroen azpitik jarraitu zuen, eta produktibitateak %0,1 baino ez zuen egin aurrera. Industri ekoizpenak profil heterogeneoa erakutsi zuen: inbertsioari gehien lotutako adarrek hobeto eutsi zioten, metalurgia, metalezko produktuak, kimika edo fintzea bezalako jarduera garrantzitsuek jaitsierak izan zituzten bitartean. Portaera horrek berretsi egiten du euskal industria 2025ean oraindik egoera konplexu batean zegoela, Europako industria atoniak eta kanpo eskariaren ahuleziak oso baldintzatuta.

EAEko BPGari eginiko ekarpenak. Puntu portzentualak
2. irudia

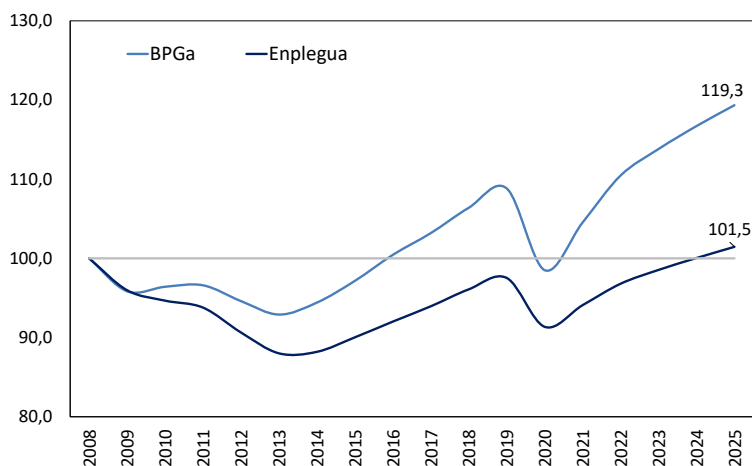
Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina, Eustaten datuak erabilia.

Eskariaren aldetik, barne eskaria izan zen berriro hazkundearen euskarri nagusia, eta kanpo sektorearen ekarpen negatiboa konpentsatu zuen. Kontsumo pribatuak %2,7 egin zuen gora, 2024ko erregistroa baino pixka bat gorago, enplegua sortzeak, soldata errentak handitzeak, inflazioa pixkanaka moderatzeak eta interes tasak jaisteak lagunduta. Kontsumo publikoaren erritmoa, aldiz, %1,7raino moteldu zen, aurreko urteetako ezohiko bultzada pixkanaka kendu zela islatuz. Kapitaleraketa gordinak %4,0raino azeleratu zuen, ekipamenduko ondasunetan egindako inbertsioaren aurrerapen handixeagoarekin (%4,3 hazi zen) eta gainerako inbertsioaren bilakaera

positiboarekin (%3,8 hazi zen). Inbertsioaren hobekuntza hori finantza testuinguru ez hain murriztailean gertatu zen, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoari lotutako proiektuen laguntzarekin.

Kanpo eskariak, aldiz, sei hamarren kendu zizkion BPGaren hazkundeari. Eraitza horrek erakusten du barne eskariaren dinamismoak esportazioek baino intentsitate handiagoz bultzatu zituela inportazioak, euskal ekonomiak bere kanpo merkatu nagusien, bereziki europarren, ahultasuna salatzen jarraitu zuen testuinguruan. Kanpo merkataritzaren bilakaera, gainera, nazioarteko merkataritza fluxuen berrantolaketak eta industria merkatu batzuetako lehia handiagoak baldintzatu zuten. Beraz, kanpoko saldoak portaera neutralagoa izan zuen beste ekitaldi batzuetan ez bezala, 2025ean hazkundearen galga partzial gisa jardun zuen berriro, baina euskal ekonomiaren hedapen tonu orokorra aldatu gabe.

BPG errealaren eta enpleguaren bilakaera EAEn. 2008 urtea=100
3. irudia

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina, Eustaten datuak erabilia.

Jardueraren hazkundera lan merkatura itzuli zen, baina aurreko ekitaldietan baino intentsitate apalxeagoarekin. Eustaten kontu ekonomikoak erreferentziazat hartuta, enplegu osoa %1,4 hazi zen 2025ean, eta lanaldi osoko 998.931 lanpostu baliokidera iritsi zen, serieko erregistrorik handiena. Gainera, laugarren hiruhilekoan lanaldi osoko milioi bat lanpostu baliokide gaingitu ziren

lehen aldiz. Sektoreka, zerbitzuetan kontzentratzen jarraitu zen aurrerapen gehiena, enplegua %1,7 hazi baitzen; eraikuntzak, berriz, dinamismoa berreskuratu zuen eta %1,9 hazi zen. Industriak, aldiz, portaera askoz ere neurritsuagoa erakutsi zuen, %0,3ko igoera eskasarekin, bere jardueraren ahultasunarekin koherentea. Azkenik, lehen sektoreak enplegua murriztu zuen berriro, nahiz eta modu apalago batean. Eustaten BJAk lan merkatuaren bilakaera positibo hori berresten du: okupazioa %1,3 hazi zen eta lehen aldiz milioi bat landun baino gehiago izan zituen; langabezia tasa, berriz, %6,4ra jaitsi zen, eta jaitsierak izan ziren gizonen eta emakumeen artean.

Prezioei dagokienez, 2025ak BPGaren deflatorearen moderazioa berretsi zuen, 2024an %2,8 izatetik %2,6 izatera igaro baitzen. Dezelerazioa, batez ere, zerbitzuetan eta eraikuntzan prezioek izandako gorakada txikiagoagatik gertatu zen; izan ere, horien deflatoreak %2,3ra eta %2,4ra jaitsi ziren, hurrenez hurren. Aldiz, industriak deflatorearen gorakada izan zuen %1,7raino, prezio energetiko eta ertain batzuen igoerarekin bat etorritik. Urteko batez besteko KPIa %3,0koa izan zen, ia aurreko urteko %3,1aren antzera, baina oraindik ere %2,0ko helburuaren gainetik. Azpiko inflazioak bilakaera hobe izan zuen, %2,6ra jaitsi baitzen, industria ondasunen eta elikagai landuen moderazioari esker, nahiz eta zerbitzuek oraindik tasa altuak izan. Hondar-inflazioa, berriz, %5,2ra igo zen, energia eta elikagai ez landuen eraginez.

Testuinguru horretan, lan faktorearen itxurazko produktibitateak hobera egin zuen berriro, modu mugatuan bada ere. BPG erreala enpleguaren gainetik hazi zen, eta horrek 2024an erregistratutakoa baino produktibitate irabazi handiagoa ahalbidetu zuen, baina oraindik ere industriaren ahultasunak baldintzatuta. Sektoreen arteko kontrastea esanguratsua izan zen: eraikuntzak produktibitatearen %1,8ko hobekuntza izan zuen eta zerbitzuek %1,0koa; industriak, berriz, %0,1 baino ez zuen egin gora. Bilakaera horrek agerian uzten du euskal ekonomiak jardura eta enplegua sortzeko gaitasuna duela, baina produktibitatearen hobekuntza industriaren susperraldiaren eta nazioarteko ingurune lehiakorrago eta zalantzarazkoago batera egokitzearen mende dagoela neurri handi batean.

Datozen urteetarako aurreikuspenen arabera, euskal ekonomiaren hazkundea moteldu egingo da pixkanaka, inguruko ekonomientzat aurreikusitako egoerarekin bat etorritik. 2025ean gora egin ondoren, BPG erreala %1,9 haziko litzateke 2026an, eta %1,7 inguruko tasetan kokatuko litzateke 2027an eta 2028an, eta %1,6ra hurbilduko litzateke proiektzio horizontearen amaieran. Dinamismo txikiago hori enplegu sorreraren testuinguru sakonago batean gertatuko da, 2026ko %1,1etik %0,8ra pasako bailirateke aldiko azken urteetan. Langabezia tasa %6tik gora mantenduko litzateke zerumugaren zati handi batean, baina %5,7ra jaitsiko litzateke 2030ean, eta lanaren itxurazko produktibitateak erritmo moderatuetan egingo luke aurrera, urteko %0,8-0,9tik hurbil.

Eskariaren ikuspegitik, hazkundeak funtsean barne eskarian oinarrituko da. Kontsumo pribatuak jarraituko du izaten BPGari ekarpen handiena egiten dion osagaia; kontsumo publikoak, berriz, ekarpen egonkorragoa egingo du, eta kapital eraketa gordinak nahiko ekarpen handia egingo du, BPGaren %24,5 ingurukoa, batez ere taldeko inbertsioak bultzatuta. Aldiz, kanpoko eskariak ekarpen negatiboari eutsiko lioke aurreikuspenaren horizontean zehar, eta ekarpen hori baldintzatuta egongo litzateke merkataritza truke fluxu baxuengatik, bereziki ondasunetan, eta europear merkatuetan galdutako merkataritza kuotagatik. Hala ere, aldiaren amaiera aldera, lehiakortasun irabazi batzuk berreskura litezke munduko gainerako herrialdeekiko saldoan, nahiz eta Estatuko gainerako herrialdeekiko saldoak ekarpen negatiboa erakusten jarraituko lukeen.

EAEko ekonomiaren beste aldagai nagusi zenbait

1. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Biztanleko BPGa eurotan. EB-27=100	98,9	99,2	101,3	103,7	104,8	--
BPG per capita EAPn. EB-27=100	104,2	107,5	111,5	115,5	116,9	--
BPG erreala merkatu prezioetan	-9,5	6,1	5,7	3,0	2,5	2,3
Enplegua	-6,3	3,0	2,9	1,8	1,5	1,4
Lan faktorearen itxurazko produktibitatea	-3,4	3,0	2,7	1,2	1,0	0,8
BPG nominala merkatu prezioetan	-9,5	8,3	10,2	7,5	5,4	5,0
BPGaren deflatorea	0,0	2,1	4,3	4,1	2,8	2,6
KPI (urteko batez bestekoak)	-0,1	3,1	8,0	3,6	3,1	3,0
Kostu guztiak langile bakoitzeko	-1,1	4,9	2,7	4,5	2,3	3,9
Langabezia tasa	10,6	10,0	8,6	7,8	7,4	6,4

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina, Eustaten, Eurostaten eta INEren datuetan oinarrituta.

3. EUSKAL EKONOMIAREN TESTUINGURUA 2025EAN

3.1 Munduko ekonomia

2025. urtea konplexutasun handiko nazioarteko panorama batengatik markatua egon zuen; bertan, jarduera ekonomiko globala uste baino gogorragoa izan zen, inflazioa pixkanaka moteldu, eta merkataritza eta geopolitika ziurgabetasuna nabarmen areagotu zen. Ekitaldiaren ezaugarri bereizgarri nagusia Donald Trump presidentetzara itzuli ondoren AEBren politika komertzialak izan zuen bira malkartsua izan zen, irismen handiko muga zergen gorakadarekin, ondoren etenaldiekin, zuzenketa partzialekin eta aldebiko negoziazioekin batera, aurreikusezintasunaren sentsazioa uxatu ez zutenak. Eraitza aldakortasun handiko ingurune bat izan zen, non enpresek, inbertitzaileek eta gobernuek nazioarteko merkataritzaren arauak oso azkar aldatu behar izan zituzten.

Hala ere, munduko ekonomiak hedapen kutsua izan zuen, eta 2024an ikusitako erritmoaren antzera hazi zen. NDFk eta ELGak adierazi zuten jarduera uste baino hobeto mantendu zela, muga zerga berriak indarrean sartu aurretik esportazioak eta ekoizpena aurreratu zirelako, finantza baldintza nahiko onak izan zirelako eta teknologiko inbertsioaren dinamismoa izan zelako lagungarri. Hala ere, bi erakundeek azpimarratu zuten sendotasun horren zati bat faktore iragankorren ondorio zela, eta horrek gehitutako erregistroen tonua tentuz interpretatzea eskatzen du.

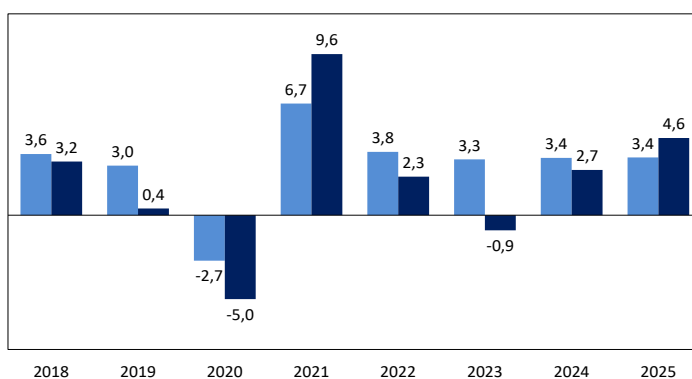
Ondorioz, 2025 ezin da erabateko normalizazioaren urte gisa irakurri, hazkunde iraunkorreko ariketa gisa baizik, baina salbuespenezko faktoreek baldintzatuta. Behatutako erresilientziaren zati batek gutxiago erantzun zion inguruaren egiturazko hobekuntzari enpresen eta hornidura kateen defentsa erabakiei baino, AEBetako merkataritza politika berriak sortutako ziurgabetasunaren aurrean.

Testuinguru horretan, nazioarteko merkataritza 2025eko berezitasuna hoberen islatu zen eremuetariko bat izan zen. Ez zen soilik munduko trukeak berreskuratzeko urtea izan, baizik eta Estatu Batuetako merkataritza politikak, enpresen alde aurreko erreakzioak eta merkataritza fluxuen berrantolaketa partzialak baldintzatutako ekitaldia. Nazioarteko Diru Funtsak, hazkunde globalak neurri batean *front-loading* delakoari esker gorantz egin zuela nabarmendu du, hau da, muga zerga berriak indarrean sartu aurretik esportazioak aurreratu zirelako. ELGak eta EBZk uste dute portaera horrek merkataritza eta ekoizpen industrialak bultzatu zituela aldi baterako, nahiz eta ondoren zuzenketa efektua eta aldakortasun handiagoa eragin.

Salgaien munduko merkataritzaren bolumenaren eta munduko BPGaren hazkundera **4. irudia**

Urte arteko aldakuntza (%)

■ BPG ■ Salgaien merkataritzaren bolumena

Iturria: MME eta NDF.

Sekuentzia argia izan zen. 2025eko apirilean, Estatu Batuek nabarmen igo zituzten merkataritza bazkideen talde handi bati aplikatutako muga-zergak. Ondoren, zenbait zuzenketa eta tentsioen nolabaiteko deseskalatzea gertatu ziren, batez ere Txinarekin maiatzetik aurrera, baina babes komertzialaren maila oso handia izan zen. Nazioarteko Diru Funtsaren arabera, Estatu Batuetako muga zerga efektiboa %24 ingurukoa izan zen, eta, ondorengo doikuntzen ondoren, %17 inguruan mantendu zen, aurreko mailen oso gainetik. Europako Banku Zentralak adierazi duenez, euroguneko hazkunderaren zati bat AEBko merkaturako esportazioen aurrerapen horri lotuta egon zen lehen

seihilekoan, eta bultzada iragankor hori intentsitatea galtzen joan zen urteak aurrera egin ahala, eta merkataritza-fluxuen normalizazioari bide eman zion.

Testuinguru horretan, MMAk salgaien munduko merkataritza 2025ean uste baino indartsuago hazi zela nabarmendu du, eta portaera hobe hori, gainera, adimen artifizialari lotutako produktuen merkataritzaren gorakadak babestu zuela. Elementu horrek bigarren azalpen faktore bat barneratzen du: dena ez zen trukeen prebentziozko aurrerapenaren ondorio izan. Ziklo teknologikoari lotutako eskari errealeko osagai bat ere egon zen, batez ere tarteko ondasun eta goi-teknologiako ekipo batzuetan. Hala ere, MMAk berak ohartarazi du bultzada hori nekez jasangarria zela, eta 2026an merkataritzak moteltzeko joera izango zuela, aurreratzearen ondorioak desagertu eta merkataritza ziurgabetasunaren kaltea nabarmenago bihurtu ahala.

Munduko ondasunen merkataritza eremuka

2. taula

Salgaien merkataritzaren bolumenaren urte arteko aldakuntza tasak. (%)

	Esportazioak				Inportazioak			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Mundua	1,6	0,0	2,9	4,7	3,0	-1,8	2,5	4,4
Ipar Amerika	4,0	3,5	2,2	3,1	5,7	-2,0	4,6	3,1
AEB	4,2	3,2	2,5	3,1	5,9	-3,0	5,2	4,2
Erdi eta Hego Amerika	3,1	2,4	5,9	3,2	3,7	-3,9	5,9	10,4
Brasil	4,7	8,8	2,6	5,9	1,8	-5,2	17,2	6,2
Europa	2,2	-2,9	-1,9	-0,5	4,5	-4,9	-2,0	2,1
Europar Batasuna	2,1	-3,2	-2,0	-0,4	4,8	-5,9	-2,6	1,4
Est. Burujabeen Erkid.	-2,2	-4,0	4,7	3,0	-6,0	18,1	5,1	2,7
Errusia	-2,6	-13,1	5,0	4,1	-12,2	12,4	3,7	-1,3
Ukraina	-40,1	-1,1	10,2	-4,2	-44,7	7,0	5,0	16,9
Afrika	-2,4	5,8	-2,0	10,3	6,2	2,9	1,5	8,7
Ekialde Hurbila	3,8	7,6	4,6	12,9	11,3	8,6	12,1	10,4
Asia	0,4	0,2	8,3	9,5	-0,8	-0,7	4,8	6,0
Txina	-2,1	3,0	13,3	9,2	-7,1	2,9	1,6	0,7
Japonia	1,8	-1,3	-0,8	3,5	0,8	-2,0	-0,9	4,6
India	0,8	2,5	3,5	2,6	-1,2	8,3	12,1	8,5

Iturria: Munduko Merkataritza Antolakundea (MMA).

Zehazki, 2025ean, eta hainbat urtez ahultasun handiagoa izan ondoren, salgaien munduko esportazioak %4,7 igo ziren, eta inportazioak %4,4. Hala ere, gehitutako susperraldi hori ez zen homogenea izan eremuen artean, baizik eta eskualdeeredu oso desberdinari erantzun zion. Hedapena bereziki handia izan zen Asian, esportazioak %9,5 hazi baitziren, eta Txinak ekarpen nabarmena egin zuen, kanpo-salmentak %9,2 igo baitziren. Ekialde Ertaina eta Afrika ere nabarmendu ziren, eta Europa dinamismo esportatzaile txikieneko eremu gisa mantendu zen, %0,5eko jaitsierarekin, Europar Batasunean erregistratutakoaren antzekoa, non kanpo salmentak %0,4 jaitsi baitziren.

Eskualdeen arteko desberdintasun horien atzean faktore zehatzak egon ziren. Asiak, eta bereziki Txinak, AEBetako hesi berriek sortutako bultzada teknologikoaren eta merkataritza fluxuen birorientazioaren zati handi bat bereganatu zuen, eta Europak, berriz, industria lehiakortasunaren galera, euroaren estimazioa eta kanpo eskari ahulago baten mendekotasuna.

Balioari dagokionez, salgaien munduko esportazioak %2,0 igo ziren 2025ean, 24,4 bilioi dolarrera iritsi arte; aldiz, merkataritza-zerbitzuen esportazioak %9,0 hazi ziren, turismoak, garraioak eta zerbitzu digitalek bultzatuta. Horrela, zerbitzuen merkataritza merkatalgo osoaren %26,4 izan zen, 2005etik izandako proportziorik handiena. Datu horiek erakusten dute zerbitzuen portaera konparatiboki dinamikoagoa dela ondasunen merkataritzaren aldean, nazioarteko testuinguruan oraindik ere merkataritza tirabiren hazkundeak oso baldintzatuta.

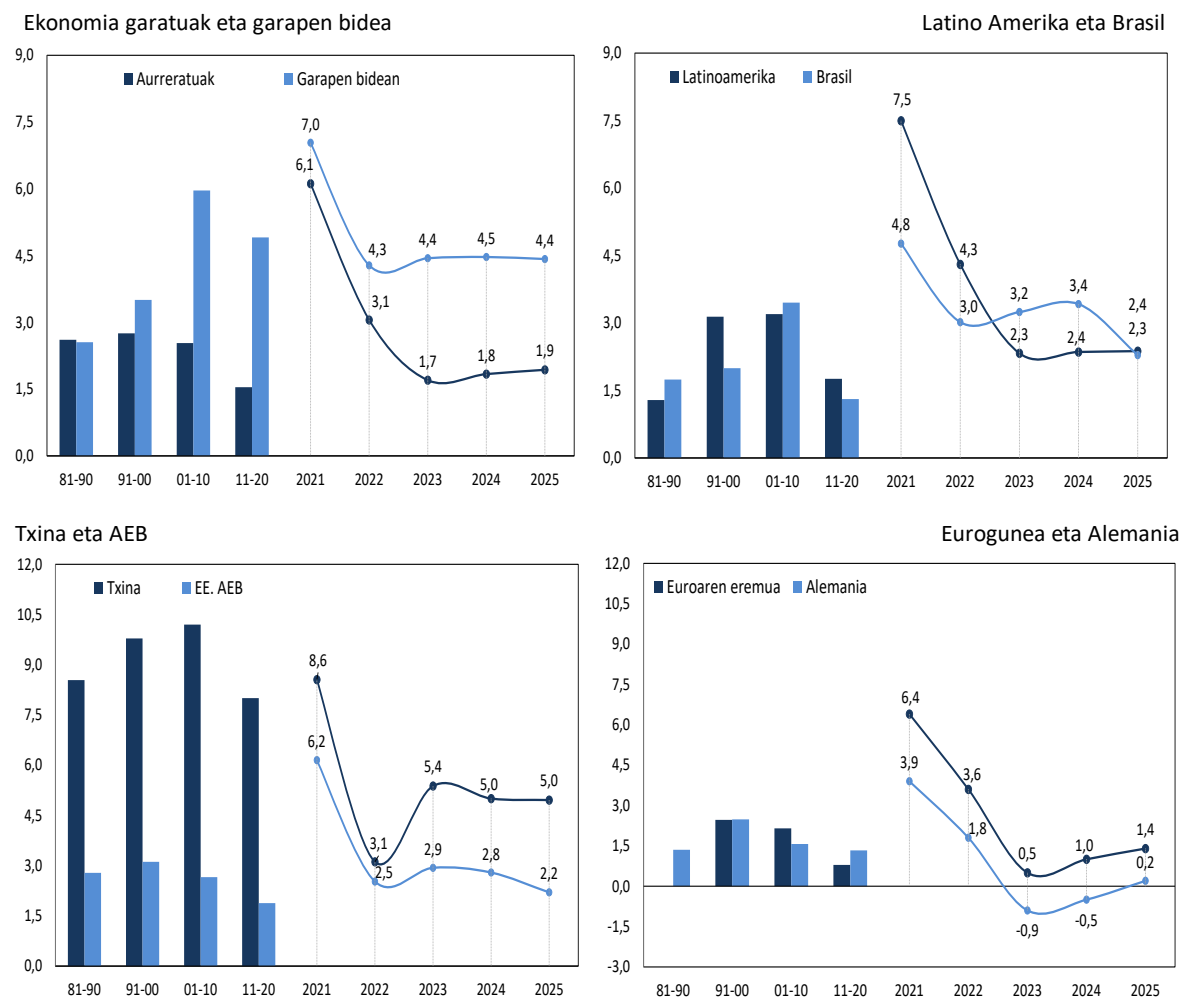
3.2 Analisia herrialdeka

Nazioarteko merkataritzan ikusitako heterogeneotasunak jarduera ekonomikoan ere isla izan zuen. 2025ean, munduko hazkundeak berriro ere desadostasun argia erakutsi zuen ekonomia aurreratuen eta garapen bidean dauden herrialdeen artean: lehenengoak %2,0 inguruko erritmoetan hazi ziren, eta gorabidean eta garapen bidean zeuden ekonomiek %4tik gorako tasei eutsi zieten.

Garapen bidean diren blokearen barruan, Txinak rol zentrala bete zuen berriro, nahiz eta hazkundearen osaera oraindik desorekatua izan. BPGa %5,0 handitu zen 2025ean, helburu ofiziala betetz, kontsumoan, industria-produkzioan eta, bereziki, kanpo arloan oinarrituta. Zerbitzuek industriak baino aurrerapen erritmo handixeagoa mantendu zuten, baina higiezinaren sektorearen

ahultasunak barne eskariaren susperraldi orekatuagoa mugatzen jarraitu zuen. Oro har, Txinako ekonomiak hedapen kutsua mantendu zuen, nahiz eta oraindik esportatzeko ahalmenaren eta manufaktura bultzadaren oso mende egon.

Barne produktu gordina. Urte arteko aldakuntza tasak (%)
5. irudia

Iturria: NDF.

Indian, dinamismoak ekonomia handi gehienek gaineratu zuten. Kalkulu ofizialen arabera, 2025-26ko ekitaldiko hazkundeak %7,7koa izan da, eta manufaktura jardueraren eta zerbitzuen hedapena bereziki handia izan da. Kontsumoaren, inbertsioaren eta merkataritza, ostalaritza, garraioa eta finantza zerbitzuen sendotasunak berretsi zuten Indiako ekonomiak barne oinarri sendo batean oinarritzen jarraitu zuela.

Latinoamerikan, bilakaera moderatuagoa eta heterogeneoagoa izan zen. Brasilek 2025erako %2,3ko hazkundeak izan zuten, batez ere nekazaritzak (%11,7) eta oraindik ere hazten ari den zerbitzu sektoreak bultzatuta. Industriak portaera ahulagoa erakutsi zuen, eta eskariaren aldetik etxeetako kontsumoak intentsitatea galdu zuen aurreko urtearen aldean, nahiz eta inbertsioak bilakaera positiboa izan. Mexikok, bere aldetik, balantze hauskorragoa aurkeztu zuen, urteko %0,7ko hazkundearekin. Jarduerak hobera egin zuten ekitaldiaren azken zatian, zerbitzuetan eta nolabaiteko suspertze industrialean oinarrituta, baina urte osoan inbertsioaren ahultasunak, kontsumo pribatuaren moderazioak eta AEBetako manufaktura zikloaren esposizio handiak baldintzatu zuten.

Ekonomia aurreratuen artean, Estatu Batuak berriro hazi ziren Europaren gaineratik, nahiz eta nolabaiteko dezelerazioarekin 2024tik. Bureau of Economic Analysis-en arabera, BPG erreala %2,2 handitu zen 2025ean, nagusiki kontsumo pribatuan eta inbertsioan oinarrituta. Beraz, urteak tonu hedakorra mantendu zuen, baina ez aurreko ekitaldietan bezain bizia, eta hozte seinaleak izan zituen azken zatian. Hala ere, AEBetako ekonomiak Europako ekonomia nagusiek baino aurrera egiteko gaitasun handiagoa erakusten jarraitu zuen.

Japonian, 2024an erregistratutako uzkurduraren ondoren, jarduera positibora itzuli zen. BPGa %1,2 hazi zen 2025ean, kontsumo pribatuaren susperraldiak, esportazioen aurrerapenak eta enpresa inbertsioaren hobekuntzak bultzatuta. Hala ere, hazkundeak moderatua izaten jarraitu zuen; izan ere, inportazioen hazkundeak urteko balantzeari bultzada kendu zion eta kontsumoak, aurreko ekitaldiekin alderatuta hobera egin bazuen ere, oraindik tonu edukia mantendu zuen.

Euroaren eremuak neurrizko hobekuntza erakutsi zuen 2025ean, baina argi eta garbi ez zen nahikoa izan Estatu Batuekiko arrakala ixteko. Eurostaten arabera, BPGa %1,4 hazi zen urte osoan. Hobekuntza, funtsean, barne eskarian oinarritu zen, eta kanpo sektoreak, berriz, ahulezia erakusten jarraitu zuen industria lehiakortasunaren galeran, euroaren balioespenean eta merkataritza ziurgabetasunarekiko esposizio handiagoan. Europako hazkundeak, beraz, positiboa izan zen, baina oraindik ahula eta herrialdeen artean desberdina.

Ekonomiaren aldagai nagusiak**3. taula**

Urte arteko aldakuntza tasak(%)

	BPG erreala		Inflazioa		Langabezia tasa	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Mundua	3,4	3,4	5,8	4,1	--	--
Ekonomia garatuak	1,8	1,9	2,6	2,5	4,6	4,7
AEB	2,8	2,2	3,0	2,7	4,0	4,3
Japonia	-0,2	1,2	2,7	3,2	2,5	2,5
Europar Batasuna	1,2	1,5	2,6	2,5	6,0	6,0
Alemania	-0,5	0,2	2,5	2,3	3,5	3,8
Frantzia	1,5	0,8	2,3	0,9	7,4	7,7
Erresuma Batua	1,1	1,3	2,5	3,4	4,3	4,9
Italia	0,8	0,5	1,1	1,6	6,5	6,1
Espainia	3,5	2,8	2,9	2,7	11,4	10,5
Garapen bidean daudenak	4,5	4,4	8,0	5,2	--	--
Asia	4,8	4,5	2,0	1,4	--	--
Amerika Latinoa	2,4	2,4	16,6	7,6	--	--
Ekialdeko Europa	2,8	3,6	13,9	11,2	--	--

Iturria: NDF eta Eurostat.

Eremuaren barruan, herrialdeen arteko desadostasunak oso nabarmenak izaten jarraitu zuten. Alemania %0,2 baino ez zen hazi 2025ean, esportazioen ahultasunagatik, energia kostu handiengatik eta inbertsio pribatuaren atonia luzeagatik zigortuta. Frantziak %0,8 egin zuen aurrera, ziurgabetasun politiko handiko ingurune batean, eta zerga doikuntzaren eta familien aurrezpen handiaren ondorioz barne eskaera ahuldu egin zen. Italia %0,5 hazi zen, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoari lotutako inbertsioari eta barne eskari sendo samarrari eutsita, nahiz eta kanpo arloaren ekarpen negatiboa izan. Horien aurrean, Espainia berriro nabarmendu zen %2,8ko hazkundearekin, barne eskarian, lan merkatuaren sendotasunean eta inbertsioan oinarrituta, euroaren eremuko batez bestekoaren oso gainetik.

Nazioarteko lan merkatuak jardueraren euskarri nagusietako bat izaten jarraitu zuen 2025ean. Ekonomia aurreratuetan, langabezia tasa %4,7koa izan zen, batez besteko historikoaren azpitik oraindik ere, eta horrek erakusten du enpleguak eutsi egin ziola hazkundearen moteltzea gorabehera. ELGak irakurketa hori berretsi du, erakunde osoaren langabezia %5,0koa izan baitzen

2025eko abenduan, urte osoan ia egonkor. Herrialde nagusien artean, langabezia tasa %4,3ra igo zen Estatu Batuetan, %2,5ean mantendu zen Japonian eta %2,6ra jaitsi zen Mexikon. Eurogunean, langabeziak %6,2an itxi zuen urtea, minimo historikoetatik gertu oraindik ere, nahiz eta herrialdeen artean alde nabarmenak egon: Alemanian %3,8raino igo zen, Italian %6,1era jaitsi zen eta Espainian urteko batez besteko tasa %10,5era jaitsi zen, 2024an %11,4ra iritsi zen bitartean. Laugarren hiru hilekoan %9,93an itxi zen urtea, 2008tik lehen aldiz %10etik behera. Enpleguaren hobekuntzak kontsumoari eta barne eskariari eusten jarraitu zuen, nahiz eta zenbait herrialdetan kontratazioan eta lan eskarian moderazio seinaleak antzematen hasi ziren.

3.3 Nazioarteko finantza sektorea

Finantza-merkatuei dagokienez, 2025ean moneta normalizazioa, jarduera ekonomikoaren erresistentzia eta ziurgabetasun geopolitiko eta komertzial handia konbinatu ziren. Inflazioaren gorakadari eusteko 2022tik 2023ra bitartean zabaldu zen moneta politika indarrez gogortu ondoren, joan den ekitaldian ekonomia aurreratu askoren joera ez hain murriztailea sendotu zen.

Aldaketa hori, inflazioa banku zentralen helburuetara hurbiltzen joan zen testuinguru batean gertatu zen, baina arrisku fokuak erabat desagertu gabe, eta, beraz, monetaren erlaxazioak aurrera egin zuen zuhurtziaz eta argitaratutako informazioaren oso mende. Aldi berean, finantza merkatuek shockak xurgatzeko gaitasun handia erakutsi zuten, hain zorrotzak ez diren tipo batzuen itxaropenak, enpresa mozkinen sendotasunak eta jarduera ekonomikoak lagunduta. Jarduera ekonomiko horrek, dezelerazioa gorabehera, hasieran aurreikusitakoa baino portaera sendoagoa izaten jarraitu zuen, bereziki Estatu Batuetan eta, neurri txikiagoan, eurogunean.

Esparru horretan, protagonismoa berriro egokitu zitzaion Europako Banku Zentralari. 2025ean, EBZk 2024an hasitako jaitsiera-prozesua luzatu zuen, eta lau aldiz murriztu zituen tasa ofizialak ekainera arte, 100 pb-ko jaitsiera metatuz eta gordailutzeko erraztasuna %2,0an kokatuz. Erakundeak mugimendu hori justifikatu zuen inflazio presioen moderazioan eta diru politika murrizketa horien ondoren ere behar bezain murriztailea izaten jarraitzen zuelakoan. Hortik aurrera, estrategia zuhurragoa zen, eta prezioen, hazkundearen eta kanpoko perturbazioen bilakaeraren mende zegoen.

Banku zentralen interes tasak (%)
4. taula

	02-08	09-15	16-22	2023	2024	2025	2026-eka
Europako Banku Zentr.	2,7	0,6	0,4	4,0	3,0	2,0	2,25
Erreserba Federala	2,6	0,3	1,6	5,25-5,5	4,25-4,5	3,5-3,75	3,5-3,75
Japoniako Bankua	0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,3	0,75	0,75
Ingalaterrako Bankua	4,2	0,5	0,9	5,25	4,75	3,75	3,75
Txinako Bankua	4,2	5,6	4,1	3,5	3,1	3,0	3,0
Indiako Bankua	6,89	7,14	5,45	6,50	6,50	5,25	5,25
Brasilgo Banku Zentrala	15,08	10,54	8,11	11,75	12,25	12,25	14,50

Iturria: Europako Banku Zentrala, Reuters Agentzia eta Espainiako Bankua.

Erreserba Federalak, bestalde, jarrera zuhurragoa izan zuen urtearen zatirik handiengan, eta irailera arte ez zien murrizketei ekin. Hala ere, iraila, urria eta abendua bitartean, funts federalen helburu-tartea %4,25etik %4,50era murriztu zuen, eta %3,50etik %3,75era, enplegurako beheranzko arriskuak handitu zirela iritzita, baina inflazio-arazoa konpondutzat jo gabe. Ingalaterrako Bankuak ere norabide berean egin zuen aurrera: murrizketak izan ziren otsailean, maiatzean, abuztuan eta abenduan, eta esku hartze mota 2024an %4,75 izatetik 2025ean %3,75 izatera igaro zen. Oro har, Mendebaldeko hiru moneta agintari handiek mezu komun batean bat egin zuten 2025ean: posible zen moneta murrizketa arintzea, baina ez modu azkarrean edo automatikoan.

Ekonomia aurreratu handien artean salbuespen nagusia Japoniako Bankua izan zen, politika ultralaxatik irteteko prozesuarekin jarraitu baitzuen. Urtarrilean erreferentzia tasa %0,5era igo zuen, eta behin betiko hautsi zuen ikaragarri murriztutako tasen etapa; abenduan, berriz, %0,75era igo zuen, inflazioaren iraunkortasunean eta soldata-igoera iraunkorrangoak finkatzean oinarrituta. Gorabidean zeuden ekonomien artean, joera heterogeneoagoa izan zen. Txinan erosotasun joera nagusitu zen: maiatzeko murrizketak %3,0raino jaitsi zuen bere erreferentzia mota, kredituari, barne eskariari eta higiezin merkatuari eusteko helburuarekin. Indian ere, moneta agintaritzak tonu hedakorragoa hartu zuen: esku hartze mota %5,5era jaitsi zen ekainean, eta beste %5,25era jaitsi abenduan. Brasilek, aldiz, kontrako ibilbidea jarraitu zuen, bere politika gogortuz, Selic %14,5ean kokatu arte urtearen erdialdean, eta ondoren maila horretan mantenduz, inflazio-itxaropen tentsionatuek jarraitzen baitzuten.

10 urterako zor publikoaren errendimendua**5. taula**

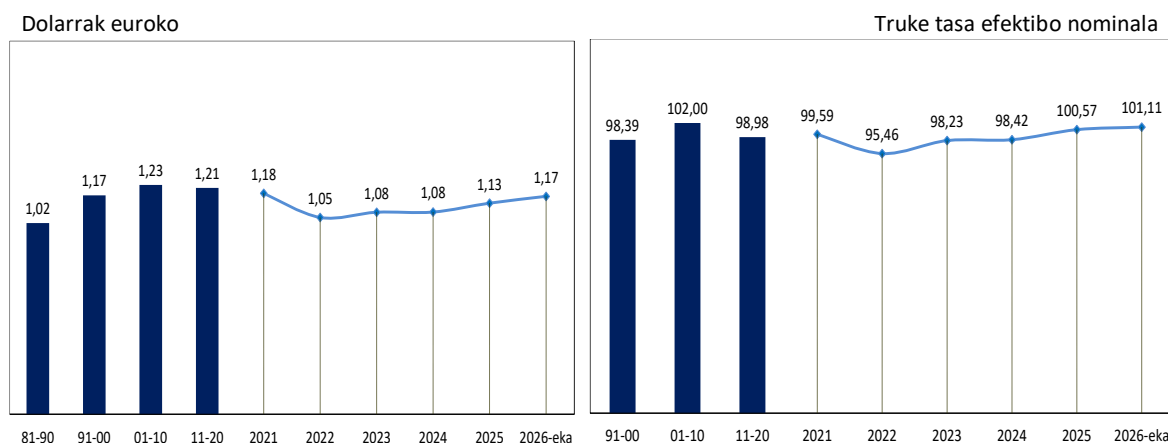
	Errendimendua (%)						Alemaniarekiko aldea (oinarri puntuak)					
	09-15	16-22	2023	2024	2025	26-jun	09-15	16-22	2023	2024	2025	26-jun
Alemania	1,80	0,29	2,03	2,49	2,81	2,91	0	0	0	0	0	0
Frantzia	2,34	0,68	2,56	3,29	3,56	3,65	54	39	53	80	75	74
Italia	4,01	2,00	3,71	4,06	3,55	3,59	221	171	168	158	74	68
Erresuma B.	2,57	1,30	3,54	4,18	4,50	4,76	77	100	151	169	169	185
Espainia	3,92	1,23	3,00	3,42	3,27	3,35	212	94	97	93	46	44
Irlanda	4,72	0,72	2,37	2,95	3,01	3,04	292	42	34	46	20	13
Portugal	6,09	1,65	2,79	3,24	3,15	3,27	429	136	76	75	34	36
Grezia	12,96	3,32	3,08	3,74	3,44	3,53	1116	303	105	125	63	62
AEB	2,61	2,22	3,87	4,37	4,19	4,47	80	193	184	188	138	156
Japonia	0,79	0,02	0,63	1,05	2,08	2,69	-101	-27	-140	-144	-73	-22

Iturria: Espainiako Bankua.

Zor subiranoaren merkatuetan, 2025ak epe luzerako errentagarritasunen hazkunde moderatuaren irudia utzi zuen, nahiz eta herrialdeen artean alde nabarmenak egon eta euroaren periferiako diferentzialen nolabaiteko konpresioa izan. Alemanian, hamar urteko erreferentzia nabarmenago igo zen, epekako sarien igoerak eta gastu publikoaren bultzadari lotutako jaulkipen handiagoaren itxaropenek bultzatuta. Espainian, aldiz, hamar urterako bonuaren errentagarritasuna apur bat jaitsi zen, eta %3,3 ingurukoa izan zen 2025. urtearen amaieran; Alemaniako bund-a, berriz, %2,8 ingurukoa izan zen, eta horrek Espainiako arrisku-saria 46 pb-ra jaitsi zuen. Bilakaera horren arrazoia izan zen errentagarritasunen hazkundea oso baldintzatuta egon zela Alemaniako bonuaren mugimenduagatik eta merkatuko faktore komunengatik, Espainiako ekonomiaren arrisku erlatiboaren narriadura nabarmenik gertatu gabe. Italiak ere hobekuntza nabarmena izan zuen, bere diferentziala nabarmen murriztuta aurreko urteetako maximoekin alderatuta; Frantziak, berriz, kasu zailena izaten jarraitu zuen euroguneko ekonomia handien artean, bere posizio fiskalaren narriaduragatik eta ezegonkortasun politikoagatik arrisku sari erlatiboki altuarekin itxi baitzuen.

Estatu Batuetan, hamar urterako bonuaren errentagarritasuna kota altuetan mantendu zen, %4,2 inguruan, ekonomiaren indar erlatibo handiagoa eta zerga politikaren eta muga zergen inguruko ziurgabetasuna islatuz. Japoniak, bere aldetik, iraganeko etekin bereziki baxuak atzean uzten jarraitu zuen, Japoniako Bankuak hasitako moneta normalizazioarekin bat etorriz. Nolanahi ere, 2021etik 2025era bitartean, oso tasa murriztuen eta banku zentralen esku hartze masiboak konprimatutako primen amaiera finkatu zen.

EBZk euroarentzat ezarritako truke tasa ofizialak
6. irudia

Iturria: Espainiako Bankua.

Dibisen merkatuetan, 2025ak euroaren balioespen argia izan zuen, nazioarteko moneta nagusien aldean. Urteko batez besteko balioak erreferentziatzat hartuta, moneta bakarra dolarraren aldean %8,2 izan zen, yenaren aldean %11,4 eta libera esterlinaren aldean %3,9. Aldi berean, truke tasa efektibo nominala %4,0 inguru igo zen. Dolarraren aldean izandako irabaziak, neurri handi batean, euroaren eremuaren eta Estatu Batuen artean espero zen tasen diferentzialaren estutzea eta alde zuzenetik billete berdeak metatutako sendotasunaren zati baten zuzenketa islatu zituen. Yenaren aurrean, hautematea are biziagoa izan zen, Japoniako Bankuaren diru politika egokiago baten iraunkortasunaren ondorioz, Japoniako dibisa erlatiboki ahultzen jarraitu baitzuen. Liberaren aurrean, aldiz, mugimenduak askoz ere moderatuagoak izan ziren, britainiar moneta ibilbidea europarretik hain desberdina ez zen testuinguruan. Alde anitzetara dagokionez, beraz, euroaren

hobekuntza dolarraren sendotasun erlatibo txikiagoa, Japoniako Bankuaren posizio oso laxoa eta Europako ingurunearen egonkortasun konparatu handiagoa izan zen ekitaldian zehar.

Burtsek portaera oso positiboa izan zuten 2025ean, nahiz eta merkatuen arteko sakabanaketa nabarmena izan. Europan argi eta garbi nabarmendu zen Espainiako errenta aldakorren indarra. IBEX-35 indizeak %50 inguruko errealizazioarekin itxi zuen 2025a, Europako indize handien eta nazioarteko indize handienetako baten arteko maximoarekin, batez ere bankuen pisan, Espainiako perspektiba ekonomikoen hobekuntzan eta balorazio sektoreen araberako interes inbertitzailearen itzulera oinarrituta. Eurostoxx-50ek %18ko balioa izan zuen, eta tonu hori ere oso ona izan zen, baina ez Espainiakoa bezain handia; Alemaniako DAXak, berriz, %23 inguruko irabaziaz itxi zuten.

Estatu Batuetan ere balantzea positiboa izan zen, baina ez Europako merkatu batzuetan bezain handia. S&P 500ek %16 inguruko igoerarekin itxi zuen 2025a, eta Dow Jonesek, berriz, %13 inguru egin zuen aurrera, bi kasuetan enpresen mozkinen sendotasunak, adimen artifizialaren inguruko gogo biziak eta urtearen amaieran Erreserba Federalak egindako tasen murrizketek eutsita. Japonian, Nikkei 225ek portaera oso dinamikoa erakutsi zuen berriz, eta %26 inguruko irabaziaz itxi zuen, gobernantza korporatiboaren hobekuntzak, balio teknologikoen dinamismoak eta Japoniako Bankuaren doikuntza monetarioa oraindik ere aldeko finantza baldintzekin bateragarria zela uste izateak lagunduta.

2026ko lehen hilabeteetan, munduko ekonomiak luzatu egin zuen, neurri handi batean, 2025eko bigarren erdian ikusitako hazkunde inertzia, nahiz eta eredu hori otsailaren amaieran bat-batean aldatu, Estatu Batuen, Israelen eta Iranen arteko gatazkaren gorakadaren ondorioz. Gatazkak beste eskaintza shock bat sortu zuen energia kanalaren bidez, eta ziurgabetasun globala nabarmen areagotu zuen. Hasierako eragina handia izan zen merkatuetan, batez ere martxoan, petrolioaren eta gasaren garestitzearen ondorioz inflazio-aurreikuspenak gorantz berrikusi behar izan baitziren, eta hazkunde aurreikuspenak behera, batez ere energia inportatzen duten ekonomietan.

Eurogunean, testuinguru berri horrek ekarri zuen 2026rako espero zen hazkundeak %0,8ra jaistea eta inflazioa %3,0ra igotzea, gatazkak lehengaitan, errenta errealean eta konfiantzan izan zuen eraginagatik. Aldi berean, finantza merkatuek arriskuarekiko higuinaren gorakada salatu zuten, eta moneta lasaitzeko itxaropenak zuzendu zituzten aldi baterako, finantza baldintza apur bat murriztaileagoak eta epe luzerako errentagarritasunen hazkunde moderatua zituen ingurune batean.

Hala eta guztiz ere, 2026ko ekainera arte eskura zegoen informazioak adierazten du narriadura makroekonomiko eraginkorra handiagoa izan zela tentsio handieneko uneetan beldur izan zena baino. Eskalatzeko arriskua murrizteak eta energia-merkatuetarako perspektibak hobetzeak jokaleku kaltegarriena nolabait zuzentzen lagundu zuten; hipotesi zentralak, berriz, hurrengo hiruhilekoetan energiaren prezioak azkar samar arintzen jarraitu zuen, nahiz eta oraindik oso ingurune zalantzarrian egon. Seihilekoak aurrera egin ahala, merkatuek egokitzeko gaitasun handia erakutsi zuten, eta egonkortze fase baterantz jo zuten, euroaren eremuaren barruko arrisku sarien egonkortasunarekin eta apiriletik burtsen susperraldi progresiboarekin. Horrela, ekainera arteko koiunturazko balantzeak shock geopolitiko latza konbinatzen du, petrolioan, inflazioan, konfiantzan eta aurreikuspenen berrikuspenetan oso agerikoa dena, eta jarduera errealeran hasieran deskontatu zena baino askoz ere transmisio mugatuagoa egiten da.

4. EUSKAL EKONOMIA

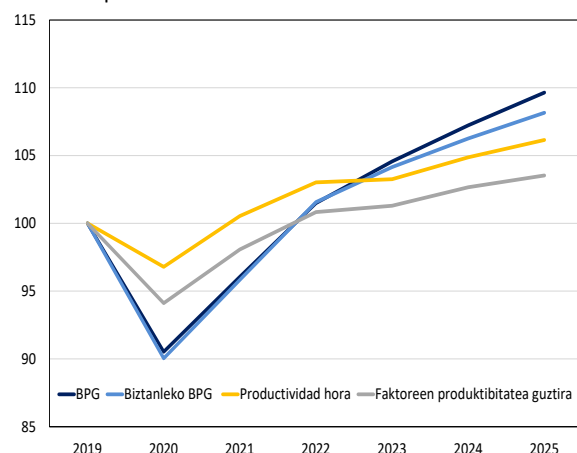
4.1 Adierazle nagusiak

4.1.1 BPGa biztanleko

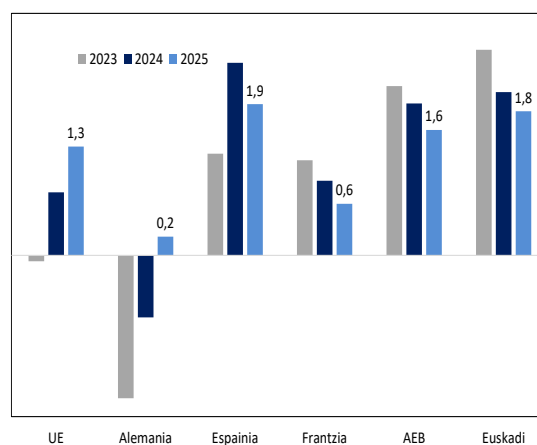
2025ean, biztanleko BPGaren hazkundera moteltzen jarraitu zen aurreko urteekiko, %1,8 haziz, BPG errearen hazkunderaren azpitik, 2023an eta 2024an gertatu zen bezala biztanleriaren hazkunderaren ondorioz. Produktibitatea, ordea, atzean geratu da: lan egindako ordu bakoitzeko produktibitatea, kapital-metaketaren eragina banatzen ez duena, % 6 hazi da 2019tik, BPG errearen %9,7ko hazkunderarekin kontrajarrita; faktoreen produktibitate osoa, berriz, %3,5 handitu da, BPG errearen erdia baino gutxiago.

BPGa, produktibitatea eta BPG biztanleko
7. irudia

BPGa eta produktibitatea 2019 urtea=100

BPGa biztanleko. Urte arteko aldakuntza tasak (%)

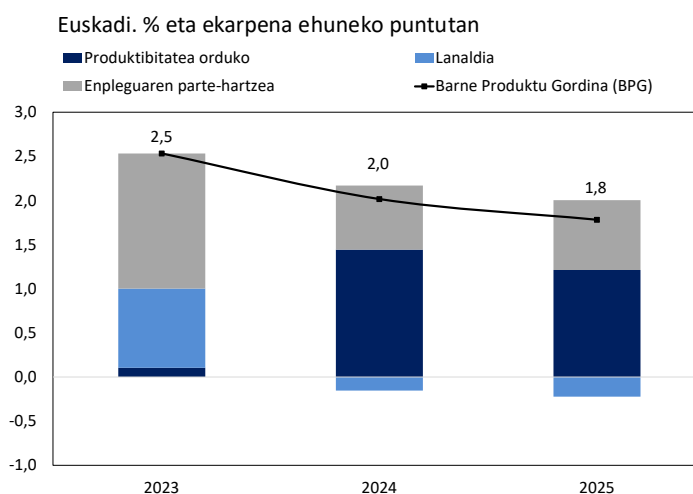
Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina Eustat eta AMECoren datuetan oinarrituta.

Hala ere, biztanleko BPGaren hazkundera inguruko herrialde nagusien gehienena baino handiagoa izan da: Europar Batasun osoan biztanleko BPGa %1,3 hazi zen, Frantzia %0,6, eta Alemanian %0,2 baino ez zen hazi, nahiz eta aurreko urteetan uzkurdurak izan ondoren ikur positiboa berreskuratu zuen. Espainian %1,9ko igoera izan zen, pandemiaren osteko etapan ekonomiak izan zuen dinamismoaren ondorioz.

Herrialde hauetako populazioen aldakuntzek beren bilakaera makroekonomikoa jarraitu zuten neurri handi batean. Euskadin biztanleriaren hazkundera %0,5ekoa izan zen, aurreko bi urteetako tasa bera; Espainian, berriz, %1etik gertu mantendu zen, aurreko ekitaldietako ildo beretik baita. Bestalde, Europako ekonomia nagusietako biztanleria oso erritmo neurritzkoan edo erritmo nuluan hazi zen. Frantzia %0,2a soilik, Europar Batasunean bezala, eta Alemanian zuzenean ez zen aldaketarik egon.

Euskal ekonomiaren biztanleko BPGaren %1,8ko hazkundera, neurri handi batean, produktibitateko irabaziek bultzatu zuten, %1,2 hazi baitzen 2024aren aldean, eta neurri txikiagoan laneko partaidetzaren hazkundeak, %0,8ko hazkundera izan baitzuen. Langile bakoitzeko batez besteko lanaldia ehuneko 0,2 puntu inguru murriztu zen, biztanleko BPGaren hazkundera gutxiagotuz, eta hazkunderaren osaera aurreko urtekoaren antzekoa izan zela agerian utziz.

BPG biztanlekoaren hazkunderaren banaketa (I) **8. irudia**

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina Eustat eta AMECOn datuetan oinarrituta.

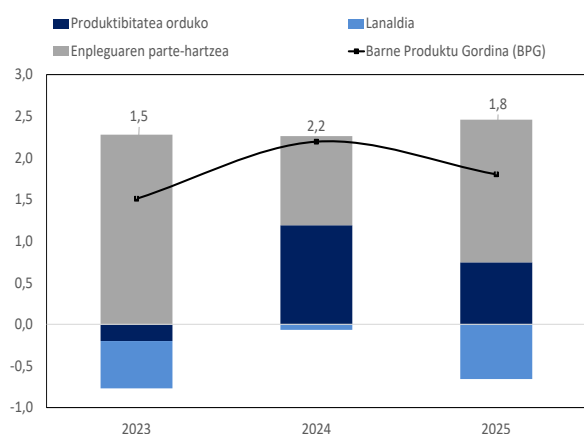
Produktibitatearen ekarpenen eta enpleguan parte hartzearen arteko oreka erlatibo hori ez dator bat Espainian eta Europar Batasun osoan ikusitako per capita BPGaren hazkundearen osaerarekin.

Espainiaren kasuan, biztanleko BPGaren %1,8ko hazkundearen arrazoi nagusia enpleguan izandako parte-hartzearen hazkundera izan zen; izan ere, lanaren produktibitatearen %0,7ko hazkundera lanaldiaren neurri bereko murrizketak konpentsatu zuen. Bestalde, Europar Batasun osoan produktibitate-irabaziek azaldu zuten per capita BPGaren gehikuntzaren zatirik handiena. Lanean parte-hartzearen igoera anekdotikoa izan zen, eta, Euskadiren eta Espainiaren kasuan bezala, lanaldiak hazkundera kendu zion. Alemanian ere hazi egin zen biztanleko BPGa, bi urteko uzkurduraren ondoren, produktibitatearen %0,4ko hazkundera esker.

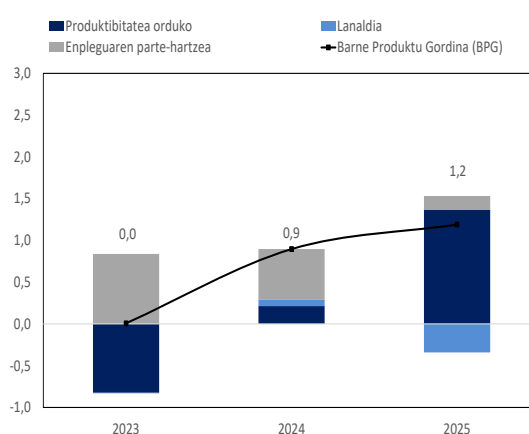
Estatu Batuek beren indarra erakusten jarraitu zuten Europako ekonomien aldean, azken urteetako produktibitate irabaziak sendotuz. 2025ean, biztanleko BPGaren ia hazkunde osoa azaldu zuten, enpleguan izandako parte-hartzea murriztu egin baitzen (-0,5), eta horrek joera-aldaketa ekar lezake, biztanleria aktiboaren bilakaeraren azken datuei begiratuz.

BPG biztanlekoaren hazkundearen banaketa (II) 9. irudia

Espainia. % eta ekarpena ehuneko puntutan

EB. % eta ekarpena ehuneko puntutan

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak eginga Eustat eta AMECOn datuetan oinarrituta.

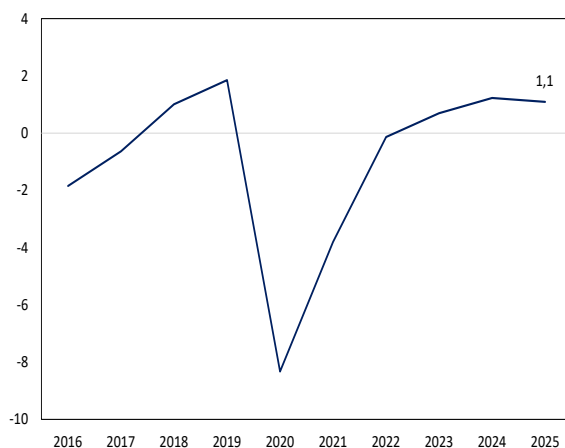
4.1.2 Output gap eta hazkunde potentziala

Euskal ekonomiaren bilakaerak ziklo ekonomikoaren nolabaiteko moderazioa erakusten du, batez ere industriak bizi duen koiuntura zailaren ondorioz. Egoera hori ez dator bat lan-merkatuaren sendotasunarekin, oraindik ere hedatzen ari baita, bai langabezia-tasa murriztu delako, bai lan egiteko adinean dagoen biztanleria handitu delako. BPG erreala BPG potentzialaren oso antzeko erritmoan hazi zenez, ekoizpen arrakala (*output gap*) ia egonkor mantendu zen, nahiz eta oraindik eremu positiboan egon, eta hori bateragarria da oraindik posizio zikliko hedakorrekin.

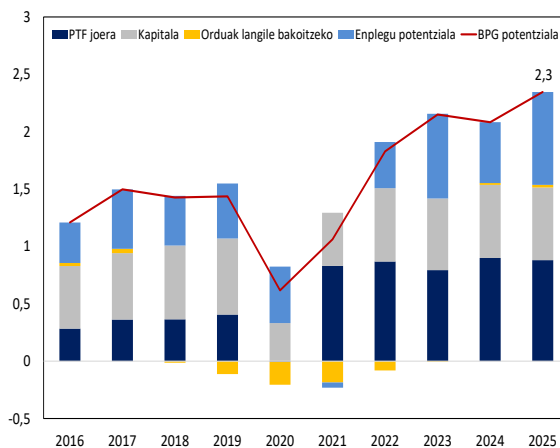
Hala, euskal ekonomiaren hazkunde potentziala %2,3raino igo zen 2025ean, batez ere enplegu potentzialaren aurrerapenari esker, zortzi hamarren eman baitzizkion hazkunde horri eta goranzko joerari eutsi baitzion. Horri gehitu behar zaio joera faktoreen guztizko produktibitatearen ekarpena, pandemiaren ondoren %0,9 ingurukoa izan baita. Portaera hori ez dator bat aurreko aldiarekin, hazkundeak atsedean handiagoa hartzen baitzuen Atzeraldi Handian galdutako enpleguaren susperraldian.

Output gap eta BPG potentzialaren hazkundearen deskonposizioa 10. irudia

Ekoizpen arrakalaren ehunekoa

Ekarpena ehuneko puntutan

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina.

Europako beste ekonomia batzuetan, industria eta demografia dinamiken intentsitate desberdinak beren posizio ziklikoan ikusitako desberdintasunak azaltzen ditu. Europako ekonomia handiak, hala nola Alemania (-%1,7), Frantzia (-%0,6) edo euroaren eremu osoa (-%0,2), 2025ean daude eremu kontraktiboan, eta produkzio arrakalak ez dira negatiboagoak hazkunde potentziala ere txikia delako: %0,4 Alemanian, %1,2 Frantzian eta %1,3 eurogunean. Bilakaera hori produktibitatearen hazkunde eskasaren eta lan merkatuen dinamismo txikiagoaren ondorio da, trantsizio demografikoan posizio aurreratuagoak baldintzatuta. Bestalde, Espainiako ekonomiak hedapen posizio argia mantendu zuen, ekoizpen arrakala positiboan (%2tik gertu) eta %2,7ko hazkunde potentzialean oinarrituta.

4.1.3 Adierazle sozioekonomikoak

2024ko Pobreziaren eta Gizarte Desparekotasunei buruzko Inkesta (PGDI) Euskadiko egoera sozioekonomikoaren irudi matizatu eskaintzen du. Azken urteotako igoera metatuak baldintzatutako testuinguru batean, benetako pobrezia tasa %4,0tik %6,1era igo da, hau da, 134.493 pertsona, eta adierazlea 2018koen antzeko mailetan kokatu da. Diru-sarrerak mantentzeko ahalmenari lotutako pobrezia apur bat jaitsi zen, %7,3tik %7,2ra, eta 157.948 pertsonari eragin zien. Bi adierazleen arteko aldearen arabera, etxeen gainerako presioa ez da soilik diru sarrera arrunten eskasiagatik azaltzen, baizik eta ondareari, aurrezteko gaitasunari eta bizi baldintza materialei dagokienez zailtasunak pilatzeagatik ere.

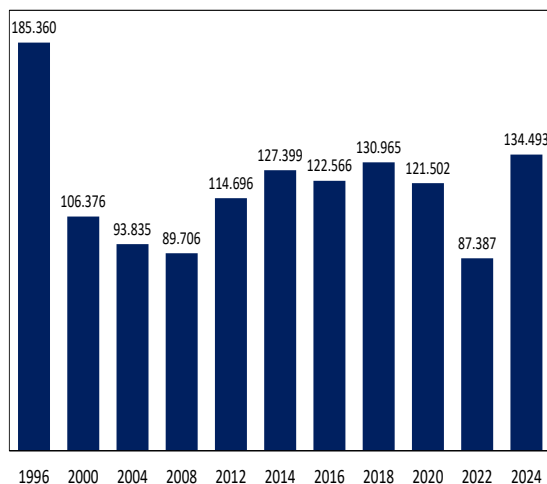
Testuinguru ekonomikoak bilakaera hori interpretatzen laguntzen du. 2024ko PGDI inflazio handiko ekitaldien ondoren egin zen, 2022an %5,4ko KPIarekin, 2023an %3,1ekoarekin eta 2024an %3,6rekin Euskadin, eta horrek oinarritzko ondasunak garestitu zituen, hala nola elikadura, etxebizitza eta erregaiak. Horrez gain, atzerritar jatorriko biztanleriak nabarmen egin du gora, 2023an eta 2024an Euskadira iritsitako 117.545 etorkinekin. Inkestaren arabera, enplegarritasunak, etxebizitza eskuratzeko aukerak eta aurrezteko gaitasunak biztanleria horretako kolektibo batzuek zaurgarritasun handiagoa dute.

Pobrezia errealaren gorakada ez da modu homogeneoan banatzen biztanleriaren artean, baizik eta zaurgarritasunaren esposizio handiagoa duten profil jakin batzuetan kontzentratzen da. Guraso bakarreko familiek %10,7ko eragina dute, batez bestekoaren ia bikoitza, eta adingabeak dituzten familiek, berriz, %12,0. Esposizio handiago hori adinaren arabera ere ikusten da: 14 urtetik

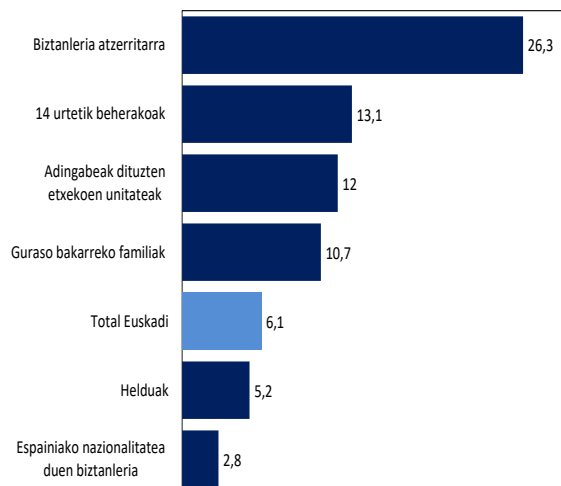
beherakoen artean tasa %13,1ekoa da, helduen %5,2aren aldean, eta horrek erakusten du adingabeen presentziak pobrezia arriskuan faktore bereizgarria izaten jarraitzen duela.

Benetako pobrezia Euskadin 11. irudia

Benetako pobrezia. Pertsona

Benetako pobrezia profil kalteberen arabera (%). 2024

Iturria: PGDI.

Nazionalitatearen arabeko arrakala are nabarmenagoa da. Benetako pobrezia atzerritarren %26,3ri eragiten die, eta espainiar nazionalitatea duten herritarren %2,8ri. Gainera, atzerritar jatorriko familiak pobrezia errearen barruan duten pisua handitu egiten da, Euskadiko etorkinen hazkunde handiarekin, enpleguarekin, etxebizitzarekin eta aurrezki-ahalmenarekin lotutako inklusio-zailtasun handiagoen testuinguruan. Bilakaera horrek, beraz, kolektibo berrien etorrera ez ezik, etxe horietako zati batek aurre egin behar dien gizarteratze eta ekonomia inklusiorako erronkak ere islatzen ditu.

Ongizate adierazleen bilakaerak berretsi egiten du malgutasunaren zati bat galdu dela. Ongizate ia osoa duten familien ehunekoa %23,9tik %26,2ra igo da, baina ongizate osoa lortzen duten familien

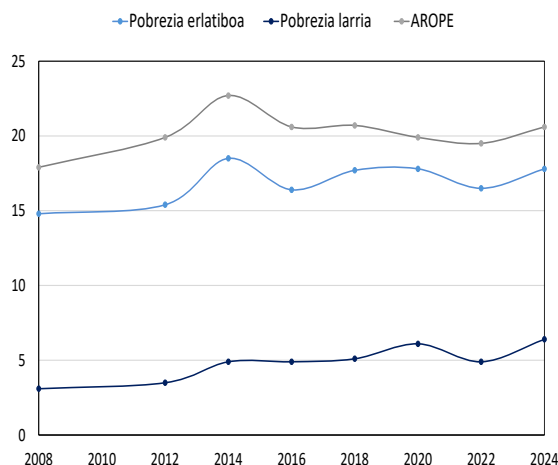
ehunekoa nabarmen jaitsi zen, %51,4tik %45,5era. Hau da, biztanleriaren zati handi batek pobrezia-egoera larrienetatik urrun jarraitzen duen arren, ongizate osoko posizioetatik bitarteko egoeretara joan-etorria ikusten da. Irakurgai hori koherentea da gabezia materialaren adierazle batzuen igoerarekin, hala nola, arrazoi ekonomikoengatik astebeteko oporraldia hartu ezin duten familien ehunekoarekin, %13,9tik %18,8ra igaro baitzen, edo hamar urte baino gutxiagoko autorik gabeko familiena, %58,1etik %64,4ra igo baita.

Aldi berean, PGDIk ez du erakusten arlo guztietan narriadura orokorra dagoenik. Bizigarritasun-baldintzei lotutako adierazle batzuk hobetu egin ziren 2024an: hezetasun-arazoak dituzten etxeak %12,4tik %9,8ra jaitsi ziren, eta zaratak eta kutsadura jasateko arriskupean zeudenak %8,0tik %7,4ra jaitsi ziren. Konbinazio horren ondorioz, gastu, aurrezki eta metaketa-ahalmenari lotutako adierazleen okerragotzea eta etxebizitzaren baldintza fisikoekin lotura handiagoa duten alderdi batzuen hobekuntzak ikusten dira. Oro har, datuen arabera, 2024ko presio ekonomikoa batez ere etxe batzuen marjina ekonomikoaren galeran agertu zen, bizi-baldintzen dimentsio guztien narriadura homogeenan baino gehiago.

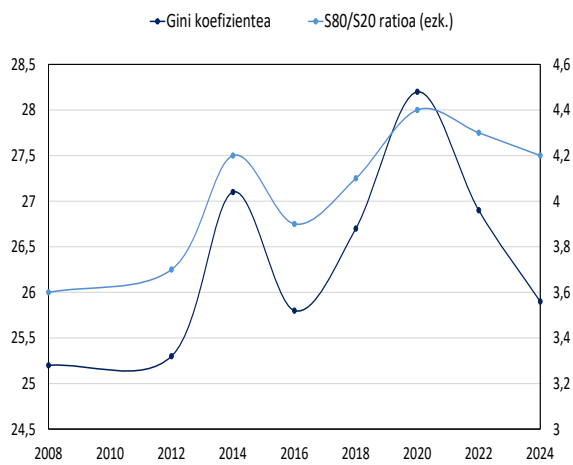
Pobrezia, bazterketaren eta desberdintasunaren egiturazko bilakaera, 2008-2024

12. irudia

Pobrezia eta bazterketa. Intzidentzia %-etan

Desberdintasuna

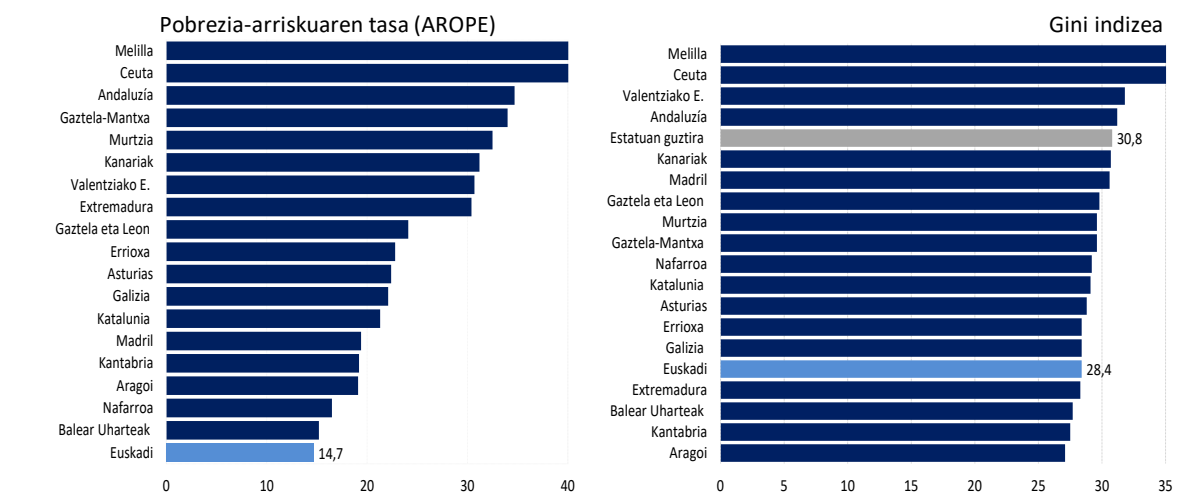
Iturria: PGDI.

Irakurketa koiuntural hau hobeto ulertzen da ikuspegi luzeago batekin. 2008az geroztik, Euskadik ez ditu erabat berreskuratu finantza-krisiaren aurreko mailak, pobrezia eta bazterketaren hainbat adierazletan. Pobrezia erlatiboa %14,8tik 2024an %17,8ra igaro da, pobrezia larria %3,1etik %6,4ra, eta AROPE adierazlea, pobrezia edo gizarte-bazterkeriaren arriskua neurtzen duena, diru sarrerak, gabezia materiala eta enplegu intentsitate baxua konbinatuz, %17,9tik %20,6ra igaro da. Azken hori 2014an lortutako maximoaren azpitik mantentzen bada ere, %22,7ra iritsi zenean, 2008ko datuekin alderatuta, gizarte-zaugarritasuna azken hamabost urteetako krisi-segidaren aurretik baino handiagoa da.

Desberdintasun agregatuaren bilakaerak irakurketa hobeago bat eskaintzen du, baina baita ñabardurak ere. PGDIren arabera, Giniren koefizientea %25,9koa da 2024an, 2008ko %25,2tik gora, baina 2020an erregistratutako %28,2tik behera. S80/S20 ratioa, errenta handiena duten biztanleen %20ko diru-sarrerak errenta txikiena duten %20koekin alderatzen dituen; antzeko mailetan ere jarraitzen du, 2024an 4,2ko balioarekin, 2008an 3,6 eta 2020ko 4,4aren aldean. Beraz, arazoa ez da errentaren banaketa orokorraren hausturan, pobrezia eta zaugarritasun mota jakin batzuen iraunkortasunean baizik.

Irakurketa osagarri gisa, 2025eko INEren adierazleek Euskadi gainerako autonomia erkidegoekin alderaketa zabalagoan kokatzea ahalbidetzen dute. Hala ere, komeni da PGDIren kanpoko erreferentzia gisa aurkeztea, beste estatistika-eragiketa batetik baitatzat eta beste ariketa bati dagozkiolako. Konparazio horretan, Euskadi postu onean agertzen da garbi asko : gizarte laguntza jaso ondoren pobrezia arriskuaren tasa %14,7koa da, autonomia erkidegoen arteko erregistrorik baxuena eta Estatuko guztizkoaren %25,7tik oso urrun. Emaita horrek baieztatu duenez, 2024an PGDIk antzemandako benetako pobreak gora egin arren, Euskadik Estatu osoan baino egoera eusteko gaitasun erlatiboa handiagoa du.

Postu on hori errenta desberdintasunaren adierazletan ere ikusten da. 2025ean, Euskadik 28,4ko Gini koefizientea du, Estatuko guztizkoaren azpitik, 30,8an kokatua, eta desberdintasun erlatibo txikiena duten erkidegoen artean kokatzen da. Irakurketa hori koherentea da PGDIren diagnostikoarekin: benetako pobrezia areagotu egiten da zenbait kolektibo eta etxeke profiletan, baina ez da ikusten errentaren banaketaren haustura orokorra. Hau da, Euskadik egitura distributibo orekatuagoa eta zaugarritasun-foku oso definituak konbinatzen ditu.

Pobrezia- edo gizarte-bazterketako arriskua autonomia-erkidegoen arabera. 2025**13. irudia**

Iturria: INE.

Europako konparazioak ideia hori bera indartzen du. Eurostaten datuen arabera, Euskadi erreferentziazko ekonomien arteko desberdintasun txikiena duen tartean kokatzen da. Giniren koefizientea, 28,4ko balioarekin, argi eta garbi mantentzen da EB-27ko batez bestekoaren azpitik (29,4), eta Austria edo Danimarka bezalako herrialdeen antzeko mailetan. S80/ S20 ratioak norabide berean adierazten du: Euskadin 4,6ra iristen da, Europako batez bestekoaren azpitik pixka bat, 4,66, eta Espainia osoaren azpitik, 5,24. Adierazle horrek baieztatzen du banaketaren muturren arteko distantzia txikiagoa dela Euskadin Estatuan baino, eta gizarte-kohesio maila handiagoa duten Europako ekonomia batzuetan ikusitakoaren antzekoa.

Posizio hori Okun indizearekin edo miseria-indizearekin osatzen da, langabezia-tasa eta inflazioa konbinatzen baititu, etxeek jasaten duten presio ekonomikoaren maila hurbiltzeko. 2025ean, Euskadin %9,9ko indizea izan du, 2019an baino pixka bat txikiagoa, eta Estatuko batez bestekoaren azpitik (%13,0). Oro har, autonomia-erkidegoen konparazioak baieztatu du Euskadik egoera sozioekonomiko nahiko sendoa duela, bai pobrezia-arriskuan, bai desberdintasunean eta presio ekonomiko agregatuan. Hala ere, indar erlatibo horrek ez du kentzen PGDIren diagnostiko zentrala: pobrezia errealearen hazkunde berria bat, baita ere adingabeak, guraso bakarreko familiak eta atzerriarren populazioa dituzten etxeetan egiturazko zaugarritasunaren jarraipena izateak.

4.2 Eskaintza

Euskal ekonomiak hazkunde ibilbide sendoa izan zuen 2025ean, nahiz eta Europako industriaren ahultasunak, merkataritza tentsioek eta ziurgabetasun geopolitiko handiak baldintzatutako nazioarteko ingurunean egon. Zailtasun horiek gorabehera, jarduerak aurrera egin zuen barne eskariaren dinamismoari esker, etxeetako kontsumoaren sendotasunak eta inbertsioaren susperraldiak bultzatuta, finantza baldintzak pixkanaka normalizatzen ari ziren testuinguru batean. Lan merkatuaren dinamismoak eta interes tasen jaitsierak familien gastu ahalmenari eusten lagundu zuten, eta, horri esker, euskal ekonomiako kanpoko testuinguru ez oso egoki batean hazi zen. Sektoreen ikuspegitik, zerbitzuak izan ziren berriz ere hazkunderako eta enplegurako motor nagusiak; eraikuntzak, berriz, susperraldia sendotu zuen, enpleguaren hazkundeak eta produktibitatearen hobekuntzak lagunduta. Aitzitik, industriak portaera ahulagoa erakutsi zuen, Europako merkatu nagusien atoniak eta merkataritza testuinguru ez hain mesedegarriak eraginda.

Lehen arloko adierazle nagusiak *6. taula*

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BEG bolumeneko indizea	6,0	-16,9	15,0	2,2	12,2	4,3	-0,6
BEG uneko prezioak	4,8	-18,3	14,0	16,6	11,9	-4,6	3,0
Deflatorea	-1,1	-1,7	-0,9	14,1	-0,4	-8,5	3,6
Enplegua	-2,8	-2,5	-1,6	4,0	-1,3	-4,4	-0,5
Produktibitatea	9,1	-14,7	16,9	-1,8	13,8	9,1	-0,1

Iturria: Eustat.

2025ean, lehen sektorearen jarduerak bilakaera negatiboa izan zuen, %0,6ko jaitsiera termino errealean. Aldi berean, nekazaritzako balio erantsiaren deflatoreak hazkunde bideari heldu zion berriro, aurreko urtean izandako doikuntzaren ondoren. Horrela, sektoreak dinamismo mugatua erakusten jarraitu zuen, euskal ekonomiaren barruan pisu erlatiboaren galera progresiboa ezaugarri zuen epe luzeko joeraren ildotik, baina manufaktura industriaren adar jakin batzuetarako ekarpen garrantzitsua mantenduz. Enpleguari dagokionez, berriro murriztu zen lanpostuen kopurua, baina neurrian (-%0,5), eta oraingo honetan ez zen produktibitate hobekuntzarik izan, aurreko ekitaldietan gertatu zen bezala.

Euskal industriak, bestalde, hazkunde apala izan zuen 2025ean, balio erantsi errealak %0,4 egin baitzuen gora. Mugatua bada ere, hazkunde horrek pandemiaren aurreko jardura maila zertxobait gainditzea ahalbidetu zuen, nahiz eta industriako enpleguak 2019an lortutako erregistroen azpitik jarraitzen duen. Europako industriak bizi duen testuinguru konplexuak eta Estatu Batuen muga zergen politika berriaren ondoriozko tentsioek sektorearen bilakaera negatiboki baldintzatu dute eta portaera dinamikoagoa eragotzi dute.

Alemaniarren egoera Europako zailtasun horien adierazgarri da bereziki. 2025ean, haren industria ekoizpena 2019an erregistratutakoa baino %12,1 txikiagoa izan zen, eta, berez, 2017koa da, eta pandemiaren aurreko egiturazko faktoreei erantzuten die, eta ez Ukrainaren inbasio errusiarraren ondoriozko energia krisiari, nahiz eta, zalantzarik gabe, ibilbide kaltegarria areagotzen lagundu duen.

EAEko industriaren BEGaren bilakaera
7. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

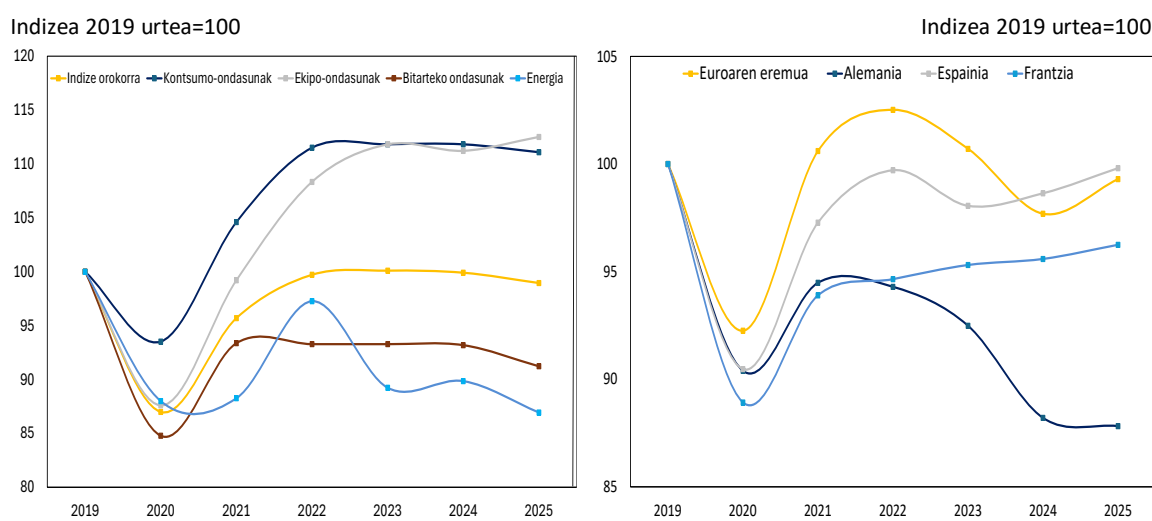
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BEG bolumeneko indizea	1,5	-12,0	4,8	3,9	2,2	2,0	0,4
BEG uneko prezioetan	2,6	-12,3	8,1	14,3	5,5	2,8	2,1
Deflatoea	1,1	-0,4	3,1	10,0	3,3	0,8	1,7
Enplegua	0,8	-8,5	3,0	1,8	1,2	0,9	0,3
Produktibitatea	0,7	-3,9	1,7	2,0	0,9	1,1	0,1
Industria produkzioaren indizea	1,9	-13,0	10,0	4,2	0,4	-0,1	-1,0
Industria jardueraren indizea	-7,1	-19,5	-10,4	1,1	-7,6	-13,3	-14,4
Industriako negozio zifren ind.	-0,4	-16,2	18,2	26,4	-0,4	-5,0	-0,6

Iturria: Eustat, INE eta Industria eta Turismo Ministerioa.

Industria produkzioaren bilakaera ondasunen helburu ekonomikoaren arabera aztertuz gero, ekipamendu eta kontsumo ondasunen joeraren arteko kontrastea ikus daiteke. Izan ere, 2023tik bilakaera ia laua izan duten arren, horien ekoizpen maila 2019koa baino %10 handiagoa da. Aitzitik, tarteko ondasunen produkzioaren bilakaerak, geldialdiaren zantzu nabariak baditu ere, 2019koa

baino beheragoko mailan egin du, eta 2025ean beherakada bat ere izan du: -%2,1 bitarteko ondasunetan eta %3,2 energian.

Industria produkzioaren bilakaera. Euskal produkzioa, xede ekonomikoaren eta ingurunearen arabera
14. irudia

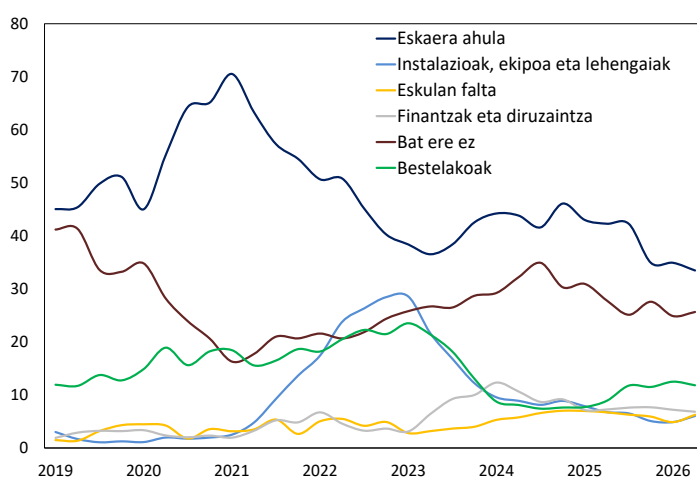
Iturria: Eustat eta Eurostat.

Industriako adarren portaera heterogeneoa izan zen. Inbertsioari lotutako jarduerak erresistentzia ahalmen handiagoa erakutsi zuten Europako industria testuinguruaren ahuleziaren eraginpean zeudenek baino, indize orokorraren joera negatiboa nagusi izan zen arren. Jaitsierarik handienak petrolioaren finitzaia (-%12,6), produktu informatiko, elektroniko eta optikoak (-%7,9) eta erauzketa-industriak (-%6,0) izan zituzten. EAEko industrian garrantzi handia duten jardueretan jaitsierak izan ziren, hala nola metalurgia eta metalezko produktuak (-%2,5), zura, papera eta arte grafikoak (-%2,2) edo industria kimikoa (-%1,5). Horren aurrean, zenbait adarrek aldeko bilakaera izan zuten. Altzarien eta beste manufaktura industria batzuen fabrikazioa %3,6 hazi zen, material eta ekipo elektrikoaren fabrikazioa %2,7 eta garraio materialarena %2,1. Makineriaren eta ekipoaren produkzioak, berriz, hazkunde neurritsuagoa izan zuen (%0,8). Farmazia industriak, aurreko urteetan izandako aurrerapen handien ondoren, ia egonkortu egin zuen bere jarduerak (%0,4).

Koiuntura industrialari buruzko inkestaren arabera, pandemiaren osteko eskariaren ahuleziak eragindako arazo zati bat moteldu den arren, euskal industria enpresen %35ek oraindik ere bere ekoizpenerako faktore mugatzaile gisa adierazten du. Ekonomiak berriro ireki ondoren hornidura kateetan izan ziren arazoak, ekipamendu edo lehengai arazoak eragin zituztenak, bai, 2025ean bidali ziren. Eskulanaren gabeziak ez du oraindik postu nabarmenik euskal industriaren arazo nagusien artean, nahiz eta goranzko joera erakusten duen, batez ere kontsumo ondasunak ekoizten dituzten enpresen artean.

EAEko industria ekoizpena mugatzen duten faktoreak
15. irudia

Enpresen ehunekoa. Lau hiruilekoko batez besteko mugikorra.

Iturria: Industriaren egoerari buruzko inkesta. Industria eta Turismo Ministerioa.

Ilido horretan, eta euskal industriaren urte txarraren isla gisa, enpleguak, lanaldi osoko lanpostu baliokideetan neurtuta, %0,3 baino ez zuen gora egin, eta, beraz, enplegu mailak ia 4.000 postutik behera jarraitzen du, 2019an 206.000 baino gehiago lortu baitziren. Produktibitateak ere, %0,1eko hazkunde txikia izanik, ez zuen balio erantsiaren hazkunde handiagoa ahalbidetu, eta dinamika positiboa hautsi zuen.

Eraikuntzaren sektorearen jarduerak 2019ko maila berreskuratzea lortu zuen 2025ean, balio erantsiaren %3,7ko hazkunde errealarekin. Deflatorearen hazkundeak moteldu egin zuen hazkundera (%2,4), lan eskuaren prezioek eta lehengaien prezioek izandako eusteari esker; hala, murriztu egin zen pandemiaren ondorengo urteetan ikusitako eskaintzaren inflazio presioa.

Eraikuntza arloaren adierazle nagusiak

8. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

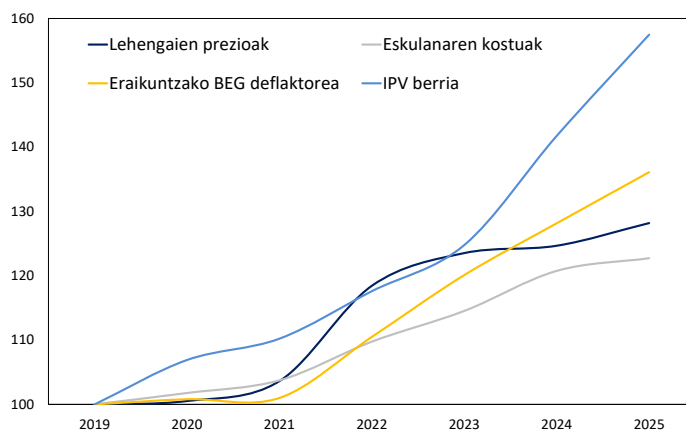
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BEG bolumeneko indizea	2,4	-14,4	1,0	5,8	4,2	2,0	3,7
BEG uneko prezioak	3,7	-13,7	1,3	9,4	8,7	6,7	6,2
Deflatorea	1,3	0,8	0,2	3,5	3,4	4,7	2,4
Enplegua	4,1	-8,7	1,6	4,5	3,2	-0,1	1,9
Produktibitatea	-1,6	-6,2	-0,6	1,2	1,0	2,1	1,8
Eraikuntza (KSI)	9,1	-8,3	8,3	13,3	8,9	1,9	9,6
Ingeniaritza zibila (KSI)	5,6	-6,0	4,3	15,7	8,4	6,7	5,1
Hasitako etxebizitzak	2,4	-32,4	6,5	20,0	-0,6	-4,9	-18,2
Amaitutako etxebizitzak	7,5	-16,9	12,4	15,4	-30,0	29,8	-9,0
Etxebizitzaren salerosketa	2,2	-13,6	21,3	9,1	-13,9	14,0	14,9

Iturria: Eustat, INE eta Etxebizitza eta Hiri Agenda Ministerioa.

Etxebizitzaren salerosketek aurrerapen nabarmena izan zuten berriz ere (%14,9), eta 2024an izandako gorakada handia luzatu egin zen, dirua gogortzearen ondoriozko zuzenketaren ondoren. Hala ere, bizitegi eskaintzak ahulezia zantzuak erakusten jarraitu zuen. Hasitako etxebizitzaren kopurua %18,2 murriztu zen, eta bi urtez jarraian behera egin zuten; amaitutako etxebizitzaren kopuruak ere behera egin zuen, %9,0. Hala, sustapen jarduerak ez dio erabat erantzuten eskariaren dinamismoari, eta horrek datozen urteetan etxebizitzaren prezioen gaineko tentsioei eusten lagun dezake. Izan ere, etxebizitzaren prezioen indizeak (IPV) %12,2raino bizkortu zuen bere hazkundera, baita 2024an erregistratutako %8,5eko igoeraren gainera ere. Hazkunde erritmo hori bizkorragoa da etxebizitza berrien kasuan, eta 2019az geroztik izandako hazkundeak nabarmen gaitzen du eraikuntza kostuen igoera.

Eraikuntza kostuen eta etxebizitza berrien prezioen bilakaera
16. irudia

Indizea 2019. urtea=100.

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egin Eustat eta INEren datuetan oinarrituta.

Enpleguari dagokionez, eraikuntzak lanpostu baliokideak %1,9 gehiago sortu zituen, aurreko urteko portaera ahula hobetuz. Enpleguaren hazkunde horrekin batera, produktibitatea %1,8 hobetu zen. Datu hori azken urteetan teknologia berriak eta eraikuntza prozesuen industrializazioa sartu behar diren jarduera batean izandako bilakaera bereziki positiboaren isla da, sektorearen produkzio ahalmena handitzeko giltzarri gisa.

Zerbitzuen sektoreak hazkunde handia izan zuen berriro, balio erantsiaren %2,8ko hazkunde errealekin. Zifra hori 2024an erregistratutakoa baino hamarren bat txikiagoa izan bazen ere, zerbitzuak EAEko produkzio sarearen osagairik dinamikoena dira. Bestalde, balio erantsiaren deflatoreak moteldu egin zuen hazkundea, %2,3raino, eta horrek erakusten du azken urteetan ikusitako inflazio presioak desagertu egin direla pixkanaka. Sektoreko enpleguak ere %1,7 egin zuen gora, 12.000 lanpostu baliokide berri inguru sortzea ahalbidetuz eta euskal ekonomiaren enplegu sortzaile nagusi gisa mantenduz. Testuinguru horretan, produktibitateak %1 egin zuen aurrera, eta emaitza hori bereziki azpimarragarria da produktibitate irabaziak lortzea zailagoa den jarduera batean.

Zerbitzuen eta horien osagaien sektoreko BEGaren bilakaera
9. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BEG bolumenen indizea	2,6	-7,7	6,6	6,7	3,3	2,9	2,8
BEG uneko prezioak	3,7	-7,2	7,5	9,4	8,5	6,8	5,2
Deflatorea	1,1	0,5	0,8	2,6	5,0	3,8	2,3
Enplegua	1,6	-5,5	3,2	3,0	1,9	2,0	1,7
Produktibitatea	1,0	-2,3	3,3	3,5	1,4	0,9	1,0
Merkat., Ostalaritza eta Garraioa	2,2	19,6	15,3	12,6	3,8	2,0	3,3
AA.PP., Hezkuntza, Osasuna eta GZ.	3,2	1,1	2,3	3,0	1,2	2,9	2,1
Gainerako zerbitzuak	2,5	-4,5	4,3	5,0	4,2	3,5	2,9

Iturria: Eustat.

Zerbitzuen eremu zabalaren barruan, hazkundera merkataritzak, ostalaritzak eta garraioak gidatu zuten, haien balio erantsia %3,3 handitu baitzen. Era berean, gainontzeko zerbitzuak izeneko taldeak ere, jarduera profesionalak, zientifikoak eta teknikoak, besteak beste, biltzen dituenak, %2,9ko aurrerapena izan zuen. Aitzitik, administrazio publikoaren, hezkuntzaren, osasunaren eta gizarte zerbitzuen jarduerak bilakaera neurritsuagoa erakutsi zuten.

Kontu ekonomikoak argitaratzeko dauden arren, Merkatuko beste zerbitzuen batzuen indizeak (MZI) aukera ematen du 2025ean dinamikoenak izan ziren jarduera adarrak hurbiltzeko. Garraioak %8,5eko hazkundera izan zuen, baina biltegiatze jarduerak aurrerapen askoz ere mugatuagoa izan zuen: %0,8. Ostalaritzak ere bere hedapen erritmoa %1,9raino moteldu zuen, pandemiaren ondorengo susperraldiarekin lotutako hazkunde handiko hainbat urteren ondoren.

Zerbitzuen sektoreko beste adierazle batzuk
10. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bidaia-erien gaitasunak	3,7	-61,5	73,4	54,2	12,0	3,4	3,6
Batez besteko egonaldia (egunak)	1,97	1,95	1,92	1,93	1,96	1,98	1,98
Plazak okupazioa (graduak)	57,4	32,8	41,1	53,9	57,8	57,7	58,3

Iturria: Eustat.

Merkataritzaren eremuan, Merkataritza Indizeak ere bilakaera handiagoa izan du, nahiz eta txikizkako merkataritzak dinamismo nabarmenari eutsi dion, %3,5eko hazkundearekin. Bestalde, gainerako zerbitzuen agregatuaren barruan, jardura profesional, zientifiko eta teknikoek egin zioten ekarpenik handiena hazkunderi, MZlren arabera.

Pandemiari lotutako murrizketak kendu zirenetik ikusitako joerari jarraituz, turismoaren susperraldiak euskal ekonomiaren dinamismoari laguntzen jarraitu zuen. Bidaia-eriek igarotako gauek %3,6 egin dute gora berriro, eta hotelen okupazio mailak (%58,3) eta batez besteko egonaldiak (1,98 egun) 2019an erregistratutako mailak gainditu dituzte, turismo jardueraren erabateko normalizazioa sendotuz.

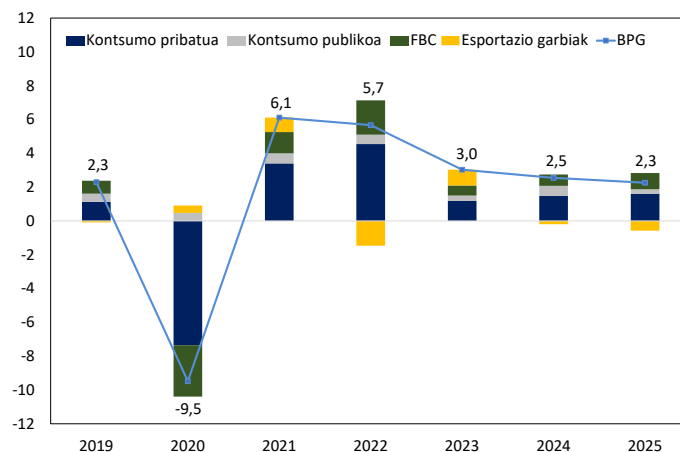
4.3 Eskaria

4.3.1 Barne eskaria

2025ean, berriz ere, barne eskaria izan zen hazkunde ekonomikoaren eragile nagusia, kanpo sektorearen zailtasunak konpentsatuz. Izan ere, kanpo merkataritzak hazkunderi egindako ekarpena negatiboa izan zen berriro, eta areagotu egin zen, BPGaren aurrerapenari sei hamarren kendu arte. Testuinguru horretan, kontsumo pribatuaren dinamismoa erabakigarria izan zen, euskal ekonomiaren hazkunde osoaren %70 inguru azaldu baitzuen. Inbertsioak ere bere ekarpena indartu zuen, hazkunderi ehuneko puntu bat emanez.

BPG errealaren hazkundearen banaketa eskariaren ikuspegitik
17. irudia

Urteko aldakuntza tasa ehunekotan eta ekarpenak ehunekotan.

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina Eustaten datuetan oinarrituta.

Kontsumo efektiboaren adierazleen bilakaera
11. taula

Urte arteko aldakuntza tasa (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kontsumo pribatua (bolumen-indizea)	1,8	-12,2	5,8	7,8	2,0	2,5	2,7
Kontsumo publikoa (bolumen-indizea)	3,1	2,9	3,2	3,1	1,9	3,5	1,7
Etxeetako aurrezki gordin. tasa (%)	12,8	22,5	18,8	16,2	19,7	-	-
IPI kontsumo-ondasunak Euskadi	3,1	-6,5	11,9	6,6	0,3	0,0	-0,7
Autoen matrikulazioa	-2,3	-22,0	-19,7	-8,8	6,0	5,9	18,5
Txikizkako merkataritzaren indizea	0,9	-4,9	3,5	4,5	3,2	3,0	3,5

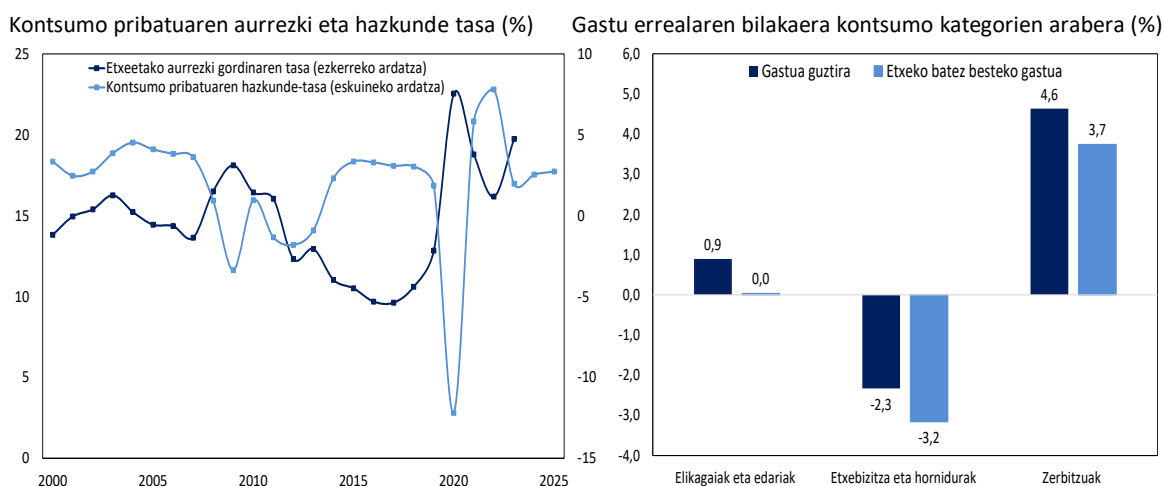
Iturria: Eustat, INE eta Trafiko Zuzendaritza Nagusia.

Kontsumo pribatua %2,7 hazi zen termino errealean, eta pixka bat bizkortu zuen aurrerapen erritmoa 2024tik. Nahiz eta inflazioa nahiko handia izan, batez ere urtearen bigarren erdian, eta urteko batez bestekoaren %3tik behera ez egotea lortu, Europako inflazio presioen moderazioak, eskariaren ahuleziak eta kontinenteko ekonomia nagusien hazkunde eskasak lagunduta, Europako

Banku Zentralari inflazio gertakaria amaitutzat ematea eta moneta politika pixkanaka malgutzea ahalbidetu zion. Horrela, interes tasen jaitsierak etxeetako kontsumoa suspertzen lagundu zuen.

Hala ere, kontsumoaren dinamismoa azaltzen duen faktore nagusia enplegua sortzearen eta soldaten hazkundearen ondorioz errenta erabilgarria hobetzea izan zen. 2025erako soldatapekoen ordainsarien behin betiko datua oraindik ez badago ere, bai Lan Kostuaren Hiruhilekoko Inkestak bai azken urteetan ikusitako bilakaerak adierazten dute langile bakoitzeko batez besteko ordainsaria inflazioaren gainetik hazi zela berriro, baita hitzarmenetan adostutako soldata igoeren gainetik ere. Horrez gain, pandemiak geroztik, EAEko etxeen unitateen aurrezki tasa historikoki maila altuetan mantendu da, gutxienez 2023ra arte (eskuragarri dagoen azken datua), eta horrek iradokitzen du aurrezki poltsa metatu bat dagoela, pixkanaka kontsumora eraman daitekeena, ziurgabetasun ekonomikoa txikiagoa, baina oraindik handia den testuinguru batean.

EAEko familien aurrezkia eta kontsumoa 2025ean **18. irudia**

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina Eustaten eta INEren datuetan oinarrituta.

Familien Aurrekontuei buruzko Inkestan oinarrituta egindako Eustaten datuen arabera, familien kontsumoko gastua %7,9 igo zen termino nominaletan, eta hori oraindik aurrerapen esanguratsua da inflazioaren eragina kenduta. Gastu taldeen arabera, termino errealetan, bilakaera

heterogeneoagoa izan zen, bai hazkunde nominalaren erritmoetan zeuden aldeengatik, bai kategoria bakoitzeko prezioen portaera desberdinagatik. Hala ere, komeni da zehaztea, termino errealetan, etxeko batez besteko gastua 13 gastu taldetan, osasun arlokoa izan ezik, 2019an erregistratutako mailaren azpitik dagoela oraindik.

Errenta adierazleen bilakera

12. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Soldatapekoen ordainketa	3,9	-4,2	5,5	6,9	6,9	7,1	-
Hitzarmenetan adostutako soldata igoerak	2,0	1,7	1,2	4,1	4,2	3,4	3,3
Enplegua	1,5	-6,3	3,0	2,9	1,8	1,5	1,4
Kotizaziopeko pentsioen kopurua (*)	1,3	0,4	0,8	0,5	0,8	0,9	1,1
Batez besteko pentsioa (*)	4,9	2,0	2,2	5,3	9,6	4,9	4,1
PFEZaren diru bilketa	5,7	-1,1	8,2	6,3	9,0	-1,6	14,2
Bankuen arteko i/t (1 urteko euriborra) (**)	-0,2	-0,3	-0,5	1,1	3,9	3,3	2,2
KPI (urteko batez bestekoa)	1,0	-0,1	3,1	8,0	3,6	3,1	3,0

(*) Urteko batez bestekoa, hilabete bakoitzeko lehen eguneko datuen arabera kalkulatua. (**) Hileko batez bestekoen urteko batez bestekoa.

Iturria: Ekonomia Zuzendaritza, Eustaten datuen arabera, Gizarteratze, Gizarte Segurantzza eta Migrazio Ministerioa, Lan Harremanen Kontseilua, INE eta Espainiako Bankua.

Bestalde, kontsumo publikoaren hazkundera %1,7raino moteldu zen termino errealetan, aurreko urteetako tasa handietatik aldenduz. Jokabide horrek erakusten du Administrazio Publikoek pandemiaren osteko eskari agregatuari eusteko emandako bultzada handia pixkanaka amaitu egin dela, eta Susperraldi eta Erresilientzia Mekanismoari lotutako ordainketen zati handi bat agortu egin dela; izan ere, mekanismo hori kontsumo publikoan eragina duten jarduketetan gauzatu zen gehien.

Kapital eraketa gordinak %4,0raino bizkortu zuen hazkundera 2025ean, azken urteetan ikusitako goranzko joera luzatuz eta BPGaren %24,5eko mailara iritsiz. Moneta politika lasaitzeak eta SEMren bidez finantzatutako inbertsio proiektuak bultzatzeak eragin zuten, ziurrenik, jokabide hori. Hori iradokitzen dute ekipo ondasunen inportazioak nabarmen igo izanak eta inbertsiora bideratutako

barne produkzioa handitu izanak. Horri esker, ekipo ondasunetan egindako inbertsioa ere %4,3 hazi da, pandemiaren ondoren hasitako ibilbide sendotuz.

Kapital eraketa gordinaren bilakaera eta haren adierazleak
13. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

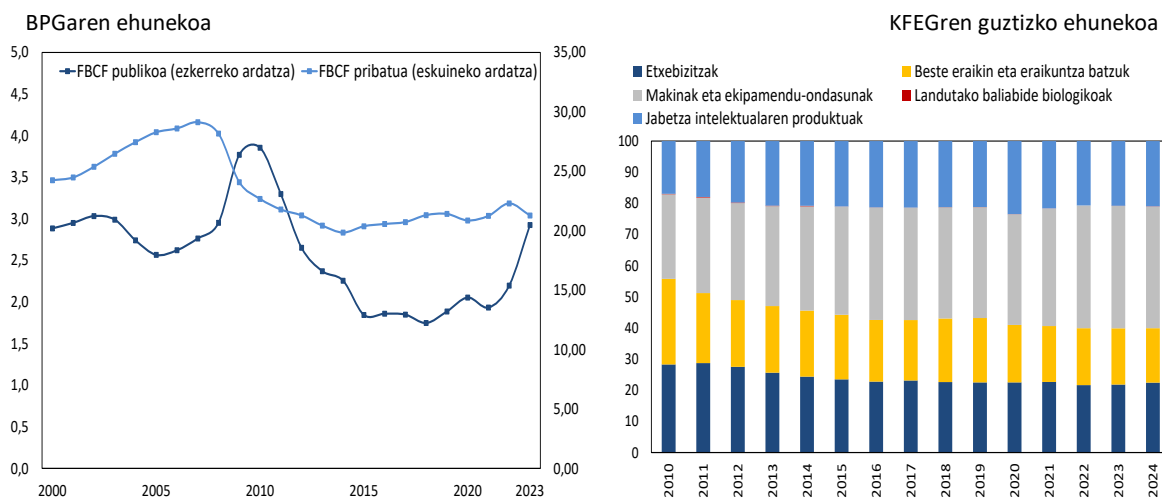
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kapital eraketa gordina (bol. ind. Kat.)	3,2	-12,7	5,4	8,7	2,4	2,7	4,0
- Ekipamendurako ondasunak	3,6	-11,8	11,1	14,4	1,3	2,4	4,3
- Gainontzeko inbertsioa	3,1	-13,2	2,3	5,3	3,2	2,9	3,8
IPI ekipamendurako ondasunak:	2,3	-12,3	13,2	9,2	3,2	-0,5	1,1
- IPI garraio materiala	1,0	-15,1	10,5	9,9	7,0	-3,6	2,1
- IPI makineria eta ekipamendua	1,3	-7,0	14,8	8,1	0,2	0,6	0,8
Ekipamendurako ond. inportazioak	5,3	-13,0	16,8	19,8	9,8	-0,6	6,6
Zamaketarako ibilg. matrikulazioa	-17,3	-23,3	8,7	-13,5	15,0	0,1	4,6

Iturria: Eustat eta Trafiko Zuzendaritza Nagusia.

Testuinguru horretan, eta nahiz eta Administrazio Publikoen kapital eraketa gordinaren datuak 2023ra arte baino ez dauden eskuragarri, nabarmentzekoa da urte horretan inbertsio publikoak zazpi hamarren egin zuela gora BPGaren portzentajea, %2,9an kokatzeraino, Europako funtsen exekuzioari lotutako inbertsio bultzada handia islatuz.

Gainerako kapital eraketa gordinak ere, batez ere etxebizitzek eta beste eraikin batzuek osatutakoak, hazkunde handia izan zuen (%3,8), eta, horri esker, 2025ean berreskuratu eta gainditu zuen 2019an lortutako maila, eraikuntzaren balio erantsiarentzat adierazitakoaren antzera. Ildo horretan, 2025eko datua oraindik ez badugu ere, higiezinaren burbuila lehertu zenetik ikusitako joerak erakusten du etxebizitzak eta beste eraikin batzuk eraikitzea bideratutako inbertsioak pisua galdu duela guztizko inbertsioaren barruan, eta nahiko egonkor mantendu dela ordutik.

Kapital finko publiko eta pribatuaren eraketa gordina eta osaera aktibo motaren arabera
19. irudia

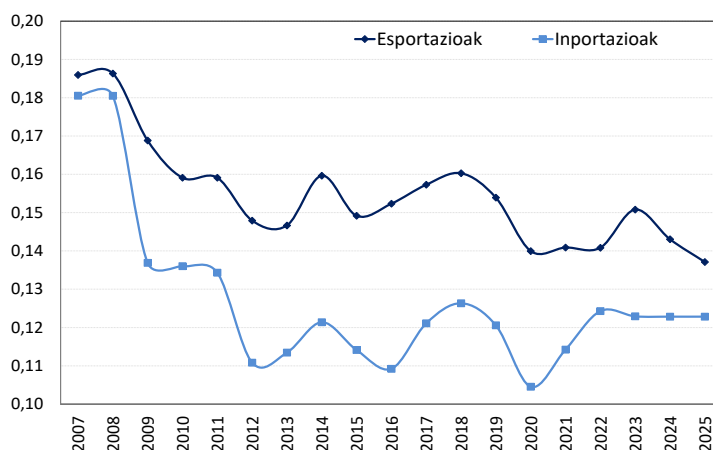
Iturria: Eustat.

4.3.2 Kanpo eskaria

EAEko kanpo merkataritza 2025ean garatu zen nazioarteko ingurune bereziki konplexu batean, merkataritza ziurgabetasunak, funtsezko merkatu batzuetako industria jardueraren ahuleziak eta urtebete lehenago baino finantza baldintza ez hain murriztaileek markatuta. Esparru horretan, ondasunen esportazioak eta inportazioak murriztu egin ziren 2024aren aldean, baina jaitsiera handiagoa izan zen kanporako salmentetan eraketetan baino.

Kuota esportatzailearen bilakaerak euskal merkataritzaren pisu erlatiboaren beste galera bat islatu zuen munduko testuinguruan. 2023an %0,15 eta 2024an %0,14 izan ondoren, Euskadiko esportazioen partaidetzak behera egin zuen berriro 2025ean, eta argi eta garbi mantendu zen 2008ko maximoaren azpitik, orduan %0,19ra iritsi baitzen. Bilakaera horrek adierazten du munduko salmentek munduko EAEko kanpo merkataritzak baino portaera dinamikoagoa izan zutela, eta horrek berriro murriztu zuen nazioarteko trukeetan zuen partaidetza. Inportazioetan, aldiz, serieak nolabaiteko egonkortzea islatu zuen, baina kasu honetan ere finantza krisiaren aurretik izandako kotak baino zertxobait txikiagoak izan ziren.

EAEko ondasunen esportazio eta inportazioen merkatu kuota munduko merkataritza guztiarekiko
20. irudia

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak eginia Munduko Merkataritza Antolakundearen (MMA) eta Eustaten datuetan oinarrituta.

Euskadiko ondasunen esportazioak 29.851 milioi eurokoak izan ziren 2025ean, aurreko urtean baino %3,6 gutxiago. Atzerakada ez zen 2024koa bezain handia izan, orduan kanporako salmentak %5,1 jaitsi baitziren, baina EAEko kanpo arloaren ahultasuna berretsi zuen nazioarteko egoera ez oso onean. Bolumenari dagokionez ere bilakaera negatiboa izan zen, tonatan neurtutako guztizko esportazioak jaitsi egin baitziren 2024ko balioekin alderatuta, balioan ikusitako narriaduraren ildotik.

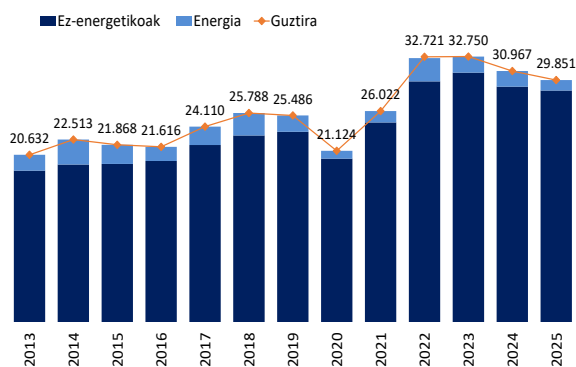
Uzkurdurak eragina izan zuen bai esportazio energetikoetan bai ez-energetikoetan, baina oso intentsitate desberdinarekin. Energia salmentak %30,8 murriztu ziren eta emaitza osoari ehuneko bi puntu kendu zitzaizkion, erregai mineraletan ia erabat kontzentratutako doikuntzarekin, horien esportazioak %33,3 jaitsi baitziren. Esportazio ez-energetikoei (guztizkoaren %95,7) beherakada apalagoa izan zuten, %1,6koa, baina emaitza agregatuari ere ekarpen negatiboa egin zioten (-1,5 puntu).

Esportazio ez-energetikoen artean, bilakaera desberdina izan zen. Metal arruntak eta beren manufakturak (kanpo salmenten %20,8) %6,1 jaitsi ziren eta 1,3 puntu kendu zizkieten guztizkora, batez ere burdinaren eta altzairuaren eta horien manufakturen bilakaera txarraren ondorioz. Horri

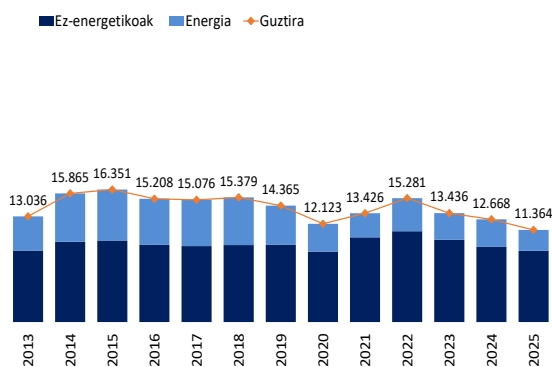
gehitu behar zaio plastikoen eta kautxuaren atzerakada, %18,1 jaitsi eta 1,1 puntu kendu baitzizkioten; baita paperaren jaitsiera ere, neurri txikiagoan izan bazen ere, %14,0 murriztu eta 0,4 puntu drainatu baitzituen esportazio guztiei.

Esportazio eta inportazioen trukeen konparazioa 21. irudia

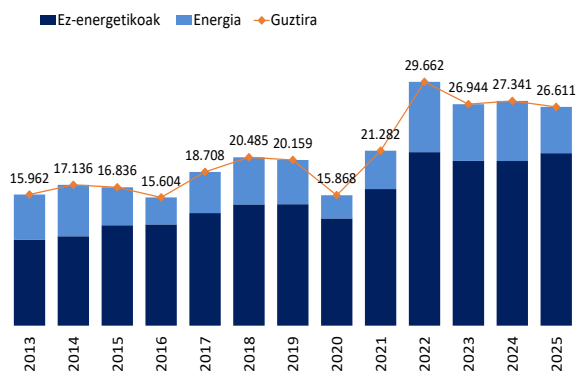
Esportazioak milioi eurotan

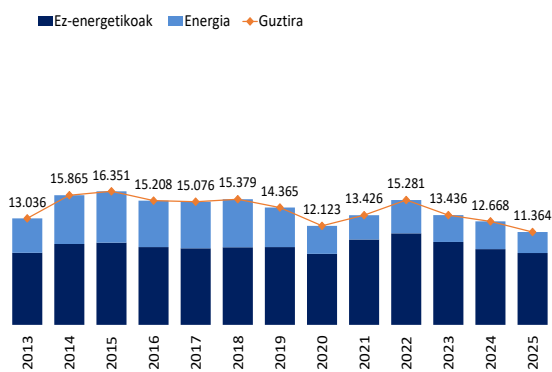
Esportazioak milioi tonatan

Inportazioak milioi eurotan

Inportazioak milioi tonatan

Iturria: Eustat. 2025eko datuak behin-behinekoak dira.

Aitzitik, ekipamendu ondasunak %1,1 hazi ziren eta puntu erdi eman zioten guztizko emaitzari. Bilakaera positibo hori garraio materialean oinarritu zen batez ere, %2,0ko aurrerapenarekin, batez ere trenbideetarako ibilgailuen salmentek bultzatuta, sektoreko euskal fabrikatzaile nagusien lan karga handiaren ildotik. Aldiz, makinak eta aparatuak ia egonkor mantendu ziren 2024tik. Nekazaritza produktuek eta produktu kimikoek ere gorakada nabarmenak izan zituzten, %13,5ekoa eta %8,1ekoa, hurrenez hurren, baina haien ekarpena ez zen nahikoa izan portaera txarreneko taldeen beherakada konpentsatzeko.

Eremu geografikoen arabera, esportazioen beherakadak batez ere merkatu garatuenetan izan zuen eragina. ELGara bideratutako salmentak guztizkoaren %82,8 izan ziren, baina %5,4 jaitsi ziren eta 4,5 puntu kendu zitzaizkion emaitza agregatuari. Esparru horren barruan, Europar Batasunerako esportazioak %3,6 jaitsi ziren eta eurogunerako esportazioak %5,1. Beraz, EAEko kanpo merkataritzaren narriadura batez ere Europako helmugetan kontzentratu zen berriro, Euskadiko kanpo salmenta gehienak biltzen jarraitu baitzuten.

EA Eren eta atzerriaren arteko merkataritzaren helmuga
14. taula

	Urte arteko aldakuntza tasak (%)				2025(*)		
	2022	2023	2024	2025 (*)	Miloi €	Pisua (%)	Ekarpena
Esportazioak	25,7	0,1	-4,5	-3,6	29.851,2	100,0	-3,6
ELGE	25,5	1,2	-6,2	-5,4	24.719,2	82,8	-4,5
Europar Batasuna	26,2	-2,7	-7,6	-3,6	18.338,3	61,4	-2,2
Alemania	21,6	2,9	-13,4	-0,7	4.443,1	14,9	-0,1
Frantzia	20,3	-2,3	-0,6	-10,1	4.363,1	14,6	-1,6
Erresuma Batua	16,3	2,9	15,0	-9,7	1.955,4	6,6	-0,7
Italia	27,6	4,9	-2,3	-0,2	1.799,0	6,0	0,0
AEB	42,3	20,1	-23,9	-11,7	1.759,4	5,9	-0,8
Japonian	0,2	26,3	-7,0	10,0	193,5	0,6	0,1
Errusia	-52,4	-44,0	-27,0	-17,0	31,2	0,1	0,0
Txina	6,6	-1,2	10,9	-25,0	585,4	2,0	-0,6

(*) Behin-behineko datuak.

Iturria: Eustat.

Helmugako herrialde nagusien artean, Frantzia izan zen esportazioen atzerakada globalean eragin handiena izan zuen merkatua. %14,6ko pisuarekin, herrialde horretara egindako salmentak %10,1 jaitsi ziren eta 1,6 puntu jaitsi ziren esportazioak guztira, produktu energetikoen eta, neurri txikiagoan, kautxuaren gainbeherak baldintzatuta. Estatu Batuek, %11,7ko jaitsierarekin, eta Erresuma Batuak, %9,7ko jaitsierarekin, baita eragin nabarmena ere izan zuten urteko bilakaera negatiboan. Bi kasuetan, uzkurdua oso lotuta egon zen energiaren portaera txarrarekin, eta horri produktu kimikoen eta burdinaren eta altzairuaren beherakada gehitu behar zaio Estatu Batuetako merkaturan. Alemaniak, euskal esportazioen helmuga nagusia izaten jarraitu zuenak, erosketak %0,7 murriztu zituen, eta Italiak, berriz, bilakaera ia egonkorra izan zuen, %0,2ko jaitsiera txikiarekin.

Merkatu horietako batzuetan, trenbideetarako ibilgailuen eta, kasu batzuetan, automobilen edo nabigazio materialaren salmenten aurrerapenak partzialki arindu zuen gainerako partiden narriadura, baina ez zuen konpentsatu. Hori bereziki agerikoa izan zen Alemanian eta Erresuma Batuan, garraio materialaren portaera hobeak beste industria produktu batzuen ahultasunarekin kontrastatu baitzuen.

ELGAtik kanpo, esportatutako guztizkoaren %17,2, salmentak %6,0 hazi ziren eta 0,9 puntuko ekarpena egin zuten, garatutako merkaturaren beherakada partzialki motelduz. Hala ere, igoera horren arrazoia ez zen Euskadik posizio nabarmena zuen helmugetan presentzia handiagoa izatea, Txinarako salmentak %25,0 jaitsi baitziren eta Mexikorako salmentak, berriz, %16,4. Bultzada, batez ere, hain ohikoak ez diren merkatuetako eragiketetatik etorri zen, hala nola Arabiar Emirerri Batuetatik, Saudi Arabiatik eta Groenlandiatik. Eragiketa horiek, oro har, euskal esportazioen %3,2 baino ez ziren izan, baina 1,6 puntu inguru eman zizkioten guztizko emaitzari. Kasu horietan, salmentak, neurri handi batean, trenbideetarako ibilgailuei, makineria mekanikoari eta itsasoko edo ibaiko nabigazioari lotuta egon ziren, eta horrek gehiago adierazten du eragiketa puntualak egin zirela esportazioen eredu geografikoa aldatu baino.

Euskadiko ondasunen inportazioak 26.611 milioi eurora iritsi ziren 2025ean, hau da, aurreko urtean baino %1,6 gutxiago, eta 2024an izandako susperraldi txikia bertan behera utzi zuen. Atzerakadaren arrazoia, batez ere, erosketen energetikoen beherakada handia izan zen, %20,4 murriztu baitziren eta guztizkoari ehuneko 5,6 puntu kendu baitzitzaizkion. Inportazio ez-energetikoak, aldiz, kanpoko erosketen %78,9 kontzentratu ziren, %5,3 hazi eta 3,9 pb ekarri zituzten, doikuntzaren zati handi bat motelduz.

Tonatan ere bilakaera negatiboa izan zen, baina balioan baino intentsitate handiagoarekin. Guztizko inportazioak 23,9 milioi tonatik 22,3 milioira jaitsi ziren, hau da, %6,4ko jaitsiera izan zuten; erregai mineralei dagozkienak, berriz, %14,8 jaitsi ziren. Balioan baino bolumenean izandako beherakada handiagoak iradokitzen du doikuntzak inportatutako kantitate txikiagoari erantzun ziola batez ere, batez besteko prezioen portaerak partzialki konpentsatuta.

Talde handien arabera, inportazioen jaitsiera produktu mineral eta energetikoetan kontzentratu zen, eta horien jaitsiera ia erabat erregai mineralen erosketa txikiagoaren ondorio izan zen, %20,8 egin baitzuten atzera eta 5,5 puntu kendu baitzizkioten guztizkoari. Horren aurrean, inportazio ez-energetikoek portaera hedakorra erakutsi zuten. Ekipamendu ondasunak %7,3 igo ziren eta 1,9 puntu eman zituzten, bai makina eta tresna elektrikoek, bai garraio materialak bultzatuta. Azken talde horretan, ibilgailu automobilen eta trenbideetarako materialaren aurrerapenak nabarmendu ziren.

Beste manufakturen multzoak ere igoera esanguratsua izan zuen, %18,6koa, batez ere optika eta doitasuneko tresna eta aparatuen gorakada handiaren ondorioz. Nekazaritzako produktuak %13,3 hazi ziren eta puntu bat eman zioten guztizkoari, elikadurako hainbat partidatan eta nekazaritzako lehengaietan gehikuntzarekin. Aldiz, metal arruntek eta horien manufakturek, %20,2ko pisuarekin, ia egonkor iraun zuten, behera egin baitzuten burdinaren eta altzairuaren erosketan, baita manufakturetan ere, aluminioa, kobrea eta erremintak hazi arren.

Eremu geografikoen arabera, ELGAtik etorritako erosketak, inportazioen %68,9 kontzentratu zituztenak, %1,3 hazi ziren eta 0,8 puntuko ekarpena egin zioten guztizko emaitzari. Esparru horren barruan, bilakaera bereziki positiboa izan zen Europar Batasunean, Euskadiri egindako salmentak %2,4 igo baitziren eta 1,2 puntu eman baitzizkioten. Alemanian (%3,2 hazi eta 0,5 puntu ekarri zituen) eta Herbehereetan (%9,4 hazi eta 0,4 puntu ekarri zituen), aldiz, gorakada nabarmena izan zen. Frantziak, Erresuma Batuak, Belgikak eta Estatu Batuek ere ekarpen positiboa egin zuten, baina eragin apalagoarekin. Aldiz, ELGAko gainerako hornitzaileek ekarpen bateratu ahulagoa izan zuten, aurrerapen horiek partzialki konpentsatu baitzituzten Norvegia, Kanada, Mexiko eta Hego Korearen beherakadek.

ELGAtik kanpo, inportazioak %7,3 jaitsi ziren eta 2,4 puntu kendu zitzaizkion guztizkoari, energiari oso lotutako atzerakada batean. Beherakada bereziki Venezuelen, Nigerian, Angolan eta Arabiar Emirerri Batuetan gertatu zen. Herrialde horiek Euskadiri egindako salmentak nabarmen murriztu ziren, kasu guztietan %60tik gorako jaitsiera izan zutren eta, horietako batzuetan, %70etik gora, eta

batera 3,7 puntu inguru kendu zitzaizkion emaitza agregatuari, nahiz eta inportazioen %1,1 baino ez izan.

EA Eren eta atzerriaren arteko merkataritzaren jatorria
15. taula

	Urte arteko aldakuntza tasak (%)				2025(*)		
	2022	2023	2024	2025 (*)	Miloi €	Pisua (%)	Ekarpena
Inportazioak	39,4	-9,2	1,5	-1,6	26.611,3	100,0	-1,6
ELGE	32,8	-3,2	-2,1	1,3	18.327,1	68,9	0,8
Europar Batasuna	23,2	-0,3	-1,8	2,4	13.701,0	51,5	1,2
Alemania	20,4	5,7	0,9	3,2	4.143,7	15,6	0,5
Frantzia	27,2	-17,2	0,1	1,0	2.169,9	8,2	0,1
Erresuma Batua	44,8	-41,5	14,7	8,8	717,8	2,7	0,2
Italia	17,5	-1,1	-0,9	0,6	1.293,5	4,9	0,0
AEB	210,0	-15,9	-8,8	2,6	1.601,9	6,0	0,2
Japonian	37,9	4,2	-15,8	90,7	439,1	1,7	0,8
Errusia	-39,4	-55,4	70,4	-4,1	448,5	1,7	-0,1
Txina	30,8	-3,1	-10,5	6,0	2.001,0	7,5	0,4

(*) Behin-behineko datuak.

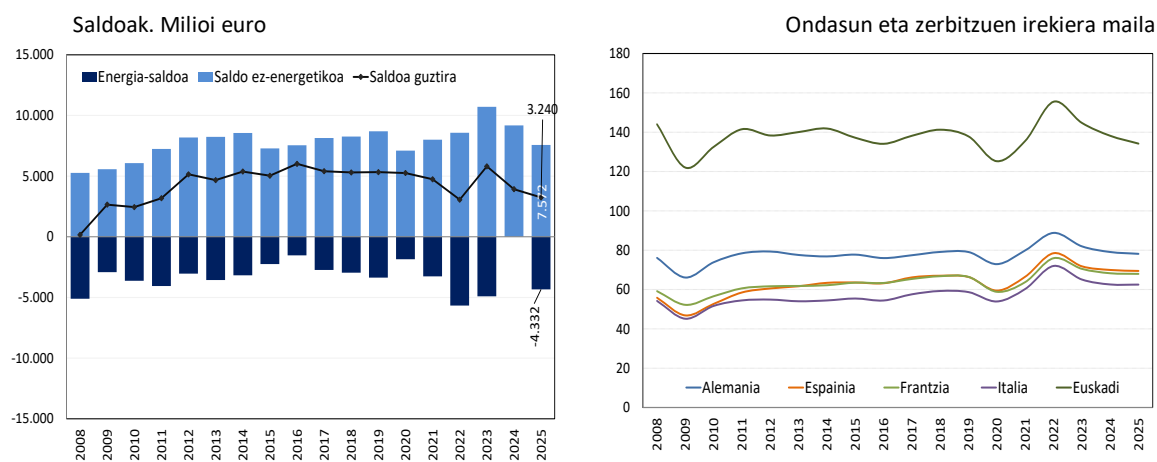
Iturria: Eustat.

Bilakaera horrek ez du erakusten hainbeste hornitzaile finkatuen galera, baizik eta energia erosketen ezaugarri den aldakortasun handia. 2025ean, aurreko ekitaldian jatorri horietatik etorritako eskuraketan zati bat beste merkatu batzuetara lekualdatu zen. ELGA kanpoko esparruan, Senegal, Uruguai eta Kuwaiterako energia erosketek gora egin zuten, eta 1,9 puntu inguruko ekarpena egin zuten. Aldi berean, ELGAN hornitzaile batzuk ere indartu ziren, hala nola Erresuma Batua, Estatu Batuak edo Belgika, neurri batean produktu energetikoei lotuak, baina eragin mugatuagoa zutenak. Beraz, inportazio energetikoen beherakadak ez zion soilik kanpoko erosketari txikiagoari eragin, baita hornidura herrialdeen aldaketa esanguratsuei ere, Euskadik mendekotasun inportatzaile handia duen eremuan.

Hornikuntzaren jatorriaren berrosatze hori Euskadik mendekotasun inportatzaile handia duen eremu batean gertatu zen. Izan ere, energia saldoak defizitarioa izaten jarraitu zuen 2025ean, baina nolabaiteko hobekuntza izan zuen aurreko urtearekin alderatuta, -4.332 milioi eurokoa izan

baitzen. Aldiz, saldo ez-energetikoak oso positiboa izaten jarraitu zuen, baina nabarmen murriztu zen, 2024an 9.175 milioi izatetik 2025ean 7.572 milioi izatera igaro baitzen.

EAeko kanpo merkataritza. Adierazle nagusiak 22. irudia

Iturria: Eustat EAeko datuentzat eta Datacomex eta Eurostat. 2025eko datuak behin-behinekoak dira.

Ondorioz, Euskadiko guztizko merkataritza saldoak positiboa izaten jarraitu zuen, baina berriro estutu zen aurreko urtearen aldean. Zehazki, 3.240 milioi eurokoa izan zen, eta 2024an 3.921 milioi eurokoa, eta estaldura tasa %112,2ra jaitsi zen. Merkataritza superabitaren murrizketa horrek zerikusia izan zuen esportazioek inportazioen aldean izan zuten bilakaera okerragoarekin; izan ere, atzerrirako salmentek erosketek baino beherakada handiagoa izan zuten. Beraz, guztizko saldoaren estutzeak merkataritza ez-energetikoak sortutako soberakin txikienari erantzun zion, ez energia saldoaren narriadurari.

Irekiera mailari dagokionez, euskal ekonomiak maila altuari eutsi zion 2025ean, inguruko ekonomia nagusiekin alderatuta, nahiz eta berriro moteldu zen. Kontu ekonomikoen arabera, Euskadiren irekiera maila BPGaren %134,2koa izan zen, 2024ko %138,2tik eta 2022ko eta 2023ko erregistroetatik behera. Beherakada hori gorabehera, EAeko ekonomiak Alemaniakoak, Espainiakoak, Frantziakoak edo Italiakoak baino askoz ere kanpo proiektio handiagoa erakusten jarraitu zuen, azken horien mailak %62,5 eta %78,2 artekoak izan baitziren 2025ean.

Moderazio hori koherentea izan zen esportazioen eta ondasunen inportazioen aldi bereko murrizketarekin eta nazioarteko merkatuetako esportazio kuotaren galerarekin. Hala ere, irekiera mailak Euskadiren kanpo integrazio handia islatzen jarraitu zuen, merkataritza fluxuek beren produkzio egituraren barruan duten pisuan oinarrituta.

2026ko lehen hilabeteetan, euskal kanpo sektoreak erakusten zuen ahuleziari nazioarteko ezegonkortasun foku berri bat gehitu zitzaion, Irango gerrak eta Ormuzeko itsasartearen inguruko tentsioek markatutakoa, energia merkatuei eta munduko merkataritzari buruzko ziurgabetasuna sartu baitzuten berriz ere. Testuinguru horrek euskal esportazioen bilakaeran jarraitu zuen: urtarrila eta otsaila negatiboak izan ziren, martxoak urte arteko hazkunde positiboa izan zuen, bost hilabetetan lehena, baina hobekuntza horrek ez zuen jarraipenik izan eta apirilean esportazioek %2,3 egin zuten atzera, urtarriletik apirilera metatutakoa -%1,3an kokatuz. Martxoko gorakadak, antza denez, gehiago eragin zien eskaerak aurreratzeari eta konprometitutako salmentei, joera aldaketari baino. Produktuei dagokienez, apirileko atzerakada burdinbideetarako ibilgailuetan kontzentratu zen, 4,7 puntu kendu baitzituzten; metal arruntek, berriz, 1,1 puntu eman zituzten eta euskarri partzial gisa jardun zuten. Energiak ere ez zion emaitzari eutsi eta 0,1 puntu kendu zituen.

4.4 Lan merkatua

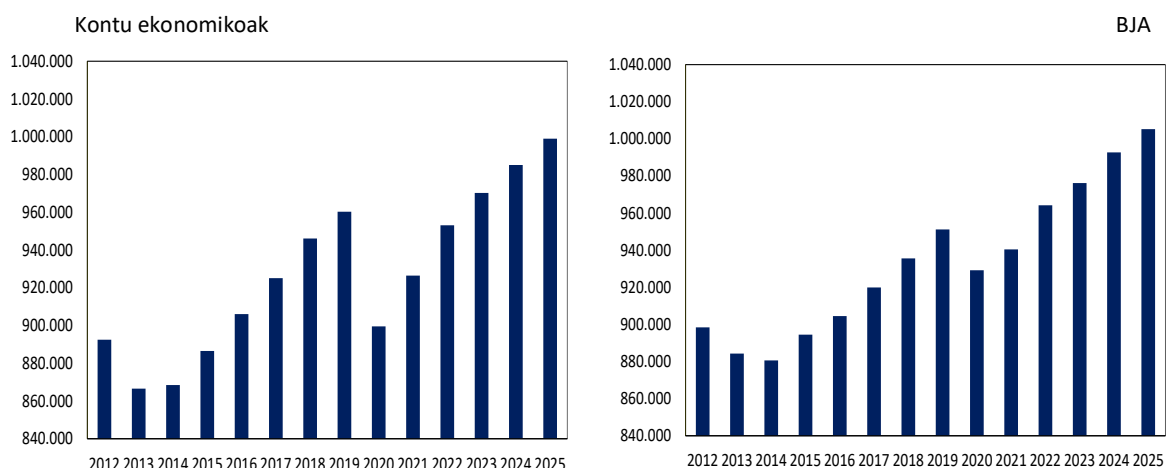
4.4.1 Enplegua eta kontratazioa

Euskal lan merkatuak bilakaera oso positiboa izan zuen 2025ean, jarduera ekonomikoaren portaera onaren ildotik. Enpleguak hazten jarraitu zuen eta historikoki maila altuak lortu zituen, batez ere zerbitzuek bultzatuta eta eraikuntzan eta industrian egindako aurrerapenak lagunduta. Dinamismo horrek okupazioa handitzea eta langabezia murriztea ahalbidetu zuen. Gainera, 2026ko lehen datuek joera positibo horrek jarraitzen duela adierazten dute.

Enplegu adierazleek ere Euskadiko lan merkatuak 2025ean aurrerapen adierazgarri bat izan zuela berresten dute. Eustaten BJAren arabera, okupazioa %1,3 hazi zen aurreko urtearen aldean eta 1.005.200 pertsonara iritsi zen, lehen aldiz milioi bat landunen atalasea gaindituz eta serie historikoaren baliorik handiena erregistratuz. Estatistikako Institutu Nazionalaren Biztanleria Aktiboaren Inkestak ere bilakaera ona izan zuen: 999.300 landun, 2024an baino %1,2 gehiago, eta maximo historikoetatik oso hurbil. Bestalde, Gizarte Segurantzako batez besteko afiliazioa %1,1 hazi zen, 1.024.241 afiliatodun kokatuz, errekor berri bat ezarriz. Ildo beretik, Eustaten Hiruhilekoko

Kontuetan zenbatetsitako lanaldi osoko lanpostu baliokideak %1,4 igo ziren, 998.931 lanposturaino, serieko erregistrorik handiena. Hazkunde tasak 2024an ikusitakoak baino zertxobait neurritsuagoak izan ziren arren, urteko balantzea oso positiboa izan zen, eta euskal ekonomiak enplegua sortzen jarraitzeko eta landunen kopurua handitzeko duen gaitasuna berresten du

Enpleguaren bilakaera EAEn. Pertsonak
23. irudia

Iturria: Eustat.

Eustaten Kontu Ekonomikoen arabera, enpleguak 2025ean izan zuen bilakaera positiboa mugarri garrantzitsu batean ere islatu zen: urteko laugarren hiruhilekoan lehen aldiz gaintitu zen lanaldi osoko milioi bat lanpostu baliokideen kopurua, 1.004.214 zenbatekoarekin. Sektoreka, zerbitzuak izan ziren enpleguaren eragile nagusiak, %1,7ko hazkundearekin; eraikuntzak, berriz, susperraldi argia izan zuen, 2024an %0,1eko beherakada txiki batetik 2025ean %1,9ko aurrerapenera igaro baitzen. Aitzitik, industriak tonu ahulagoa mantendu zuen, enpleguaren %0,3ko hazkundearekin; lehen sektoreak, berriz, beste uzkurdura bat izan zuen (%-0,5), nahiz eta aurreko urtean ikusitakoak baino askoz ere apalagoa izan.

Enplegua sektoreka. Urte arteko aldakuntza tasak (%)
16. taula

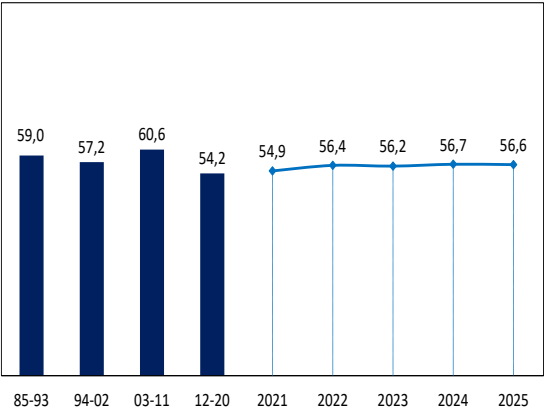
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Enplegua guztira	-6,3	3,0	2,9	1,8	1,5	1,4
- Enplegua lehen arloan	-2,5	-1,6	4,0	-1,3	-4,4	-0,5
- Enplegua industrian	-8,5	3,0	1,8	1,2	0,9	0,3
- Enplegua eraikuntzan	-8,7	1,6	4,5	3,2	-0,1	1,9
- Enplegua zerbitzuetan	-5,5	3,2	3,0	1,9	2,0	1,7

Iturria: Eustat.

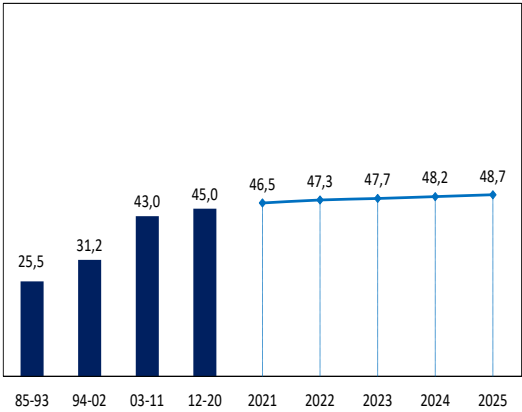
Zehazkiago, BJAren datuen arabera, Euskadiko enpleguak gora egin zuen berriro 2025ean, eta bosgarren urtez jarraian hazi zen, nahiz eta 2024an baino erritmo motelagoan (%1,3, aurreko urtean %1,7 izanik). Aurrerapen hori emakumeak lan merkatuan sartzean oinarritu zen bereziki, horien okupazioa %1,9 igo baitzen, eta gizonenak, berriz, hazkunde mugatuagoa izan zuen, %0,7.

Enplegu tasaren bilakaera sexuaren arabera EAEn (%)
24. irudia

Gizonak

Emakumeak

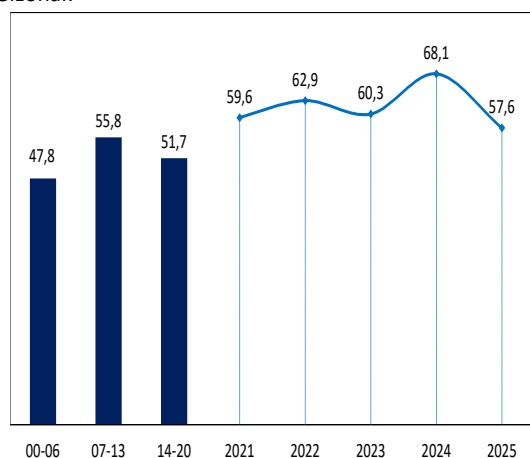
Oharra: Serie hauek ez dira guztiz homogeneoak hainbat urteetan metodologia aldaketak egin zirelako.
Iturria: Eustat.

2015 eta 2025 artean, 16 urte eta gehiagoko atzeritarren populazioa %57,9 hazi zen Euskadin, 119.600 izatetik 188.800 izatera igaroaz, biztanleria osoak izandako %4,5eko hazkundearen oso gainetik. Horren ondorioz, biztanleria helduarengan duen pisua %6,5etik %9,9ra igo zen. Hazkunde hori lan merkatura islatu zen, non atzerriko biztanleria landuna %96,8 hazi zen, hamar urte lehenagoko ia bikoitza, guztizko enpleguan zuen partaidetza %5,9tik %10,3ra igoz. Gainera, azken hamarkadan sortutako 114.600 enplegutik 51.300 atzeritarrenak izan ziren, hau da, guztizkoaren %44,8. Oro har, datuek agerian uzten dute immigrazioa funtsezko faktorea izan dela Euskadin, bai hazkunde demografikorako, bai enplegua sortzeko.

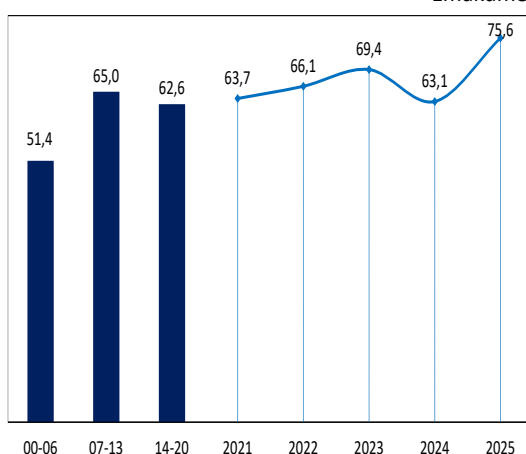
Adinari dagokionez, enplegu tasaren gorakada txikia (2024ko %52,3tik 2025eko %52,5era) 25-44 urtekoen taldearen bilakaera positiboan oinarritu zen batez ere, talde horren okupazio tasa bederatzi hamarren igo baitzen, %82,1era iritsi arte. 45 urte edo gehiagoko pertsonen artean, aurrerapena neurritsuagoa izan zen, lau hamarreneko hazkundearekin, eta tasa %45,1ean kokatu zen. Aitzitik, gazteen enpleguak (16-24 urte) zortzi hamarren egin zuen behera, eta %28,5ean geratu zen. 2020az geroztik, enpleguak goranzko joera orokorra erakutsi du, batez ere 25 eta 44 urte bitarteko taldeak bultzatuta; gazteak, berriz, kolektiborik aldakorrena izaten jarraitzen dute, eta enplegu-maila erlatibo txikiena dutenak dira.

Goi mailako hezkuntza (30-34 urte bitarteko taldea) (%)
25. irudia

Gizonak

Emakumeak

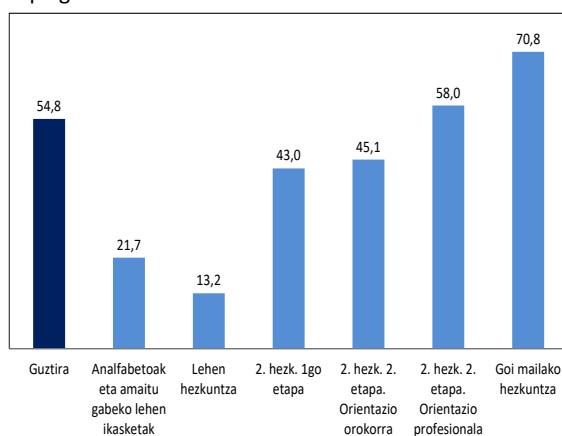

Iturria: INE.

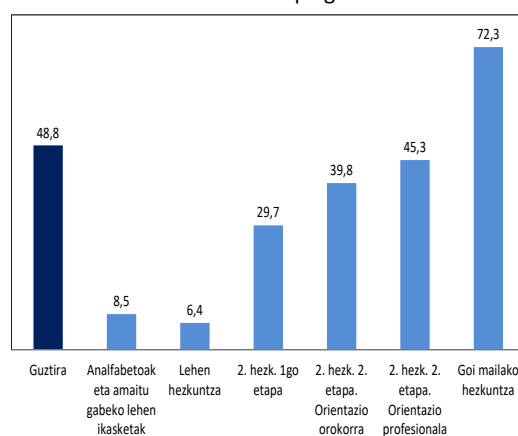
Biztanleria Aktiboaren Inkestak, bestalde, enplegurako eta produktibitaterako faktore erabakigarrienetako bat aztertzei aukera ematen du: biztanleriaren hezkuntza maila. Arlo horretan, 2025eko emaitzek bilakaera bereziki positiboa erakutsi zuten berriro. Hirugarren mailako ikasketak dituzten 30 eta 34 urte bitarteko pertsonen ehunekoa %66,5era igo zen, Espainiako (%51,4) eta EBko (%45,7) batez bestekoen oso gainera. Era berean, ikasketak goiz utzi dituztenen tasak behera egin du berriz ere, %3,6ra iritsi arte. Balio hori erregistro nazionalak (%12,8) eta Europakoak (%9,1) baino nabarmen txikiagoa. Hezkuntza mailak bilakaera desberdina izan zuen sexuaren arabera. Goi mailako ikasketak dituzten emakumeen proportzioa %75,6ra igo zen, serieko maximo berri bat lortuz, eta gizonen artean, berriz, %57,6ra jaitsi zen, era honetan ehuneko 18 punturaino handitu zuen emakumeek eremu honetan duten abantaila, azken urteetako handiena.

Enpleguaren bilakaera hezkuntza mailaren arabera. 2025. urtea
26. irudia

Enplegu tasa. Gizonak

Enplegu tasa. Emakumeak

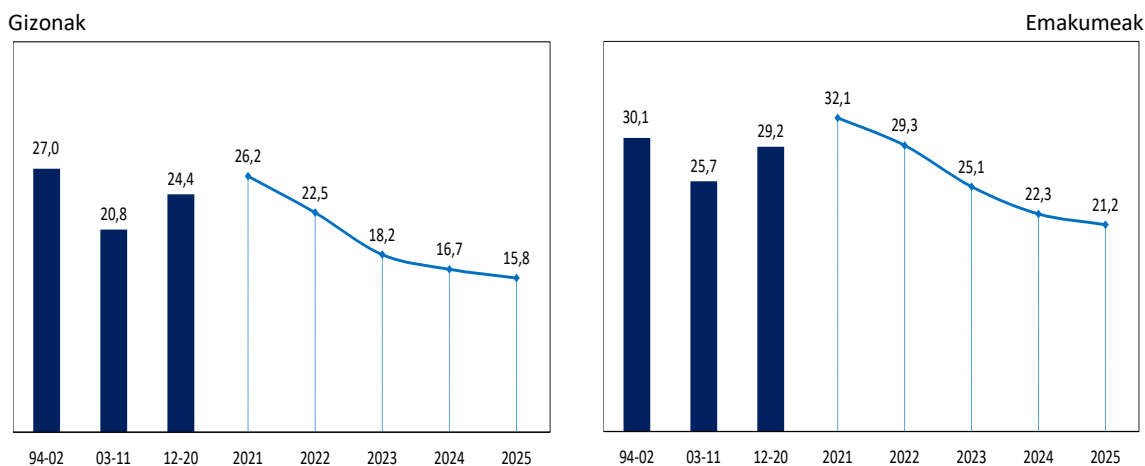
Iturria: INE.

Beste behin ere, prestakuntza-maila handiagoa duten pertsonen enplegu tasa handiagoak izan dituzte. Hala ere, goi-mailako titulazioa duten langileen ehunekoaren hazkundea (%60 baino gehiago) gainkualifikazio-efektua sortzen ari da, eta, beraz, biztanleria aktiboaren zati batek bere lanbide-kategoria baino eskakizun eta ordainsari txikiagoko enpleguak betetzen ditu. Gainera, gizonen eta emakumeen artean dauden enplegu taseen arteko aldeak nabarmen murrizten dira hezkuntza mailak gora egin ahala. 2025ean, goi-mailako ikasketak dituen biztanleriaren enplegu-

tasa orokorra %70etik gorakoa izan zen, eta emakumeen kasuan zertxobait gorago geratu zen (%72,3 eta gizonen kasuan %70,8). Testuinguru horretan, goi mailako hezkuntza duten emakume gazteen kopuru handia aktibo garrantzitsu bat da euskal lan merkatuarentzat.

Elementu positibo gisa, Eustaten BJAren arabera bai gizonen bai emakumeen artean enpleguaren kalitatean izandako hobekuntza jarraia nabarmentzen da. Emakumeen kasuan, behin-behinekotasun tasa %22,3tik %21,2ra jaitsi zen, eta gizonen kasuan, berriz, 2024ko %16,7tik 2025eko %15,8ra. Bilakaera horrek 2021etik aurrera hasitako joera berresten du, lan erreformaren indarrean sartzeak, aldi baterako kontratazioaren garrantzia murrizten lagundu baitu. Izan ere, Euskadin aldi baterako kontratuen proportzioa %18,5 izan zen 2025ean, horrela, euroguneko batez bestekora (%14,4) hurbilduz. 2026ko lehen hiruhilekoan, beheranzko joera horri eutsi zitzaion, eta %18,1era jaitsi zen.

Aldi baterako enplegu tasa soldatapeko guztiekiko (%)
27. irudia

Iturria: Eustat.

Bestalde, lanaldi partzialeko enpleguak, kasu askotan lan prekarietatearen adierazletzat hartzen dena, sarritan borondatearen aurkakoa izateagatik, eragin nabarmena izaten jarraitu zuen Euskadin. INEren Biztanleria Aktiboaren Inkestaren arabera, Euskadi Estatuko rankingaren buru izan zen berriro 2025ean, lanaldi partziala duten landunen proportzioaren arabera. 2025aren amaieran, lanaldi partzialeko enplegatuen ehunekoa %17,5era iritsi zen, eta 2024an, berriz, %16,2ra, hau da,

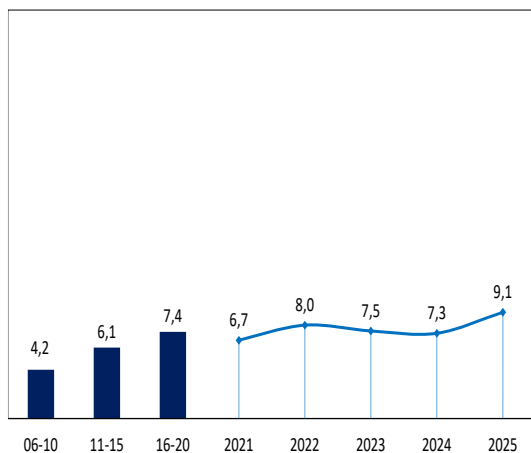
ehuneko 1,3 puntuko igoera bat egon da. Partzialtasunak goranzko bideari eutsi dio 2021az geroztik, baina aurreko urteetako igoerak askoz ere apalagoak izan dira, 0,1 eta 0,4 puntu artekoak, eta, beraz, 2025ean erregistratutakoa azken bost urteetako igoerarik handiena izan da. Euskadiko datu horrek nabarmen gainditzen du Estatuko batez bestekoa (%13,7), azken bost urteetan ia %13 inguruan egonkortu baita, nahiz eta eurogunean erregistratutako mailaren azpitik egon (%19,8), Euskadi Europako testuinguruan tarteko posizioan kokatuz.

Beste behin ere, emakumeak izan ziren modalitate eragin handiena jasan zutenak. Desberdintasun hori lanaldi partzialeko enplegua ohikoagoa den sektoreetan (garbitasuna, ostalaritza, merkataritza edo administrazio-jarduerak) emakumeek duten presentzia handiari eta emakumeek zaintza lanak beren gain hartzen jarraitzen izateari sor zaio.

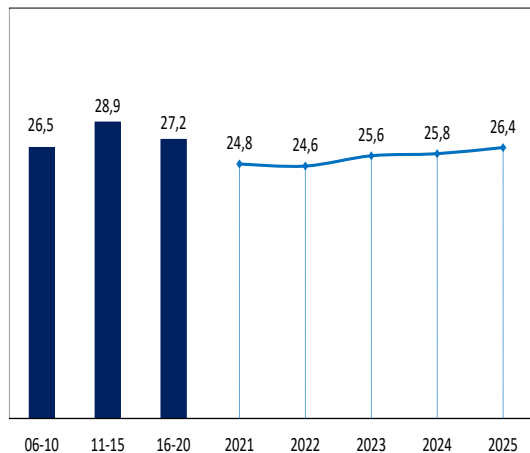
Lanaldi partziala duten landunek okupatu guztiekiko (%)

28. irudia

Gizonak

Emakumeak

Iturria: INE.

Gizarte Segurantzako afiliazioari dagokionez, 2025ean beste maximo historiko bat lortu zen, 1.024.000 kotizatzailetik gorakoa. Aurrerapen-erritmoa 2024an baino zertxobait neurritsuagoa izan bazen ere (%1,1 eta %1,5, hurrenez hurren), bai gizonek (%1,0), bai emakumeek (%1,2) lagundu zioten hazkundeari. Zehatzago esanda, soldatapekoen erregimen orokorreko afiliazio igoera handienak honako adar hauetan eman ziren: garraioak eta biltegiatzea, jarduera profesionalak,

zientifikoak eta teknikoak, eta arte, kirol eta entretenimendu-jarduerak. Aurreko urteetan hazkunde handiak izan zituzten beste atal batzuk, hala nola ostalaritza, jarduera administratibo eta lagungarriak, hezkuntza eta osasun-jarduerak eta gizarte-zerbitzuak, apaldu egin ziren, baina batez bestekoaren ginetik hazten jarraitzen dute. Eraikuntza nabarmendu zen, %1,9 hazi baitzen, 2024an ia egonkor mantendu ondoren. Manufaktura industriak, aldiz, ozta-ozta batu zituen afiliatuak eta ia egonkor mantendu zen.

Azkenik, kontratazioaren bilakaerak adierazten du lan merkatuaren dinamismoak jarraipena izan duela 2025ean, baina aurreko ekitaldietan baino intentsitate txikiagoarekin. Zehazki, kontratuen kopurua %1,4 hazi zen, eta %3,3, berriz, 2024an. Kontratu moetaren arabera, lanaldi osoko kontratu mugagabeek atzera egin zuten berriro (-%3,1), eta 2024an hasitako zuzenketa arina luzatu egin zen, aldi baterako kontratuen %3,3ko beherakada gehituta. Aitzitik, lanaldi partzialeko kontratuek intentsitate handiagoz hazten jarraitu zuten (%4,9), 305.000 kontratu gainditu arte, aurreko urteko 291.000 kontratuen aldean. Portaera horrek indartu egiten du lanaldi partzialeko kontratazioak euskal lan merkatuan duen gero eta pisu handiagoa.

Erregistratutako lan kontratuen bilakaera
17. taula

	Kontratuak		Urte arteko aldakuntza tasa (%)				
	2025	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Guztira	740.394	-30,3	21,7	-6,9	-8,4	3,3	1,4
Lanaldi osoko mugagabeak	69.921	-29,5	31,3	155,3	9,9	-4,8	-3,1
Obra edo zerbitzukoak	0	-28,9	12,0	-81,9	-	-	-
Abagunekoak	225.123	-29,8	22,7	3,5	-7,6	2,3	-3,3
Lanaldi laburrekoak	305.683	-34,2	26,0	-3,5	-18,6	13,0	4,9
Prestakuntzakoak (*)	5.482	-35,7	50,9	-5,0	-10,0	0,8	-14,9
Gainontzekoak	134.185	-18,5	15,3	10,6	27,4	-8,4	5,5

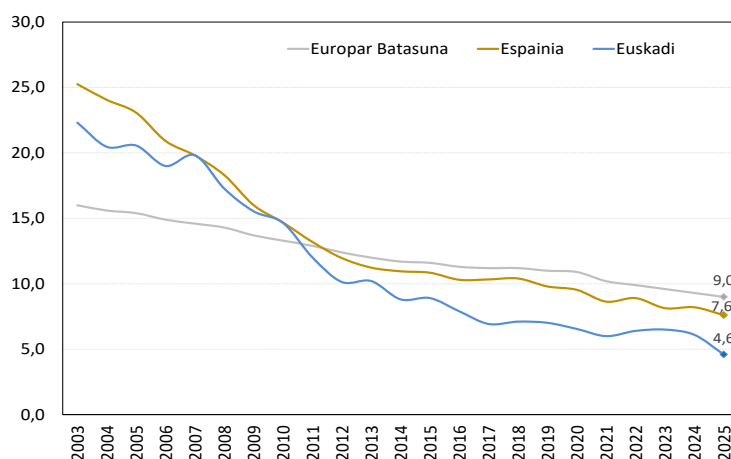
(*) Prestakuntzako kontratuetan, lanaldi laburreko praktika kontratuak sartzen dira.
Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina, Enplegurako Estatuko Zerbitzu Publikoaren (SEPE) datuak erabiliz.

4.4.2 Jarduera

Biztanleria aktiboak 2025ean aurreko bi urteetan ikusitako goranzko joera luzatu zuen, eta %0,2 igo zen, 1.074.000 pertsonara iritsi arte, serie historikoko baliorik handiena. Hazkundera 2024an baino apalagoa izan bazen ere, bilakaerak berretsi egiten du Euskadiko lan merkatuak langileak gehitzen jarraitzeko duen gaitasuna, gero eta handiagoa den lan merkatuan parte hartzearen testuinguruan.

Biztanleria aktiboaren hazkundera, batez ere, emakumeak laneratzean oinarritu zen, horien parte hartzea %0,8 igo baitzen, gizonen biztanleria aktiboak, berriz, %0,3ko jaitsiera txiki bat izan zuen. Hala ere, biztanleria osoaren hazkundera biztanleria aktiboarena baino handiagoa izan zen, eta horrek jarduera tasa orokorra lau hamarren jaitea eragin zuen, %56,1era arte. Bilakaera hori gizonen jarduera tasaren murrizketaren ondorio izan zen batez ere, emakumeena, berriz, egonkor mantendu zen. Adin taldeen arabera, 16 eta 24 urte bitarteko pertsonen artean parte hartzeak behera egin zuen, eta horien jarduera tasa 1,1 puntu jaitsi zen, %32,7ra arte. Aldiz, 25-44 urtekoen artean bi hamarren egin zuen gora, eta 45 urte eta gehiagokoen artean hamarren bat.

16-64 urteko biztanleriaren jarduera tasaren arrakala (ehuneko puntuak).
29. irudia

Iturria: Eustat, Eurostat eta INE.

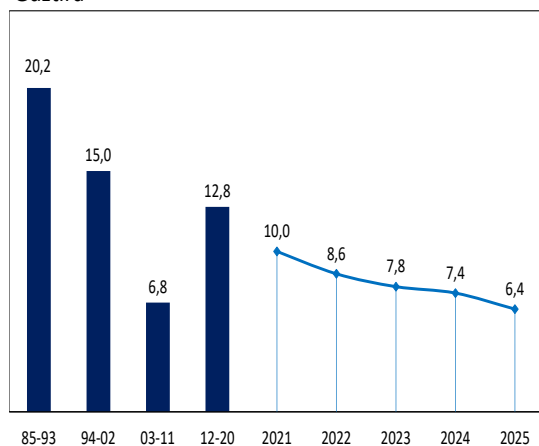
Gizonen eta emakumeen jarduera tasek konbergentzia oso nabarmena erakutsi dute Euskadin azken bi hamarkadetan, batez ere biztanleria aktiboaren barruan zaharrenak diren taldeen artean. Prozesu horrek parte hartze aldea %4,6ra murriztu du 2025ean, Espainian eta Europar Batasunean dauden desberdintasunen azpitik. Bilakaera hori azaltzen duten faktoreen artean, nabarmentzekoak dira emakumeen hezkuntza mailaren gorakada handia eta horietako asko lan-merkatuan sartzea Atzeraldi Handian, bikotekideen enplegu galerak eta familia diru-sarreraren beherakada konpentsatzeko beharrak eraginda.

4.4.3 Langabezia eta Beveridge kurba

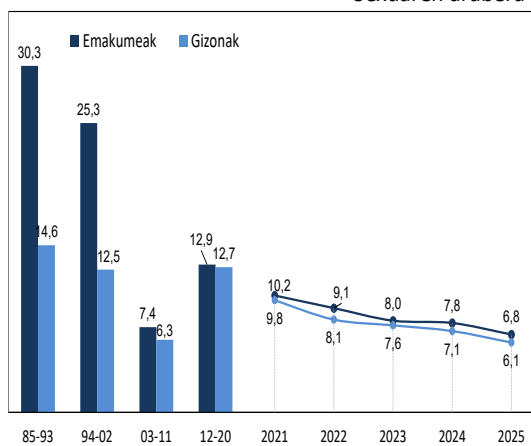
Enpleguak 2025ean izandako portaera onak lagundu egin zion langabeen beheranzko joerari eusten, pandemiaren ondoren hasitako susperraldia sendotuz. Zehazki, langabeek azken hiru urteetako jaitsierarik handiena izan zuten, urte arteko %13ko jaitsierarekin, hau da, aurreko urtean baino 10.700 langabe gutxiago.

Langabezia tasaren bilakaera EAEn (%)
30. irudia

Guztira

Sexuaren arabera

Oharra: Serie hauek ez dira guztiz homogeneoak hainbat urteetan metodologia aldaketak egin zirelako.

Iturria: Eustat eta INE.

Batez beste, lan egin nahi zuten 69.000 pertsona baino zertxobait gehiago langabezian zeuden, 2008tik izandako kopururik txikiena, orduan langabeen kopurua ez baitzen 40.000 izatera iristen. 2024an ez bezala, orduan langabeziaren murrizketa handiagoa izan baitzen gizonen artean, 2025ean langabeziaren jaitsiera oso antzekoa izan zen bi sexuen artean, eta %13 inguruko beherakadak izan ziren gizonen zein emakumeen artean.

Horren ondorioz, langabezia-tasak 2021ean hasitako beheranzko bideari eutsi zion, %6,4 inguruan kokatuz, euroguneko batez bestekotik (%6,3) oso hurbil. Gizonen langabezia tasa %7,1etik %6,1era jaitsi zen, eta emakumeena ere jaitsi zen, %7,8tik %6,8ra. Bestalde, gazteen langabezia tasak bere bilakaera positiboa berretsi zuen, %12,9an kokatu baitzen, 2020an erregistratutako %25,3aren oso azpitik. Horrek agerian uzten du gazteen laneratzea era jarraian hobetu dela. Azken bosturtekoan ere, 25-44 urtekoen eta 45 urte edo gehiagoko langabezia tasak nabarmen egin du behera, 5,1 puntu eta 2,4 puntu, hurrenez hurren.

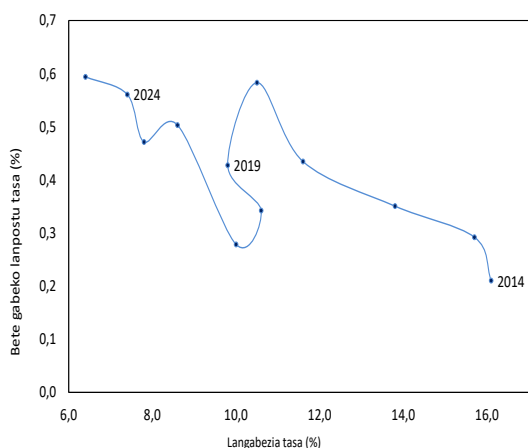
BAlren arabera, hezkuntza maila enplegarritasunaren faktore erabakigarria da oraindik ere. Goi-mailako hezkuntza duten pertsonak dituzte langabezia tasa txikienak: %4,3 gizonentzat eta %4,9 emakumeentzat. Aitzitik, langabeziak nabarmen egin du gora prestakuntza maila txikiagoak dituztenen artean, eta %20 baino gehiago dira lehen mailako ikasketak dituzten emakumeak. Bi mutur horien artean, Lanbide Heziketak emaitza onak izaten jarraitzen du, eta lan-merkatuan hobekien sartzeko bideetako bat da.

Beveridge-ren kurbaren bilakaerak euskal lan-merkatuak azken hamarkadan izandako hobekuntza nabarmena islatzen du. Langabezia maila txikiagoen eta lanpostu huts gehiagoren konbinazioak agerian uzten du ekonomiak enplegua sortzeko gaitasun handiagoa duela, baina, era berean, lan-eskaintza eta eskaria egokitze gero eta zailtasun handiagoak ikusten dira.

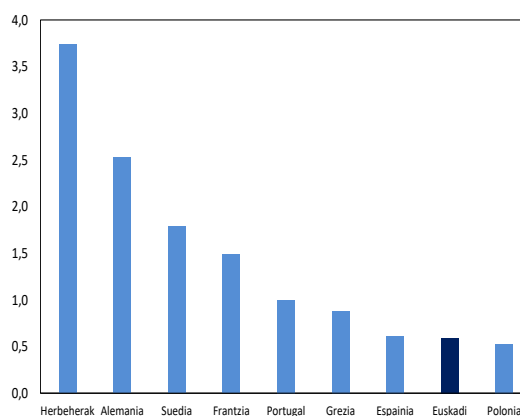
Eskura dagoen informazioak lan eskaintzaren eta lan eskariaren artean desorekak daudela berresten du. SEPEren enplegu eskaintzaren eta eskariaren doikuntzari buruzko txostenaren arabera, Euskadin estaldura-zailtasun handienak garraioarekin, logistikarekin eta industriarekin lotutako okupazioetan biltzen dira, hala nola kamioietako soldatapeko gidariak, salgaien garraioko peoiak, makineriako operadoreak edo elektrizitateko teknikariak. Hori ez dator bat goi-mailako ikasketak dituen biztanleriaren garrantzi handiarekin eta gainkualifikazio egoeren presentziarekin, eta horrek esan nahi du eskura dauden kualifikazioak eta euskal produkzio sarearen beharrak ez direla behar bezala egokitzen.

Beveridge kurba 31. Irudia

Beveridgeko kurba. Langabezia-tasak eta lanpostu hutsak urtearen arabera (%)

Lanpostu hutsen tasaren alderaketa, herrialdeka (%)

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina, INEren, Eustaten eta Eurostaten datuekin.

Hala ere, konparazioz, Euskadiko lanpostu hutsen tasak neurrizkoa eta Espainiakoaren antzekoa izaten jarraitzen du, eta Herbehereetan, Alemanian edo Suedian ikusitakoaren azpitik dago argi eta garbi. Alde hori, neurri batean behintzat, ezagutzen intentsiboak diren eta kontratatzeko zailtasun handienak dituzten sektoreek pisu erlatiboki txikiagoa duten ekoizpen-egiturari dagokio.

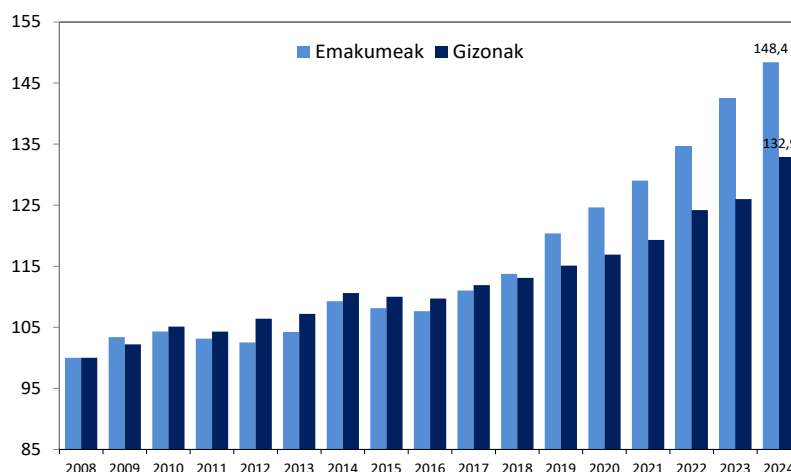
Erronka horiei biztanleria zahartzearen ondoriozko erronka demografikoa gehitu behar zaie. Belaunaldien arteko erreleboa murrizteak eta erretiratuen kopurua handitzeak biztanleria landunaren gaineko presioa areagotu du. Ondorioz, pentsiodun bakoitzeko kotizatzaileen ratioa 1,94raino jaitsi zen 2025eko abenduan, Estatuko batez bestekoaren azpitik (2,3) eta 2006ko 2,2ko balioa baino nabarmen txikiagoa.

4.4.4 Soldatak

4.4.4.1 Soldatak

INEren Soldata Egituraren Inkestak argitaratutako azken datuen arabera, batez besteko soldata %5,0 igo zen 2024an, serie osoko igoerarik handiena. Ondorioz, 2024ko batez besteko soldata nominala 2008an erregistratutakoa baino %37,7 handiagoa izan zen. Urte horretan hasi zen seriea, eta bat dator finantza krisiaren hasierarekin. Zehazki, 2008tik aurrera metatutako hazkundera %48,4koa da emakumeen kasuan eta %32,9koa gizonen kasuan.

Soldataren bilakaera Euskadin. Indizea. 2008. urtea=100
32. irudia

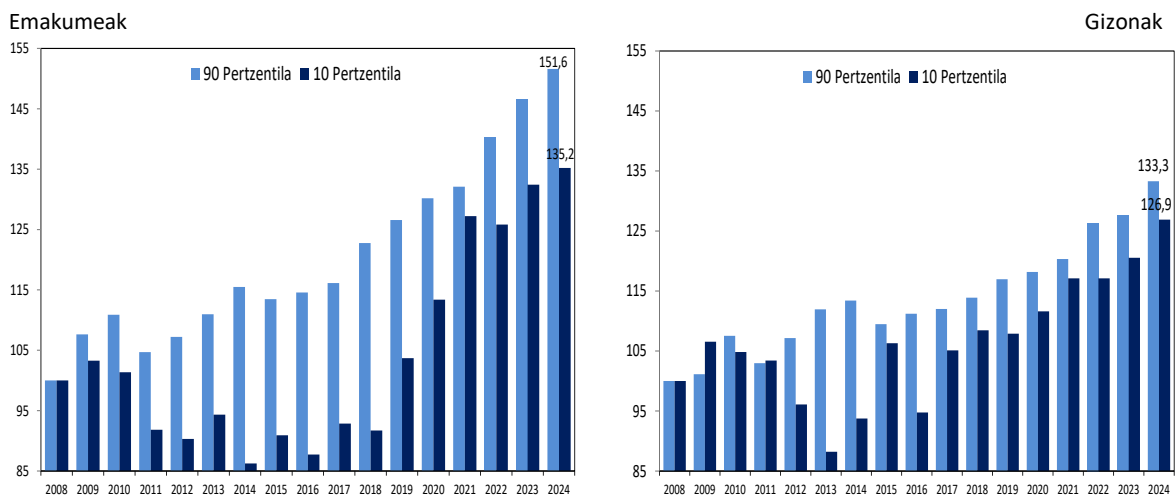
Iturria: INE. Soldaten egitura.

2008 eta 2024 urteen arteko soldata-hazkundera alde nabarmenak erakutsi zituen diru sarreraren mailaren eta sexuaren arabera. 10. pertzentilak (soldata txikiena zuten langileen %10) ia ez zuen hobera egin 2018ra arte; are gehiago, jaitsiera horiek bereziki handiak izan ziren emakumeen kasuan, hauek gehiengoa bait dira soldata tarterik txikienetan. Ordutik, susperraldi handia izan da, neurri handi batean lanbide arteko gutxieneko soldataren igoerek bultzatuta, eta horrek ere mesede handiagoa egin die emakumeei. 2024an, ehuneko horrek 2008ko maila %35,2an gainditzen du emakumeen kasuan, eta %26,9an gizonen kasuan.

Aldiz, 90. pertzentilak (soldata altuenak dituzten langileen %10) hazkunde iraunkorra izan du aldi osoan, %51,6ko igoera metatuarekin emakumeen artean eta %33,3koa gizonen artean, eta horrek erakusten du bilakaera hobea izan dela soldata tarteen goiko aldean.

Kuartilen arabeko analisiak dinamika hori bera indartzen du. Beheko kuartilak (soldata txikienak zituzten langileen %25) %34,1eko igoera metatua izan zuen, goiko tartetean ikusitakoaren azpitik argi eta garbi. Aldiz, goiko kuartilak (diru-sarrera handienak izan zituen %25) %38,25eko hazkundera izan zuen, aldi horretako soldaten batez besteko igoera (%37,7) baino pixka bat handiagoa. Bestalde, soldata-mediana (soldata ohikoenaren antzekoa) %37,9 hazi zen, bi muturren artean kokatuz, baina batez bestekotik gertuago. Genero ikuspegitik, alde nabarmenak ikusten dira. Beheko kuartilean, emakumeen soldatak %39,7 igo ziren 2008 eta 2024 bitartean, eta gizonen soldatak, berriz, %26,1. Hala ere, hazkunde hori talde bakoitzaren batez besteko soldatarena baino txikiagoa da (%48,4 emakumeetan eta %32,9 gizonetan), eta horrek esan nahi du soldata txikienak batez bestekoa baino 8,7 puntu gutxiago hazi zirela emakumeen kasuan eta 6,8 puntu gutxiago gizonen kasuan.

Soldataren bilakaera Euskadin. Pertzentilak. 2008. urtea=100 33. irudia

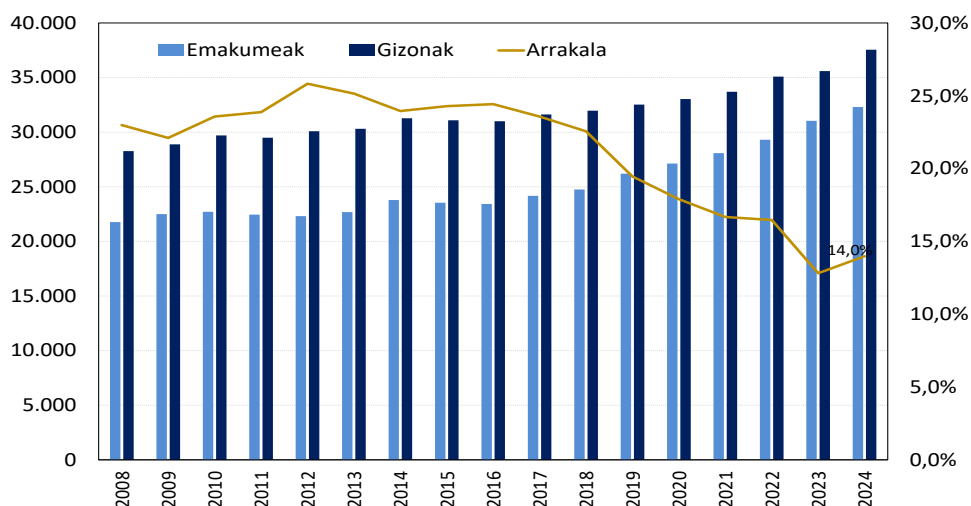
Iturria: INE. Soldaten egitura.

Oro har, emaitzek soldata desberdintasunak handitzea iradokitzen dute; izan ere, ordainsari txikien aurrerapenak ez zuen lortu banaketaren goiko tarteetan metatutako hazkunde handiena konpentsatzea. Hala ere, emakumeek soldata igoera erlatibo handiagoak izan zituzten errenta maila guztietan, eta hasierako egoera ez zen hain ona izan.

4.4.4.2 Soldata arrakala

Emakumeek 2008 eta 2024 bitartean metatutako soldata igoera handiagoak soldata arrakala nabarmen murriztea ekarri zuen. 2024an gizonezkoen soldatak emakumezkoenak baino gehiago hazi baziren ere (%5,5 eta %4,1, hurrenez hurren), aurreko urteetan ikusitako konbergentzia -joera etenez, aldi osoaren balantzea positiboa da oraindik. Soldata arrakala 2008an %23 izatetik 2024an %14 izatera igaro zen, ehuneko bederatzi puntuko murrizketa.

Urteko batez besteko irabazia lan egindako langile bakoitzeko (euro ezk.) eta soldata-arrakala (% esk.)
34. irudia

Iturria: INE. Soldaten egitura.

Balio absolututan, urteko batez besteko soldaten arteko aldea 6.498 eurotik 5.250 eurora jaitsi zen. 2008an, emakumeek 21.766 euro jasotzen zituzten batez beste, eta gizonek 28.264 euro; 2024an, berriz, 32.300 eta 37.550 euro, hurrenez hurren.

4.4.4.3 Lan hitzarmenak

Negoiazio kolektiboaren arloan, 2025ren bilakaera positiboa nabarmendu behar da. Hitzarmen kolektiboak sina zitzaketen langileen %63,8k akordioak eguneratuta zituzten, hau da, 415.575 langilek. Era berean, luzapenei esker, hitzarmenak bertan behera eta estaldurarik gabe zituzten pertsonen ehunekoa %4,5era mugatu zen. Eguneratze maila 2024an baino zertxobait txikiagoa izan bazen ere (%67,7), erregistroek altuak izaten jarraitzen dute maila historikoan, eta Euskadiko negoziazio kolektiboaren egoera nahiko ona dela adierazten dute. Sexuen arabera, hitzarmenak indarrean zituzten langileen proportzioa %71,4tik %67,9ra jaitsi zen gizonen artean, eta %63,0tik %58,6ra emakumeen artean.

Euskadik 2025erako hitzarmenean itundutako batez besteko soldata igoera %3,3koa izan zen, Estatu osoan erregistratutako %3,5 baino pixka bat txikiagoa. Hala ere, igoera horrek urteko batez besteko inflazioa gainditu zuen (%3,0), eta erosteko ahalmenaren irabazi apala ahalbidetu zuen. Nolanahi ere, soldata igoera aurreko ekitaldietan baino handiagoa izan zen, inflazioaren pixkanakako moteltzearen eta hitzarmenen zati esanguratsu batek prezioen bilakaerari lotutako erreferentziazko klausulak txertatzearen ildotik.

Hitzarmenetan adostutako soldata igoerak (%)
18. taula

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Indarrean dauden hitzarmenak	1,7	1,2	4,1	4,2	3,4	3,3
- Sektoreko hitzarmenak	1,7	1,0	3,9	4,3	3,4	3,4
- Enpresako hitzarmenak	1,7	1,9	4,7	4,1	3,2	3,2
Urtean araututako hitzarmenak (guztira)	1,2	1,1	4,1	4,7	3,6	3,4

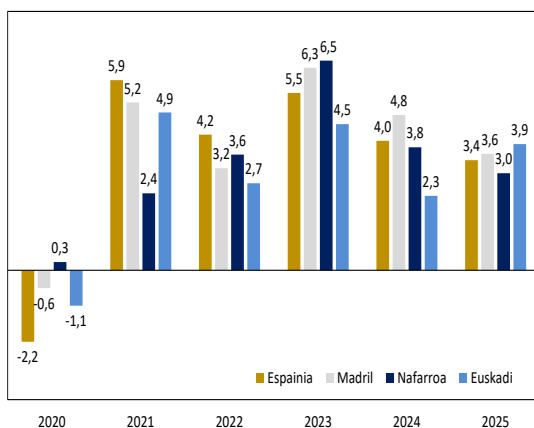
Iturria: Lan Harremanen Kontseilua.

4.4.5 Lehiakortasuna eta lan kostuak

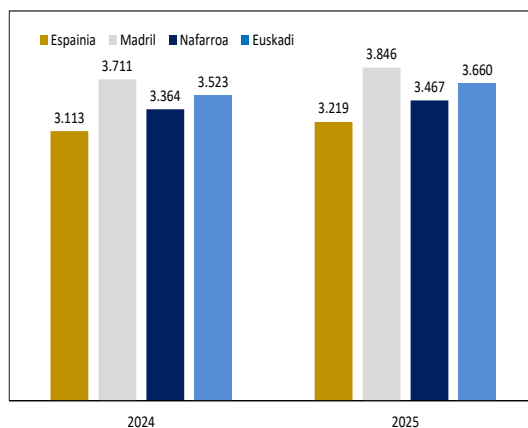
INEren Lan Kostuei buruzko Hiruhilekoko Inkestaren (LKHI) arabera, langileko lan kostuak urte batetik bestera %3,9 igo ziren Euskadin 2025ean, Estatuko batez besteko hazkundera baino puntu erdi gehiago. Portaera hori ez dator bat 2024an ikusitakoarekin, orduan hazkundera %2,3koa izan baitzen eta argi eta garbi Estatuko batez bestekoaren (%4,0) azpitik kokatu baitzen. Izan ere, 2022tik 2024ra bitartean, Euskadik modu sistematikoan erregistratu zituen hazkunde txikiagoak Madrilek, Nafarroak eta Estatu osoak baino. 2025ean, ordea, joera hori alderantzikatu zuen, eta aztertutako lurraldeen artean izan zuen hazkunderik handiena, Estatuko batez bestekoaren gainetik (%3,4) eta diferentziala murriztuz.

Lan kostu osoa langile bakoitzeko 2019-2025 35. irudia

Urte arteko aldakuntza tasak

Batez besteko euroak

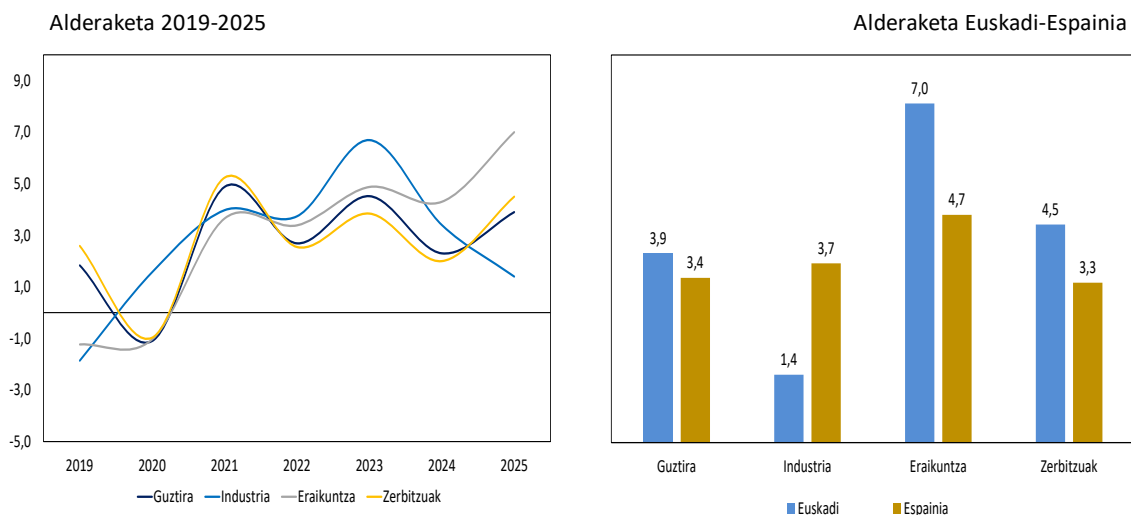
Iturria: LKHI-INE

Hala eta guztiz ere, bilakaera neurritzotzat jo daiteke, eta Espainia osoan (%3,4), erreferentziazko erkidegoetan (Madril, %3,6) eta Nafarroan (%3,0) ikusitako hazkunde erritmoetan kokatzen da.

Termino absolutuetan, Euskadi lan kostu handieneko autonomia erkidegoetako bat izan zen 2025ean, langile bakoitzeko 3.660 euroko batez bestekoarekin. Maila hori Madrilek bakarrik gainditu zuen (3.846 euro), eta argi eta garbi Nafarroaren (3.467 euro) eta Estatuko batez bestekoaren (3.219 euro) gainetik kokatu zen, %13,7 gainditzen baitu. Hala ere, epe ertainaren ikuspegitik, Euskadiko lan kostuen hazkunde metatua bere ingurunean baino neurritsuagoa izan da.

Datu gordin horrek bilakaera desberdina izan du sektoreka. Eraikuntzaren sektoreko lan kostuak izan ziren gehien igo zirenak (2024an gertatu zen bezala), %7raino igo baitziren. Zerbitzuen sektoreko kostuen hazkundeak, berriz, igoera txikiagoa izan zuen (%3,3), eta industrian, berriz, apaldu egin zen, %1,4raino. Estatuko batez bestekoarekiko arrakala desberdina da sektoreka: industriaren eta eraikuntzaren kasuan, %20 ingurukoa da, eta zerbitzuen sektoreko lan kostuen kasuan, berriz, %10 ingurukoa. Alde horiek sendoak dira azken urteetan.

Lan kostu osoa sektoreko langile bakoitzeko. Urte arteko aldakuntza tasak
36. irudia

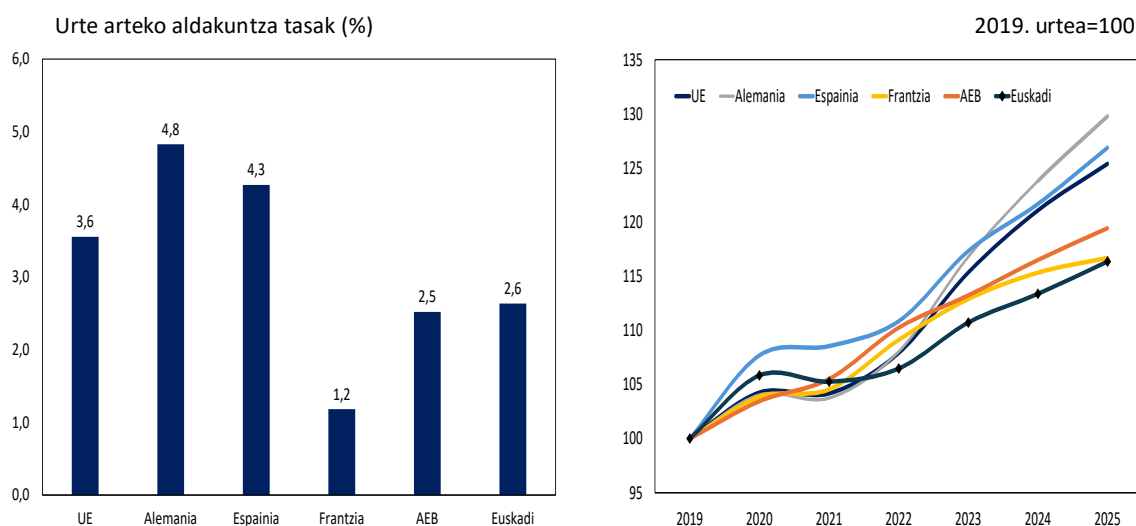

Iturria: LKHI-INE

Unitateko lan kostu nominalak, bestalde, inguruko ekonomiek baino hazkunde bide neurritsuagoa izan du pandemiaren ondorengo urteetan, dinamika hori baita azken urtean mantenduz, ULK nominalaren hazkundea Europar Batasun osoan erregistratutakoa baino nabarmenki txikiagoa izan

baitzen. Bilakaera horrek, lehenik, euskal ekonomiaren lehiakortasunaren hobekuntza erlatiboa ekarriko luke, Europako beste ekonomia batzuekin alderatuta, 2019az geroztik. Hala ere, hortik ezin da ondorioztatu lehiakortasunari dagokionez Euskadiren posizio erlatiboa, batez ere kontuan hartuta Ukrainako gerraren ondorengo urteetan Europako ekonomia askotan erregistratutako inflazioak ULK nominalaren erabilgarritasuna distortsionatu lezakeela lehiakortasunaren adierazle gisa, eta Europar Batasunaren integrazio komertzial handiak estatu kideen arteko ohiko lehiakortasun-alderagarritasuna baldintzatzen duela.

Orduko lan kostu nominala unitateko 37. irudia

Iturria:Ekonomia Zuzendaritzak egina AMECOn eta Eustaten datuak erabilia.

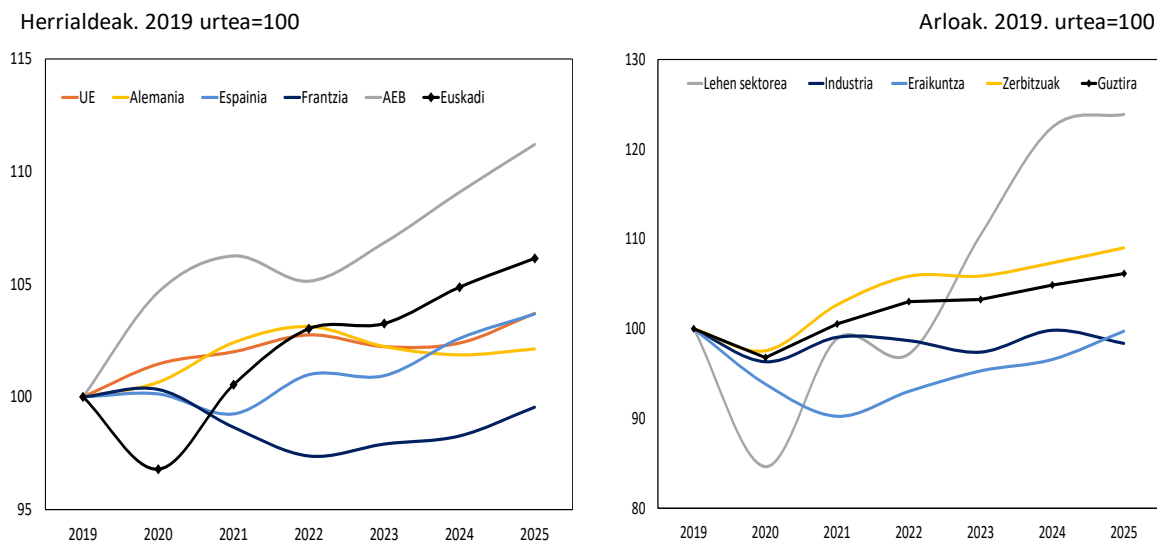
Bestalde, lan ordu bakoitzeko produktibitateak bere neurrizkoa jarraitu zuen 2025ean, urte arteko %1,2ko hazkundera izanda. Horrek esan nahi du langile bakoitzeko lan egindako orduak murriztu egin direla, faktoreen guztizko produktibitatearen hazkunderaren datua kontuan hartuta (%0,9).

Eraikuntza izan zen iaz produktibitate hazkunde handienak izan zituen sektorea, baina ez ziren nahikoa izan pandemiaren aurreko mailak berreskuratzeko. Industriaren itxurazko

produktibitateak, bestalde, geldirik jarraitzen du, beraz zerbitzuen sektorea da ekonomia osoaren produktibitatearen hazkundera eusten duena.

Beste ekonomiekin alderatzean, produktibitatearen hazkundera aurreko hamarkadetako erregistroekin eta AEB moduko herrialdeekin konparatuta moteldu den arren, Euskadiren produktibitate irabazien bidea Europar Batasun eta merkataritza-bazkide nagusietakoekin alderatuz sendoa dela ondoriozta daiteke, horietan geldialdia nabarmena baita.

Lehiakortasuna orduko 38. irudia

Iturria:Ekonomia Zuzendaritzak egin a AMECOn eta Eustaten datuak erabilia.

4.5 Prezioak

4.5.1 KPI

Prezioen azterketan, BPGaren deflatorea 2024an %2,8 izatetik 2025ean %2,6 izatera igaro zen, eta 2024an hasitako beheranzko bidea luzatu egin zen, aurreko bi urteetan %4 inguruan egon ondoren. Dezelerazioaren arrazoi nagusia zerbitzuen eta eraikuntzaren prezioen moteltzea da. Lehenengo

kasuan, deflatoarea %3,8tik %2,3ra jaitsi zen, eta eraikuntzan, berriz, %4,7tik %2,4ra. Igoera txikiago hori lan kostuen eta materialen normalizazioaren ondorioa da, baita tentsio gutxiago daukan barne eskari batena. Esportazio eta inportazioen deflatoreek, aldiz, gora egin dute pixka bat, nazioarteko prezio batzuen susperraldiaren ildotik. Industriaren deflatoarea ere %0,8tik %1,7ra igo zen, energiaren eta tarteko ondasun batzuen prezioen gorakadaren ondorioz, baina hazkunde hori ez zen manufaktura sektorera eraman.

Prezioen azterketa KPIarekin jarraituz, 2025ean Euskadin izan zuen bilakaeran joera nahiko egonkorra izan zen, nahiz eta gorabeherak izan ziren ekitaldian zehar. Horien ondorioz, urteko batez besteko tasa %3,0koa izan zen, 2024an erregistratutakoaren (%3,1) antzekoa. Eraitza hori testuinguru berezi batean lortu zen: izan ere, 2024ko zati handi batean ikusitako moteltzearen aldean, 2025ean inflazioaren goranzko zenbait une gertatu ziren, batez ere energiaren prezioekin eta zerga-neurriekin lotuta. Horrez gain, zerbitzuen prezioek beherantz egiteko erakutsi zuten erresistentziak desinflazio-prozesuaren aurrerapena mugatu zuen.

Kontsumoko prezioen indizearen banaketa
19. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inflazioa guztira	-0,1	3,1	8,0	3,6	3,1	3,0
Azpiko inflazioa	0,8	1,0	5,1	6,2	3,2	2,6
KPI landutako elikagaiak	1,7	1,4	10,2	12,5	4,6	2,1
KPI industriako ondasunak	0,3	1,0	4,7	4,7	1,2	0,9
KPI zerbitzuak	0,7	0,7	3,3	4,3	3,5	3,4
Hondarreko inflazioa	-4,0	12,0	19,5	-6,4	2,6	5,2
KPI landugabeko elikagaiak	4,0	2,6	10,8	7,3	4,0	6,8
KPI energia	-9,4	20,9	26,6	-17,0	1,0	4,1

Iturria: INE.

Zehatz-mehatz, urtea tasa handi samarrekin hasi zen, neurri handi batean neurri fiskalak kentzearen eraginagatik, bereziki elektrizitatearen BEZaren normalizazioagatik, eta produktu energetikoen hasierako garestitzeagatik. Ondoren, inflazio orokorrak nolabaiteko moderazioa erakutsi zuen bigarren hiruhilekoan, erregaien merkatzean eta petrolioaren prezioaren bilakaera positiboan oinarrituta, eta, horri esker, tasa %2,5 inguruko balioetan kokatu zen aldi baterako. Hala ere, udatik aurrera, inflazioak goranzko bide txiki bat hartu zuen, petrolio gordinaren prezioaren gorakadak eta, batez ere, elektrizitatearen garestitzeak bultzatuta, urtearen bigarren erdian %3,0 inguruan mantenduz.

Bestalde, azpiko inflazioak portaera orokorra baino egonkorragoa izan zuen, eta moteltzen jarraitu zuen 2025ean. 2024an %3,0 inguruan kokatu ondoren, urteko batez bestekoa %2,6ra jaitsi zen 2025ean, ekoizpen kostuen eta hornidura kateen normalizazioak lagunduta. Industriako ondasunen (%0,9) eta elikagai landuen (%2,1) eusteak bilakaera horretan lagundu zuen. Hala ere, zerbitzuek erritmo altuan hazten jarraitu zuten (%3,4), eta horrek desinflazio prozesua moteldu zuen eta agerian utzi zuen eskariari eta lan kostuen bilakaerari lotutako barne presio jakin batzuen iraunkortasuna.

Egonkortasun horrekin kontrastean, hondar inflazioak portaera askoz ere lurrunkorragoa izan zuen urtean zehar. Urteko batez bestekoan, agregatu hori %5,2 hazi zen, produktu energetikoek (%4,1) eta elikagai ez-landuek (%6,8) bultzatuta. Energiaren bilakaeran gorabehera handiak izan ziren, hala nola, goranzko urte-hasiera, petrolioaren merkatzearekin lotutako beherakada eta ekitaldiaren bigarren erdian beste gorakada bat elektrizitatearen garestitzearen ondorioz. Bestalde, elikagai freskoek tasa altuak izan zituzten urte osoan zehar, eta hazkunde nabarmenak izan zituzten frutetan, barazkietan, haragian eta arrainetan. Horrek lagundu zuen osagai horren inflazio-presioari eusten.

Azpiko inflazio egonkor samar baten eta hondar inflazio oso dinamiko baten arteko alde horrek inflazio orokorraren bilakaera baldintzatu zuen. Hala, inflazio orokorra historikoki maila neurritsuetan mantendu bazen ere, zailtasun jakin batzuk erakutsi zituen %2ko helburura hurbiltzeko. Izan ere, urtean zehar izandako goranzko presioak sistematikoki bat etorri ziren indizearen osagai lurrunkorrenetan tentsiorik handienak gertatu ziren uneekin.

EAEko kontsumo prezioen indizea
20. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Indize orokorra	-0,1	3,1	8,0	3,6	3,1	3,0
- Janariak eta alkoholik gabeko edariak	2,8	2,0	11,2	11,1	4,5	3,4
- Edari alkoholodunak eta tabakoa	0,2	0,4	4,3	7,0	4,3	3,9
- Jantziak eta oinetakoak	1,0	1,0	2,8	2,0	1,0	0,4
- Etxebizitza, ura, elektrizitatea eta gasa	-3,3	11,3	15,8	-12,0	3,7	6,5
- Altzariak eta etxeko gaiak	0,5	1,9	6,6	6,0	1,5	1,5
- Medikuntza	0,5	0,8	0,6	2,3	2,7	2,3
- Garraioa	-3,6	7,2	11,2	0,3	0,9	0,7
- Komunikazioak	-1,1	-3,0	-1,2	3,2	0,1	0,3
- Aisia eta kultura	-1,1	-0,1	3,2	4,6	2,4	1,4
- Irakaskuntza	1,1	0,9	1,6	1,9	2,3	2,4
- Jatetxeak eta hotelak	1,2	1,2	6,0	6,2	4,3	4,3
- Aseguruak eta finantza-zerbitzuak	1,9	2,6	2,7	3,6	4,8	5,2
- Zaintza pertsonala, babes soziala eta bys.div.	0,5	0,9	4,1	5,9	3,3	3,1

Iturria: INE.

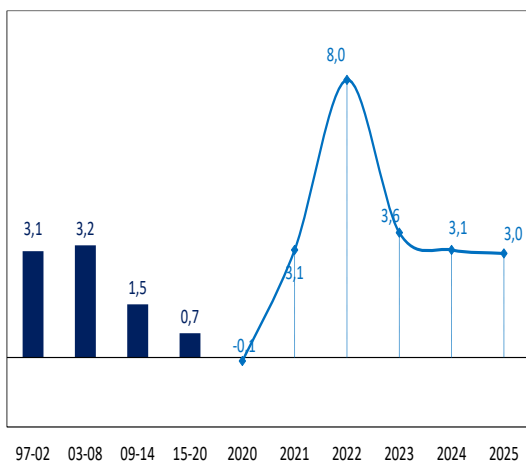
Taldeka, prezio hazkunderik handienak etxebizitza, ura eta energian (%6,5), aseguruetan eta finantza-zerbitzuetan (%5,2) eta jatetxeetan eta hoteletan (%4,3) izan ziren. Beste muturrean, igoerarik txikiak jantziek eta oinetakoek (%0,4) eta garraioak (%0,7) izan zituzten, azken horrek erregaien egonkortasun erlatiboari esker. Konposizio horrek erakusten duenez, inflazioa pixkanaka normalizatu arren, energiak eta zenbait zerbitzuek presio guneak izaten jarraitu zuten.

Europar, inflazioak bilakaera apalagoa izan zuen 2025ean Euskadin baino. Urtearen hasieran %2tik zertxobait gora kokatu bazen ere, ekitaldiaren zati handi batean maila horren inguruan mantendu zen. Bilakaera hori, batez ere, energiaren prezioen dinamismo txikiagoak eta industria-ondasunen prezioen moderazioak azaldu zuten. Horri esker prezioen igoera nahiko egonkor eta Europako Banku Zentralaren %2ko helburutik hurbilago mantendu zen. Testuinguru horretan, inflazioaren

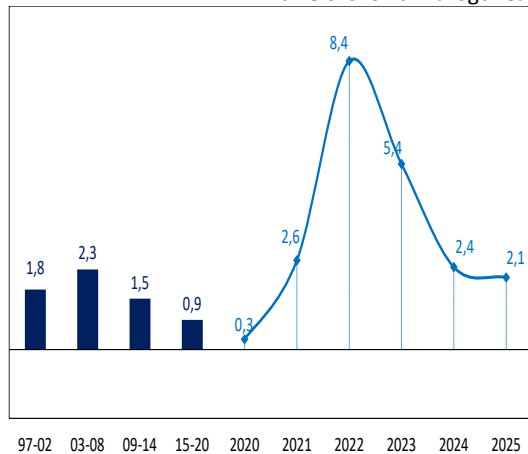
bilakaerak Europako Banku Zentralaren diru-politikaren pixkanakako lasaitzea ahalbidetu zuen. Euskadiko inflazioa, ordea, euroguneko batez bestekoaren gainetik mantendu zen urtean zehar; neurri handi batean, energiaren, eta bereziki elektrizitatearen, goranzko joeraren ondorioz, baita zerbitzuen sektorean iraun zuten prezio-presio batzuegatik ere.

KPlaren bilakaera 39. irudia

Indize orokorra: EAE

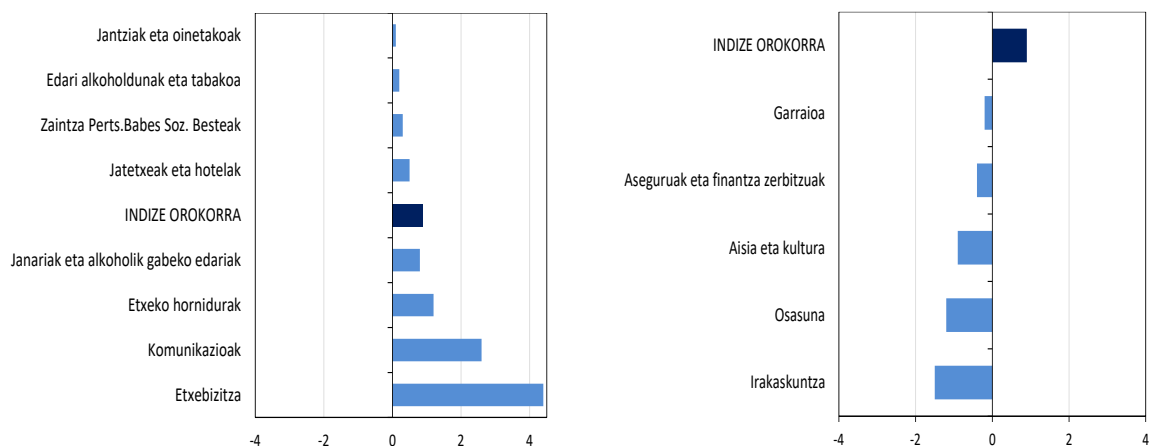
Indize orokorra: Eurogunea

Iturria: INE eta Eurostat.

2026an, Euskadiko inflazioa energia-prezioen bilakaerak markatu zuen. Itsas ibilbide estrategikoak itxi ondoren petrolioaren garestitzeak otsailean KPlaren urte arteko tasa %2,4tik martxoan %3,4ra igo zuen. Ondoren, inflazioa %3,2ra jaitsi zen apirilean eta maiatzean, etxeetako eta enpresetako energia-kostuen inpaktua murrizteko hartutako neurri publikoek eta elektrizitatearen prezioen urte arteko beherakadak lagunduta. Ekainean, tasa %3,2an mantendu zen; izan ere, azpiko inflazioaren eta erregaien moderazioak elektrizitatearen eta gasaren garestitzeak eragindako hondar-inflazioaren igoera konpentsatu zuen, euste-neurriak kendu ondoren.

EAEren eta Eurogunearen arteko inflazio tartearen 2025eko batez besteko balioak
40. irudia

Iturria: INE eta Eurostat.

4.5.2 Industria prezioen indizea (IPRI)

Industriako prezioei dagokienez, IPRIk joera aldaketa izan zuen 2025ean, 2024an ikusitako %4,0ko jaitsieraren ondoren. Indize orokorrak %0,7ko igoera txiki batekin itxi zuen ekitaldia, nahiz eta bere bilakaera dezelerazio argikoa izan. Urte arteko tasak, hasieran positiboak, indarra galtzen joan ziren urtean zehar, eta ekitaldiaren bigarren erdian negatiboan kokatu ziren.

Osagaien arabera, 2025eko bilakaera energiak markatu zuen, eta, berriz ere merkatu bazen ere (-%4,0), aurreko bi ekitaldietan baino askoz ere gutxiago merkatu zen; beraz, indizeari eusteko ekarpena mugatuagoa izan zen. Aldi berean, bitarteko ondasunek portaera oso neurritsua izan zuten (%1,0), kostuetan presio txikiagoa eta hornidura-kateen normalizazioa islatuz, eta horrek, energiaren jaitsierarekin batera, inflazio tentsioak moteltzen lagundu zuen. Testuinguru horretan, kontsumo ondasunek hazkunde positiboak izan zituzten (%3,3), eta azken prezioetan nolabaiteko inertzia izan zuten, nahiz eta aurreko urteetan baino apalagoa izan.

2026ko lehen hilabeteetan, IPRI (abendua tasa negatiboetan itxi eta gero eta joera horri eutsi eta gero urtarrean eta otsailean) %2,6raino igo zen martxoan, energiaren garestitzeak (%15)

bultzatuta, Irango gatazkak markatutako testuinguru batean. Joera hori areagotu egin zen apirilean eta maiatzean; indizea %5,1 igo bait zen bi hilabeteetan, eta energiaren urte arteko hazkundeak bultzatuta, %27,9 eta %31,0 hurrenez hurren.

EAEko industriako prezioen indizea
21. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Indize orokorra	-3,1	7,3	20,0	-2,6	-4,0	0,7
- Kontsumoko ondasunak	1,9	2,8	6,6	8,5	3,5	3,3
- Kontsumo iraunkorrak	0,9	1,8	5,2	2,7	4,5	1,5
- Kontsumo iragankorrak	2,1	3,0	7,0	10,0	3,2	3,8
- Ekipamendu ondasunak	0,8	0,1	4,2	4,7	3,8	2,4
- Bitarteko ondasunak	-0,5	7,1	16,5	0,0	-1,4	1,0
- Energia	-15,1	20,6	57,9	-17,6	-22,0	-4,0

Iturria: Eustat.

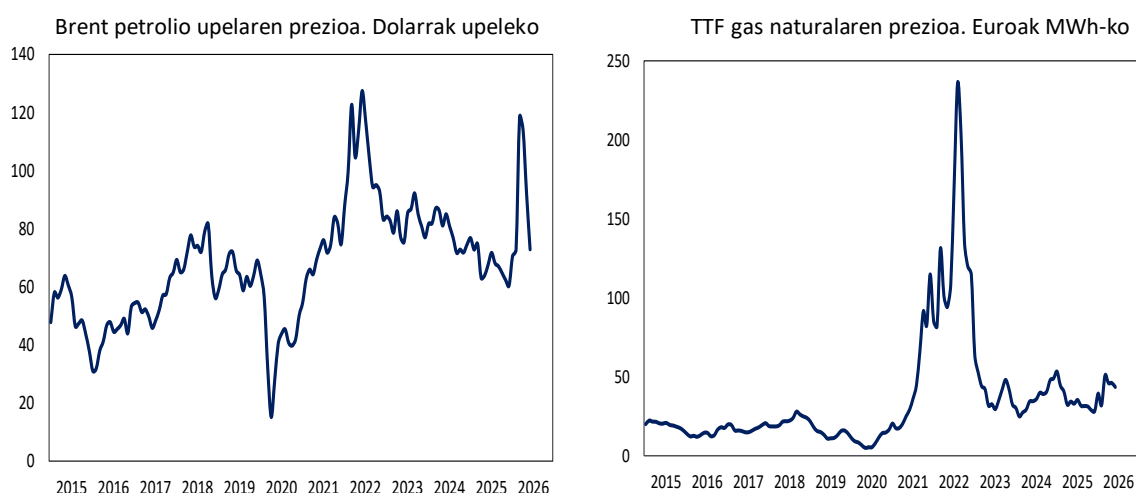
4.5.3 Energia prezioak

2025en ezaugarri nagusia inflazioa pixkanaka moteltzea izan zen, aurreko urteetako baino tentsio gutxiagoko ingurune energetikoak lagunduta. 2022ko shock indartsuen aurrean, energiak inflazio motor nagusi izateari utzi zion eta arintze erlatiboko papera bete zuen, bereziki Europan. Bilakaera horrek erosahalmena berreskuratzen, kontsumo pribatuari eusten eta enpresa kostuen gaineko presioaren zati bat murrizten lagundu zuen, eta, beraz, inflazioaren jaitsiera ez da soilik moneta politikaren emaitza gisa interpretatu behar, baita hain kaltegarria ez den energia testuinguru baten ondorio gisa ere.

Normalizazio hori argi eta garbi ikusten da Brent petrolioaren prezioan, urtarrileko 76,8 dolarretatik abenduko 60,5 dolarretara jaitsi baitzen, urteko batez bestekoa 67,8 dolarrekoa izanik, 2024koa baino %14,5 txikiagoa. Europako gas naturalean ere jarraibide bera ikusi zen, baina profil ez hain linealarekin. TTFa 2025ean hasi zen, oraindik ere maila altuetan, urtarrilean 53,2 euro/MWh izanik, baina ekitaldian zehar motelduz joan zen, abenduan 28,2 euro/MWh izatera iritsi arte. Urteko batez bestekoa 35,3 euro/MWh izan zen, 2024ko mailaren antzekoa, baina osaera desberdina izan zuen:

aurreko urteko bigarren erdian izandako gorakadaren aldean, 2025ek zuzenketa argia erakutsi zuen hasierako maximoetatik, eta ondorengo egonkortzea 30-35 euro/MWh inguruan.

Lehengai energetikoen bilakaera. Hileko batez bestea
41. irudia

Iturria: Ekonomia, Merkataritza eta Enpresa Ministerioa.

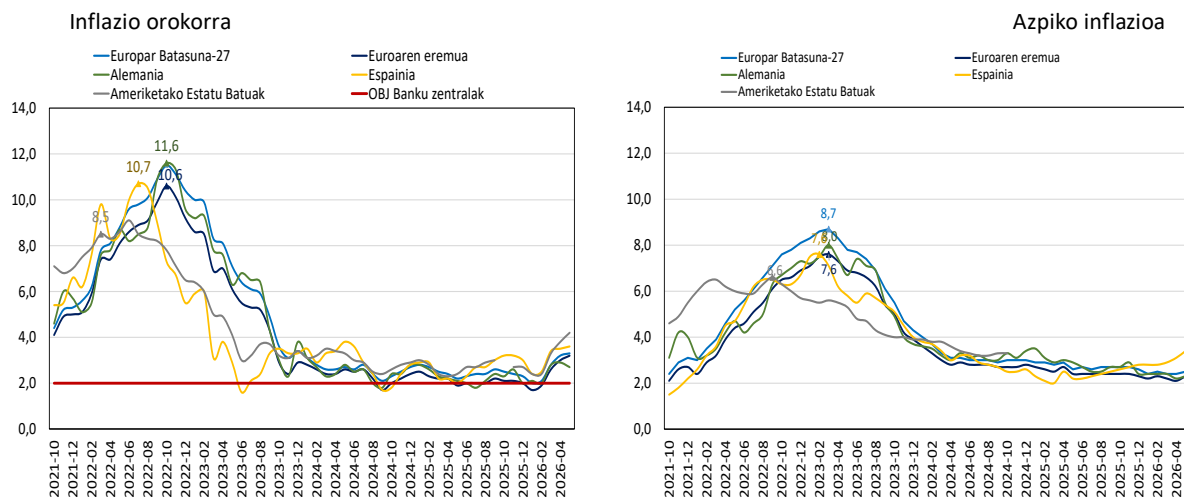
Hala ere, hobekuntza horrek ez zituen hauskortasun fokuak desagerrarazi. ELGak eta NDFk ohartarazi zuten inflazioaren moderazio prozesua eten zitekeela eskaintza shock berrien, berragerraldi protekzionisten edo tentsio geopolitikoen ondorioz, eta 2026ko lehen seihilekoan berriro agerian geratu zen arrisku hori, Ormuzeko itsasartearen inguruko tentsioekin. Bide kritikoa da munduko energia merkataritzarentzat; izan ere, 2025ean egunero 20 milioi petrolio upel eta petrolio produktu inguru ibili ziren korridore horretan, munduko petrolio merkataritzaren %25 inguru, eta GNLren merkataritza globalaren zati garrantzitsu bat.

Eragina berehalakoa izan zen petrolio merkatuan. Brent upel bakoitzeko 70-73 dolar inguruan mantendu zen 2026ko urtarrilean eta otsailean, eta martxoan 118,4 dolarreraino igo zen, apirilean 114,0 dolarretan mantenduz. Hala ere, maiatzetik aurrera zuzentzen hasi zen, eta hilabete horretan 92,1 dolarrean eta ekainean 72,9 dolarrean kokatu zen, ia tentsio gertakariaren aurreko mailetan. Bilakaera horrek iradokitzen du shockak eragin garrantzitsua baina denboran mugatua izan zuela;

izan ere, tentsioen erlaxazio partzialak, fluxuen pixkanakako susperraldiak eta merkatuaren egokitzapenak prezioei erantsitako arrisku saria azkar murriztea ahalbidetu zuten.

Gas naturalaren kasuan ere, erreakzioa agerikoa izan zen, baina ez petrolioan bezain muturrekoa, eta, batez ere, Ukrainako gerraren ondoriozko krisi energetikoan lortutako mailetatik oso urrun. TTFa 2026ko otsailean 32,0 euro/MWh izatetik martxoan 50,8 euro/MWh izatera igaro zen, baina gero ekainean 43,4 euro/MWh izatera jaitsi zen. Maila horrek 2025eko itxieran erregistratutakoaren gainetik jarraitzen zuen arren, orduan gasa 28,2 euro/MWh baitzen, oso urrun geratzen zen 2022ko abuztuan lortutako 236,0 euro/MWh maximotik. Ondorioz, Ormuzeko gertakariak hegazkortasuna eta goranzko presioa sartu zituen berriro merkatu energetikoetan, baina ez zuen errepikatu Ukrainaren inbasioaren ondoren bizitako shockaren intentsitatea eta iraunkortasuna.

Inflazioaren bilakaera. Urte arteko aldakuntza tasak 42. irudia

Iturria: Eurostat.

Termino konparatuetan, inflazioa nahiko modu orokorrean moteldu zen 2025ean, nahiz eta herrialdeen artean alde nabarmenak egon. Ekonomia aurreratuetan, batez besteko tasa %2,5ekoa izan zen, argi eta garbi 2022ko eta 2023ko erregistroen azpitik. Besteak beste, Estatu Batuetan urteko batez bestekoa %2,7koa izan zen, Alemanian %2,3koa, Italian %1,6koa, Japonian %3,2koa

eta Mexikon %3,8koa; Txina, berriz, ia prezioen egonkortasunean kokatu zen, %0,0ko batez besteko inflazioarekin. Eurogunean, batez besteko inflazioa %2,1ekoa izan zen, eta EBZk adierazi zuen normalizazio prozesuak aurrera egin zuela %2ko helburuarekin bateragarri eginez, presio energetiko txikiagoak eta azpiko inflazioaren dezelerazio mailakatuak lagunduta, nahiz eta zerbitzu batzuetan iraunkortasun handiagoa izan.

Beraz, energia prezioen bilakaerari esker, bi fase bereiz daitezke. 2025ean egonkortzea izan zen nagusi, inflazioa arintzen eta errenta eta kostuen baldintzak hobetzen lagundu zuen energiarekin. 2026ko lehen erdian, Ormuzeko gertakariak aldi baterako eten zuen ibilbide hori, eta arrisku energetikoa areagotu zuen agertoki makroekonomikoaren barruan, baina ondorengo prezioen zuzenketak erakusten du, ekainera arte behintzat, eragina ez zela izan 2022an ikusitakoa bezain bizia eta ez hain iraunkorra. Hala ere, gertakariak berresten du inflazio energetikoa oraindik ere kaltebera dela eskaintza shocken eta tentsio geopolitikoaren aurrean, baita normalizazio handiagoko testuinguru orokor batean ere.

4.6 Arlo publikoa

4.6.1 Diru bilketa

2025ean, enpleguaren eta barne-eskariaren portaera onaren testuinguruan, Euskadiren zerga itunduen bilketa %11,0 handitu zen 2024aren aldean, eta 20.324,5 milioi euro bildu zituen, maximo historikoa ezarriz. 2025ean ikusitako diru bilketaren bilakaera positiboa zuzeneko zein zeharkako zergetan islatu zen. PFEZren bilketa 7.960,5 milioi eurora iritsi zen, 2024an baino %14,2 gehiago. Emaita hori enpleguaren bilakaera positiboak, soldaten igoerak eta aurreko ekitaldian mutualistei egindako itzulketei lotutako aparteko efektua desagertzeak bultzatu zuten. Horren ondorioz, PFEZ da berriz ere sistemaren zerga-figura nagusia, bilketa osoaren %40 inguru emanez.

Sozietateen gaineko Zergaren bilketa 1.438,4 milioi eurokoa izan zen 2025ean, hau da, aurreko urtean baino %17,3 txikiagoa. Emaita hori aurreko ekitaldietan izandako hazkunde handietatik urrun geratu zen, hainbat faktorek baldintzatuta. Besteak beste, nabarmen handitu ziren zerga-itzulketak, bereziki Gipuzkoan BGAEekin lotutakoak, kuota diferentzialak txikiagoak izan ziren, eta zergaren funtzionamenduari lotutako zenbait faktore teknikok ere beheranzko eragina izan zuten. Horrez gain, azken urteetako testuinguru ekonomiko konplexuak enpresen emaitzetan izandako ondorio atzeratuek 2025eko likidazioetan islatu zuten eragina. Horrenbestez, azken urteetan

bilketaren hazkundearen motor nagusietako bat izan den zerga honek ekarpen nabarmen txikiagoa egin zion aurten diru bilketa osoaren bilakaerari.

Zerga itunduen bilakaera
22. taula

Mila euro

	Diru-bilketa		Urte arteko aldakuntza (%)				
	2025	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PFEZ	7.960.502	-1,1	8,2	6,3	9,0	-1,6	14,2
Sozietateen gaineko zerga	1.438.397	-20,0	10,8	17,0	21,0	6,4	-17,3
Ez-egoiliarren errentaren gaineko zerga	192.466	-2,0	22,5	74,3	65,9	-4,9	12,5
Oinordetza eta dohaintzen gaineko zerga	226.116	-0,1	47,3	-15,1	4,1	13,1	25,7
Ondarearen gaineko zerga	231.338	5,7	-3,2	-1,0	3,8	12,1	17,2
Kreditu entitateen gordailuen g/ zergak	29.788	14,3	-0,4	4,8	3,1	-0,8	1,0
Energia elektrikoaren ekoizpenaren g/ zerga	53.232	25,6	-17,1	-97,4	-	-	134,2
ZUZENAKO ZERGAK GUZTIRA	10.175.920	-4,1	8,9	7,4	11,5	0,5	9,3
BEZ	7.790.258	-14,3	21,2	10,6	0,1	-0,8	13,3
Ondare eskualdatzeen gaineko zerga	238.897	-13,7	29,9	-2,2	-5,9	14,4	24,3
Egintza juridiko dokumentatuen g/ zerga	47.110	-24,6	14,3	10,8	-19,6	8,7	18,8
Garraiobide jakin batzuen g/ zerga bereziak	25.530	-42,9	26,2	22,4	9,8	10,2	-15,0
Fabrikaz. zerga berezia. Bertoko kudeaketa	1.590.785	-17,1	14,6	-10,1	6,1	1,6	9,1
Aseguru sarien gaineko zerga	133.077	1,1	31,2	7,5	5,1	6,0	6,2
Joko jardueren gaineko zergak	8.289	10,0	-3,8	-29,9	43,0	6,9	17,3
Berotegi efektuko gasen gaineko zergak	8.325	-7,1	13,4	39,2	9,4	91,0	-10,7
Iraungitako zergak	(31)	96,3	25,9	98,2	-	-	90,0
ZEHARKAKO ZERGAK GUZTIRA	10.042.531	-14,8	20,1	8,0	0,6	0,7	12,9
TASAK ETA BESTE. SARRERAK GUZTIRA	106.051	-30,3	19,7	-60,7	213,5	-8,2	2,6
ITUNDUTAKO ZERGAK GUZTIRA	20.324.502	-9,8	14,4	7,3	6,3	0,5	11,0

Iturria: Foru aldundiak.

Zeharkako zergei dagokienez, BEZak (bilketa bolumenaren arabera zerga-figura nagusia, PFEZrekin batera) %13,3ko hazkunde nabarmena izan zuen, 7.790,3 milioi eurora iritsiz. Hazkunde hori kontraste nabarmena da 2024an izandako egonkortasun ia osoarekin alderatuta, eta neurri handi batean barne kontsumoaren dinamismoaren zein energia eta elikagai-produktu jakin batzuetan zerga tasa arruntak berrezartzearen ondorio izan zen. Aldi berean, hidrokarburoen sektorean iruzurraren aurkako kontrol neurriak indartzeak ere bilketaren hobekuntzan lagundu zuen, aurreko urtean ikusitako eragin negatiboak zuzenduz.

Bestalde, Estatuarekin doitu beharreko zerga berezien bilketa %9,1 handitu zen, 1.590,8 milioi eurora iritsi arte. Bereziki nabarmendu zuen hidrokarburoen gaineko zergaren eta tabako-laboreen gaineko zergaren bilakaera positiboa, beste figura batzuetan ikusitako jaitsierak konpentsatu baitzituzten, hala nola alkoholarekin, garagardoarekin edo berrerabili ezin diren plastikozko ontziekin lotutakoak.

2025ean bilketaren susperraldia BPGaren gaineko pisan ere islatu zen. Zerga itunduak BPGaren %18,6 izatetik %19,7 izatera igaro ziren, batez ere PFEZaren (%7,1etik %7,7ra) eta BEZaren (%7,0tik %7,6ra) igoerak bultzatuta. Aitzitik, sozietateen gaineko zergaren partaidetza %1,8tik %1,4ra jaitsi zen, zerga-bilketak behera egin zuelako.

2026ari begira, aurreikuspenek aldekoak izaten jarraitzen dute, eta 21.000 milioi eurotik gorako diru bilketa aurreikusten dute. Hala ere, baliteke berriki egindako erreforma fiskalean jasotako neurriek neurri batean moteltzea hazkundera. 2026ko maiatzera arteko datuek zerga itunduen bilakaera positiboa erakusten dute, nahiz eta 2025ean ikusitakoa baino apalagoa izan, %5,5eko hazkunderarekin. Hala ere, zifra berriagoek nolabaiteko dezelerazioa adierazten dute, batez ere zeharkako zergetan, energia-garestitzearen eragina arintzeko hartutako neurri fiskalen ondorioz.

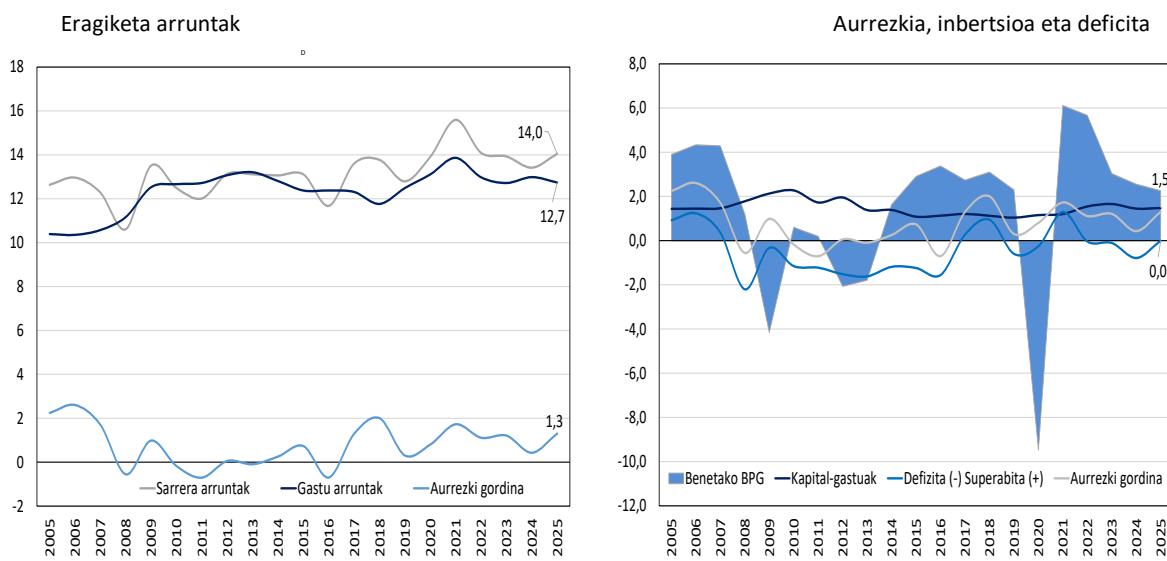
4.6.2 Jarduera ekonomikoa

2025ean, Eusko Jaurlaritzaren diru sarreraren aitortutako eskubideak 15.835 milioi eurokoak izan ziren, aurreko urtean baino %11 gehiago, hau da, BPGaren %15,3 eta aurreko urteko BPGaren %14,5.

Sarrera arrunten barruan, aldundien ekarpenak (transferentzia arruntak) 13.774 milioi eurokoak izan ziren, hau da, aurreko ekitaldian baino 1.485 milioi euro gehiago eta %12ko igoera. Estatuko Administrazio Orokorratik jasotako transferentziak 60 milioi eurotan murriztu ziren, 380 milioi eurora iritsi arte, aurreko urtean baino %14 gutxiago. Bestalde, Europako Gizarte Funtsetik datozen baliabideak 69 milioi eurotan jaitsi dira, 2,1 milioi euroraino.

Ondare sarreren atalean, bankuko kontu korronteez sortutako interesak(diru sarrera horien %89 izan ziren) 47 milioi eurokoak izan ziren 2025ean. Kopuru hori aurreko ekitaldian erregistratutako 112 milioiak baino askoz txikiagoa izan zen. Tasa, prezio publiko eta beste bestelako diru sarrerak, berriz, %7,7 igo dira, 209,4 milioi eurora iritsi arte.

Eusko Jaurlaritza. Eragiketa arrunten eta aurrekontu-saldoaren bilakaera, 2005-2025 (BPGaren %)
43. irudia

Iturria: Eustat. Sektore publikoaren aurrekontu gauzatzea.

Bestalde, gastu arruntak 13.142 milioi eurokoak izan ziren, aurreko urtean baino %2,9 gehiago, eta BPGaren %12,7 izan ziren. Kapituluka, funtzionamendu gastuak BPGaren %4,9 izan ziren, eta 2024an baino %1,5 gehiago. Atal horren barruan, osasun finantzaketa eta kontrataziorako

programa nabarmendu zen, 4.383 milioi euroko gastuarekin, BPGaren %4,2ren baliokidea. Ondoren, transferentzia arruntak kokatu ziren, BPGaren %4,8ko pisuarekin, eta langileen gastuak, BPGaren %2,8.

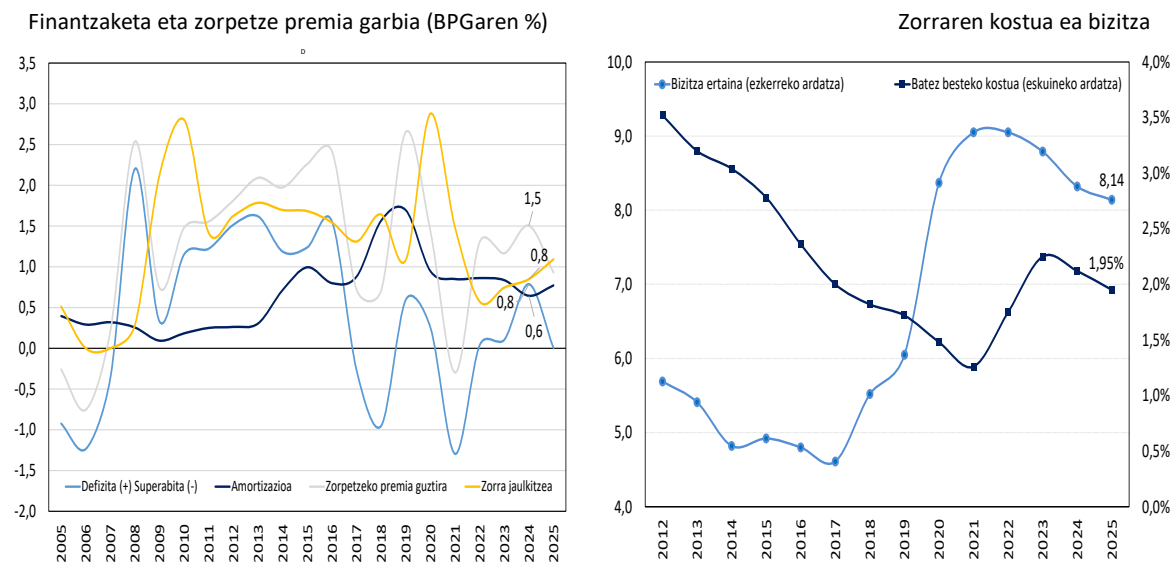
Ondorioz, aurrezpen gordina 1.348 milioi eurokoa izan zen, aurreko urtean baino %220 gehiago. Diru sarrera arrunten bilakaeraren ondorioz, gastu arruntena baino askoz ere handiagoa izanik, inbertsio publikoaren finantzaketa-ahalmena indartu zuen. Testuinguru horretan, kapital gastuak %7,1 hazi ziren 2025ean, 2024ko datuekin alderatuta, batez ere inbertsio errealeen aurrerapenak bultzatuta, eta horrek BPGaren gaineko pisua %1,4tik %1,5era igo zuen.

Inbertsioa handitu arren, aurrezki gordinaren hobekuntza nabarmenak kapital diru sarreraren jaitsiera ekarri zuen, %23 murriztu baitziren 177 milioi euroraino. Ondorioz, aurrekontu saldo ez finantzarioak BPGaren %0,83ko defizita izan zuen, aurreko urtean baino zortzi hamarren gutxiago. Hobekuntza horri esker, zorraren amortizazioen igoera txikiarekin batera, finantzaketa beharrak BPGaren %1,5etik %0,9ra murriztu ziren. Behar horietako batzuk 1.126 milioi euroko zor jaulkipenen bidez estali ziren, BPGaren %1,1aren baliokideak.

Zorraren igoera hori bideratzeko, 2025ean Eusko Jaurlaritzak finantzaketa iraunkorraren aldeko apustuari eutsi zion, eta bere finantzaketa beharren zati bat bete zuen Euskadi Bonu Iraunkorraren jaulkipen berri baten bidez, orain arte egindako bederatzigarrena, 700 milioi euroko zenbatekoarekin. Operazioak eskainitako bolumena zortzi aldiz inguruko eskaria izan zuen, 5.645 milioi eurora iritsiz, eta horrek inbertitzaileen konfiantza sendoa agerian utzi zuen. Jaulkipena %3,25eko kupoi finkoarekin itxi zen hamar urteren buruan, eta orain arte lortutako Altxorrekiko alderik txikiena lortu zuen.

Halaber, Euskadik nazioarteko merkatuetan duen presentzia indartzeko estrategiaren ildotik, jaulkipenaren %69 atzerriko inbertitzaileek sinatu zuten, Alemaniarekin batera, eta Ondoren Erresuma Batua, Portugal, Luxenburgo, Belgika eta Frantzia. Estatuko inbertitzaileek eskeintzaren %24,3 xurgatu zuten, eta gainerako %6,7a Euskadiko inbertitzaileei egokitu zaie. Ondorioz, zorraren batez besteko kostua %2,12tik %1,95era jaitsi zen, eta batez besteko bizitza 8,32 urtetik 8,14 urtera pasatu zen.

Eusko Jaurlaritzaren zorpetzea eta zorra, 2005-2025
44. irudia

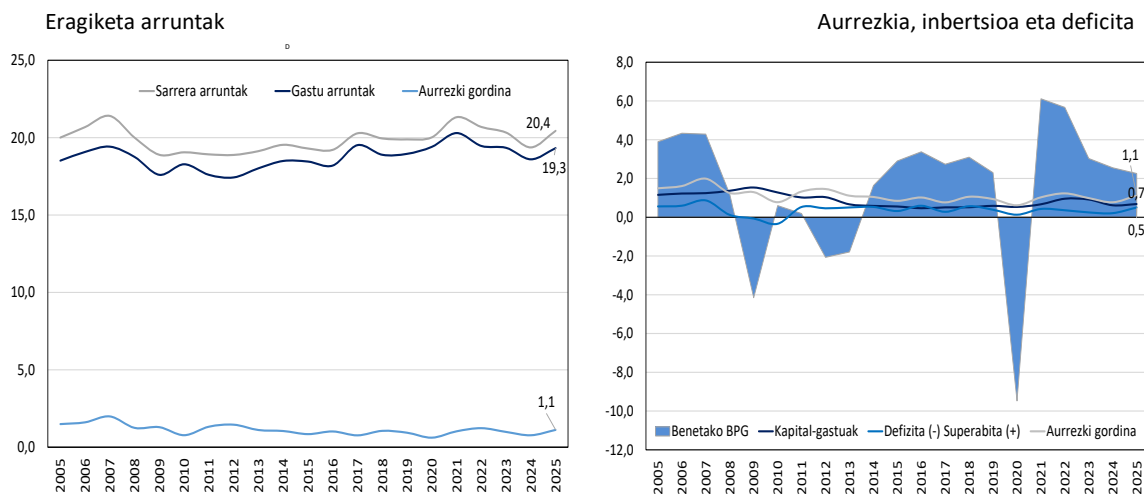

Iturria: Eustat. Sektore publikoaren aurrekontu gauzatzea eta Ogasun eta Finantza Saila.

Foru aldundiei dagokienez, bai diru sarrerek bai gastu arruntek BPGaren gaineko pisua handitu zuten eta azken urteetan ikusitako goranzko ibilbidea luzatu zuten. 2025ean, diru sarrera arruntak BPGaren %20,4ra iritsi ziren, 2024an erregistratutako %19,4aren aldean, eta gastu arruntak %19,3 izan ziren, aurreko urtean baino zazpi hamarren gehiago. Ondorioz, aurrezki gordina BPGaren %1,12ra igo zen, foru ogasunen finantza-posizioa hobetuz.

Aurrezki gordin hori, kapital sarreraren 68,2 milioi euroekin batera, nahikoa izan zen 700 milioi euroko kapital gastuak finantzatzeko, BPGaren %0,7aren baliokideak. Inbertsio ahalegin horrek 2024an egindakoa indartu zuen, kapital eragiketak 603 milioi eurokoak izan zirenean. Horri esker, foru aldundiek BPGaren %0,5eko superabitarekin itxi zuten 2025eko ekitaldia, finantzaketa iraunkorreko gaitasuna duen ibilbide historikoa sendotuz eta indartuz.

Foru Aldundiak. Eragiketa arrunten eta aurrekontu-saldoaren bilakaera, 2005-2025 (BPGaren %)
45. irudia

Iturria: Eustat. Sektore publikoaren aurrekontu gauzatzea.

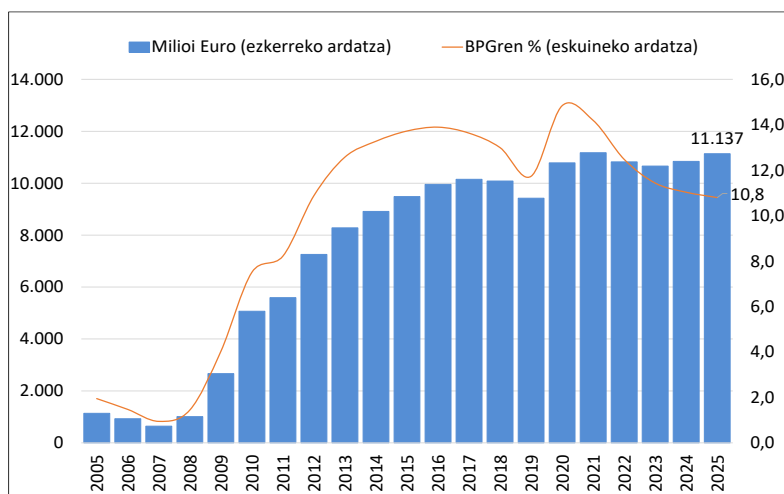
Gehiegizko defizitaren protokoloaren kontutan hartuta, Eusko Jaurlaritzaren zorrak 295 milioi euroko igoera izan zuen 2025ean, eta guztira 11.137 milioi eurokoa izan zen. Hala ere, termino erlatiboetan, zorra BPGaren %10,8ra murriztu zen. Kopuru horren arabera, EAE, Nafarroarekin eta Kanariar Uharteekin batera, BPGaren aldean zor ratio txikiena duten hiru erkidegoen artean kokatzen da.

2025ean, gehiegizko defizitaren prozedura (PDE) aktibatu dute Europar Batasuneko hainbat estatu kiderentzat, BPGaren %3ko muga gainditzen duten aurrekontu-defizitak direla eta. Austria, Belgika, Frantzia, Italia, Hungaria, Polonia eta Eslovakia (2011) izan ziren herrialde kaltetuak. Gainera, Errumaniak 2020tik jarraitzen du PDERen menpe, defizita zuzentzeko neurri eraginkorrik ez dagoelako. PDEk, BPGaren %3tik gorako defizita edo zor publikoa BPGaren %60tik gorakoa da, eta arrazoizko erritmorra murrizten joateko aurreikuspenik gabe, neurri zuzentzaileak hartu behar ditu, eta ez-betetzea gertatuz gero isunen eraginez (nahiz eta inoiz ez diren gauzatu).

Europako zerga arau berriak aktibatzeko, Europar Batasuneko estatu kideentzat epe ertainerako zerga baterakuntzako plan bat diseinatu eta ezartzea eskatuko da, zeinetan gastu bideak eta

lehentasunezko erreformak eta inbertsioak ezartzen diren, egiturazko defizit publikoa zuzendu eta zor publikoa murrizteko. Kontzertu Ekonomikoaren Batzorde Mistoaren bidez Euskadira eramango dira neurri hauek.

Administrazio Autonomoaren zor publikoaren bilakaera (gehiegizko defizitaren protokoloaren arabera). BPGaren %a
46. irudia

Iturria: Espainiako Bankua, Ogasun eta Funtzio Publiko Ministerioa eta INE (eskualdeko kontabilitatea).

4.6.3 Eusko Jaurlaritzak egindako gastuaren analisi funtzionala

2025ean, Eusko Jaurlaritzak egindako gastua 15.667 milioi eurokoa izan zen, 2024an baino %5,0 gehiago, aurreko urtean ikusitako hazkunde-erritmoa areagotuz, orduan %3,5eko hazkundera izan baitzen. Hala ere, euskal ekonomiaren dinamismoak saihestu egin zuen igoera hori sektore publikoaren pisu handiagora eramatea, eta gastua BPGaren %15,1ean mantendu zen.

Aurrekontu-gastuaren azterketa funtzional batean, Osasunak baliabide gehien ematen dituen esparrua izaten jarraitu zuen. 2025ean 5.306 milioi euro bideratu ziren, 2024an baino 103 milioi gehiago, hau da, %2 gehiago. Hala ere, igoera hori gastu osoaren hazkundera baino txikiagoa izan zen, eta, ondorioz, aurrekontuaren gaineko pisua %34,9tik %33,9ra jaitsi zen, nahiz eta BPGaren

%5,14 izan. Baliabide horietako gehienak funtzionamendu gastuetara bideratu ziren, eta osasun aurrekontuaren %83,4 xurgatu zuten. Atal horren barruan, Osakidetza Programaren Kontratua nabarmendu zen, 205 milioi euroko igoerarekin, 4.094 milioi eurora iritsi arte, aurreko urtean baino %5,3 gehiago. Partida hori, berez, euskadiko BPGaren %4 inguru izan zen.

Hezkuntza gastu bolumen handiena izan zuen bigarren arloa izan zen, 3.768 milioi euroekin eta aurrekontu osoaren laurden batekin. Baliabide publikoen zati handi bat kontzentratzen jarraitu zuen arren, bere pisu erlatiboak beharazko joera txiki bat erakutsi zuen, aurrekontuaren %24,8tik %24,0ra eta BPGaren %3,8tik %3,6ra igaro baitzen. Bilakaera hori, neurri batean, langileen gastuen hazkunderaren moderazioarekin lotuta egon zen, 76,5 milioi eurotan handitu baitziren, %4,3 hazkundera, 1.853 milioira iritsi arte, eta 2024an %6,1eko igoera izan zen, itunpeko ikastetxeetako langileen soldatak parekatzea gertatu zenean. Era berean, Hezkuntza Itunera bideratutako partida apur bat murriztu zen, 3 milioi eurotan, 947 milioi eurora iritsi arte, aurreko ekitaldian izandako %13,4ko igoeraren ondoren.

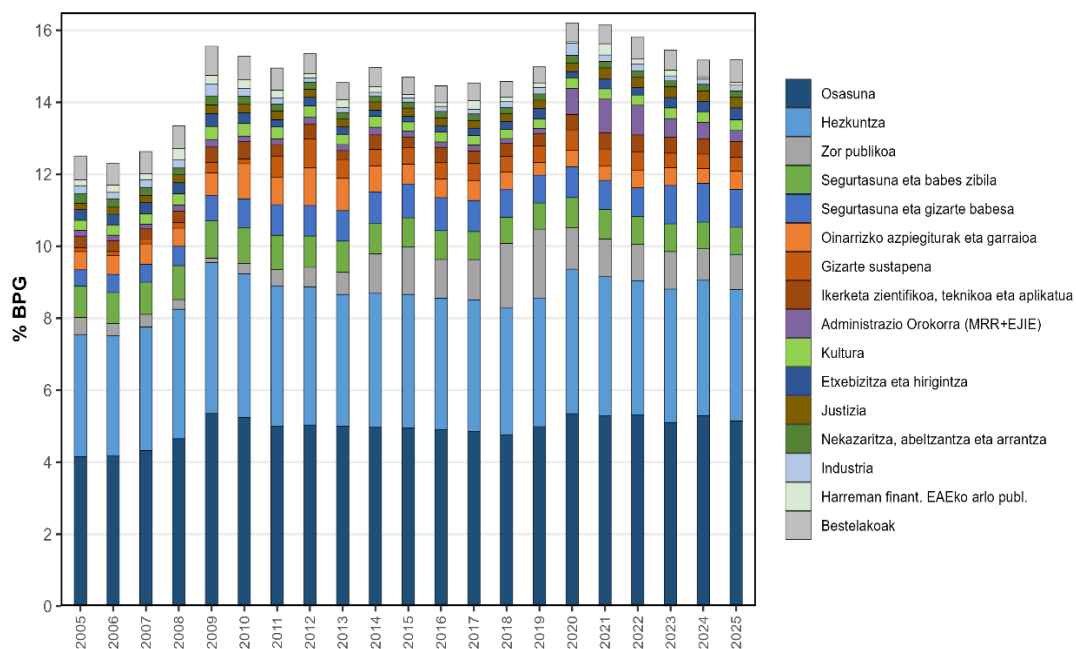
Gastu-bolumen handiena izan zuen hirugarren funtzioa Segurtasun eta Gizarte Babesarena izan zen, 1.081,5 milioi euroko aurrekontuarekin, 2024an baino 22,6 milioi gehiago. Zenbateko hori Euskadiko aurrekontu osoaren %6,9 eta Euskadiko BPGaren %1,0 izan zen. Arlo horren bilakaera Lanbideren eraldaketak baldintzatu zuen, erakunde autonomo tik zuzenbide pribatuko erakunde publiko izatera igaroz, aurrekontu-partiten barne-banaketa aldatuz. Funtzio horren barruan, gizarteratzeko politikek baliabide gehienak biltzen jarraitu zuten, 735 milioi euroekin, baina hazkunde nabarmena izan zen, %0,1era arte, aurreko ekitaldian izandako %8,4ko hazkunderaren aldean. Ondoren, familia eta komunitate politika nabarmendu zen, 127 milioi euroekin, eta ondoren gizarte zerbitzuak, 5,8 milioi euro murriztuz. Era berean, Ekonomia, Lan eta Enplegu egitura eta laguntzarako partida berri bat gehitu zen, 62 milioi euroko hasierako aurrekontuarekin.

Bestalde, 2024ko datuekin alderatuta, zor-funtzioan gauzatutako zenbatekoa 151,5 milioi eurokoa da, 1.008 milioi eurora iritsiz, aurreko ekitaldian baino %17,6 gehiago. Ondorioz, aurrekontu osoan izan zuen partaidetza %5,7tik %6,4ra igo zen, eta BPGaren gaineko pisua %0,88tik %0,98ra igo zen 2024 eta 2025 artean, gastu publikoaren egituraren barruan duen garrantzia sendotuz.

Segurtasunaren eta Babes Zibilaren arloan, egindako gastua 775,9 milioi eurora iritsi zen, hau da, aurreko urtean baino 46 milioi gehiago eta %6,3ko hazkundera. Partida nagusien artean, Ertzaintza ordainsarien igoera nabarmendu zen, 2024an %1,7 hazi baitzen, eta 2025ean %5,4koa, 391 milioi eurora iritsi arte.

Administrazio Orokorraren funtzioan, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoko (MRR) funtsen ekarpena nabarmendu zen, inbertsioak bereziki indartzea ahalbidetu zutenak. 2025ean, 152 milioi euroko gastua izan zen, 2024an baino 101 milioi gutxiago. Jarduketa garrantzitsuenen artean, energia-eraginkortasuna hobetzeko eraikinak eta etxebizitzak birgaitzeko laguntzak nabarmendu ziren, 37 milioi eurotik 63 milioi eurora igo baitziren, aurreko urtean baino %71,3 gehiago, bestalde 17 milioi euroko Metabarri programa abian jarri zen. Informatika eta Telekomunikazioen programa ere nabarmenki igo zen hau da 19 %batean, 68,5 milioi eurora arte, eta EJIEn bidez Batera Birtualizazio Zerbitzua ezartzeak bultzatu zuen aurrekontu honek.

Eusko Jaurlaritzak gauzatutako gastuaren bilakaera (2005-2025). BPGaren %a
47. irudia

Iturria: Eustat eta Eusko Jaurlaritza. Ekonomia Zuzendaritza.

Ikerketa zientifiko, tekniko eta aplikatuaren funtzioak %7 handitu zuen bere zuzkidura, 452 milioi eurora iritsi arte, berrikuntzarako eta ezagutza sortzeko laguntza indartuz. Teknologiaren arloan, jarduera nagusiek industria-sarea sendotzera bideratuta jarraitu zuten, eta HAZITEK 2025 enpresa-I+G programak eta EMAITEK+2025 programak nabarmendu ziren, biak 41 milioi euroko zuzkidurarekin.

Ikerketa programaren hazkunde nabarmenak osatu zuen ahalegin hori, eta 120 milioi euroko zuzkidura izan zuen, aurreko ekitaldian baino %26 gehiago. Jarduera garrantzitsuenen artean, Ikerbasque Fundazioari emandako diru laguntzaren igoera (22,3 milioi eurora iritsi zen,%19 hazi ondoren), DIPC eraikinerako LINKER Estrategiaren laguntzak (10,4 milioi) eta 2024-2025 ikertzaileak arlo orokorretan prestatzeko laguntzak (8,3 milioi euro) izan ziren. Aurreko urtean baino 6,6 milioi gehiago. Halaber, inbertsio funtsen programak, 35,8 milioi euroko zuzkidurarekin eta %25,2ko hazkundearekin, jarduera berriak gehitu zituen, hala nola CIC en ikerketa-jardueraren finantzaketa (12,5 milioi euro) eta 2025-2028 osasun ikerketako proiektuetarako laguntzak (2,6 milioi). Ekimen horiek IKUR 2030 estrategiaren barruan kokatzen dira, Euskadi nazioarteko erreferentziazko polo zientifiko gisa sendotzera bideratua, bikaintasun ikerketa, azpiegitura zientifiko aurreratuen garapena eta talentu ikertzailea erakarriz.

Bestalde, oinarritzko azpiegituren eta garraioen funtzioak izan zuen aurrekontuetan igoerarik handienetako bat, 529 milioi euro gauzatu baitziren, 2024an baino %29,5 gehiago. Igoera hori batez ere, 109 milioi eurokoa, Trenbideko Garraioaren Azpiegitura eta Kudeaketa programara zuzendu zen, eta 404,7 milioi euroko aurrekontua izan zuen. Programa horren barruan, Renferi ustiapen transferentzia egin zioten, 83,1 milioi euroekin, eta EAEko Trenbide Sare Berriari lotutako jarduerak, non ETSri esleitu zion obrak egiteko, aurrekontuan aurreikusitako ia 46 milioi euro guztiak xurgatu zituen eta 24 milioitan handitu zen aurreko urtearekin alderatuta.

Garraio-azpiegiturekin batera, Energiaren funtzioak aurrekontu osoaren hazkunde erlatiborik handiena izan zuen, eta zuzkidura 77,9 milioi eurora igo zen, 2024an baino 74 milioi euro gehiago. Igoera hori Energia eta Meatzaritza Politika eta Garapenerako programan bildu zen, bereziki MOVES III 2025 programaren bidez, EEEK kudeatua eta 68,8 milioi euroekin hornitua, eta MUBIL ekimenarekin bat egin zuen, 5 milioiko esleipenarekin.

Halaber, Etxebizitza eta Hirigintza funtzioa ia 335 milioi eurora iritsi zen, aurreko ekitaldiarekin alderatuta 62 milioi euro gehiago izan ostean, hau da, %22,8ko hazkundera. Baliabide gehienak Etxebizitza programan bildu ziren, 287 milioi euroko zuzkidurarekin. Arlo horren barruan,

etxebizitza-eskubide subjektiboari lotutako prestazio ekonomikoak nabarmendu ziren, 43 milioi gehiago, 66,6 milioira iritsi arte, baita Gaztelagun 2025 programa ere, 26 milioi euroekin. Bestalde, Lurralde Antolamendurako programak %30,1 handitu zuen bere aurrekontua, 42,3 milioi euroraino, batez ere Opengela 2022-2024 programaren hiri-birsorkuntzako jarduketek bultzatuta, 24,8 milioi euroko zuzkidurarekin.

Azkenik, ekoizpen sareari emandako zuzeneko laguntzari dagokionez, Industriaren funtzioak 166 milioi euro bete zituen, aurreko ekitaldian baino 23 milioi euro gehiago, hau da, %16 gehiago. Igoera Industria Garapeneko programan egin zen, eta autokontsumoa eta kontsumo termikoak elektrifikazioa sustatzeko EEEn programa nabarmendu zen, 30 milioi euroekin. Halaber, INDARTU 2023ko partida 2,4 milioi eurotik 7,9 milioi eurora igo zen, eta Gauzatu Berria 2024an, berriz, 0,4 milioi eurotik 3,4 milioira. Jarduera horiek euskal industriaren ekoizpen inbertsioa, enpresa-lehiakortasuna eta trantsizio energetikoa bultzatzeko politikak indartzen dituzte.

4.7 Familien finantza osasuna

Familien finantza osasunari dagokionez, 2025ean joera aldatu zen aurreko ekitaldiarekin alderatuta. 2024an, Espainiako familien aurrezki tasa errenta erabilgarriaren %12,7ra iritsi zenean, aurrezki tasa asko indartu zen, eta, 2025ean, etxekoen unitateen aurrezki tasa %12,0ra jaitsi zen, zazpi hamarren gutxiago. Zuzenketaren arrazoia ez zen izan errentak behera egin izana, gora egiten jarraitu baitzuen, gastuaren dinamismo handiagoaren ondorioz baizik; errenta erabilgarria %5,3 igo zen, eta kontsumoko gastuak, berriz, %6,2 egin zuen gora. Ondorioz, aurrezki gordina 128.126 milioi eurokoa izan zen, 2024ko erregistrotik zertxobait beherago.

Moderazio hori gorabehera, 2025ean sortutako aurrezkiak nahikoa izaten jarraitu zuen familien inbertsioa finantzatzeko, baina finantzatzeko gaitasuna murriztu egin zen 2024tik. Beraz, datu horrek adierazten du finantza egoera oraindik sendoa dela, termino agregatuetan, baina aurreko ekitaldian baino lasaiera txikiagoarekin, kontsumoak errenta erabilgarriaren zati handiago bat xurgatu zuen neurrian.

Intentsitate galera hori luzatu egin zen 2026ko abiaraztean. Lehen hiruhilekoan, etxekoen unitateen aurrezki tasa errenta erabilgarriaren %11,3 izan zen, aurreko hiruhilekoan baino sei hamarren gutxiago, eta mailarik txikiena 2023. urtearen hasieratik. Errenta erabilgarriak hazten jarraitu zuen,

urte arteko %5,1eko aurrerapenarekin, baina kontsumoko gastua erritmo biziagoan handitu zen berriro, %6,1. Horrek familiek sortutako aurrezkia murriztu zuen eta finantzaketa beharra areagotu zuen.

Hala eta guztiz ere, aurrezpen agregatua handia da oraindik ere, baina asaldura berrien aurrean koltxoi gisa jarduteko gaitasuna pandemiaren ondorengo urteetan baino txikiagoa da, eta, gainera, oso desberdina etheen artean. BBVA Researchen kalkuluen arabera, aurrezki tasak azken 25 urteetako batez besteko historikoaren gainetik jarraitzen du (errenta erabilgarriaren %9,7), nahiz eta inflazioaren shock berri bat xurgatzeko marjina 2022an baino mugatuagoa izan. Ahalmen hori, gainera, errenta handieneko etxekoen unitateetan metatzen da, diru sarreraren %50 inguru aurreztu baitezakete; etxekoen unitate ahulenek, berriz, aurrezki tasa negatiboak dituzte.

Euskadin, familien gastuaren analisiak norabide berean adierazten du: familiek nabarmen egin zuten gora kontsumoa 2025ean. Euskadin, etxeko batez besteko gastua %6,9 hazi zen 2025ean, 38.835 euroraino, serieko maximo berri bat. Etxebizitza izan zen familia aurrekontuaren partida nagusia, guztizkoaren %34,5; ondoren elikadura, %15,0. Garraioak izan zuen hazkunderik handiena, %30,6ko aurrerapenarekin, etxeetako kontsumoaren dinamismo handieneko testuinguru batean.

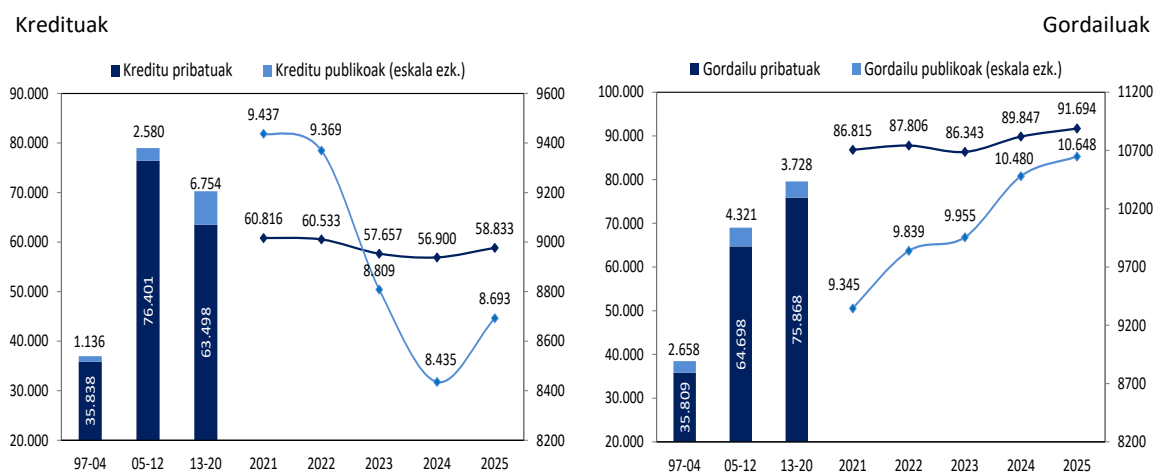
Kontsumoaren dinamismo handiagoak ez zuen eragotzi euskal finantza-aurrezkiak hazten jarraitzea. Euskadiko gordailuak, guztira, 102.342 milioi eurokoak izan ziren 2025ean; aurreko urtean, berriz, 100.326 milioi eurokoak. Hazkundera 2024an baino apalagoa izan zen, baina maximo historiko berri bat finkatzea ahalbidetu zuen. Gordailu pribatuak 91.694 milioi izan ziren, 2024an baino %2,1 gehiago; gordailu publikoak, berriz, 10.648 milioi, %1,6 gehiago.

Bilakaera hori bat dator euskal aurrezkiak pandemiaren geroztik oso hazkunde esanguratsua metatu duen testuinguruarekin. Espainiako Bankutik, Invercotik eta Euskadiko BGAEen Federaziotik bildutako datuen arabera, euskaldunen finantza ondarea 173.582 milioi eurora iritsi da 2025aren amaieran, euskal BPGaren ia %60. Aurrerapen hori enpleguaren sendotasunean, errenta erabilgarriaren igoeran, produktu kontserbadoreen ordainsari handiagoan eta inbertsio funtsen eta BGAEen hazkunde handian oinarritu zen.

Kredituaren aldetik, 2025ek aldaketa bat markatu zuen aurreko urteetako despalanka-efektuaren ibilbidearekiko. Euskadiko banku sistemak emandako kreditu bolumen osoa %3,4 igo zen, 67.526 milioi eurora arte, 2024an baino 2.191 milioi euro gehiago. 2007az geroztik egindako urteko

aurrerapen handiena da, eta 2023an eta 2024an izandako beherakadekin kontrastatzen du. Kreditu pribatua izan zen aldaketa horren eragile nagusia, %3,4ko hazkundearekin, 58.833 milioi euroraino; kreditu publikoa, berriz, %3,1 hazi zen, 8.693 milioiraino.

Kreditu eta gordailuen bilakaera. Milioi euro
48. irudia

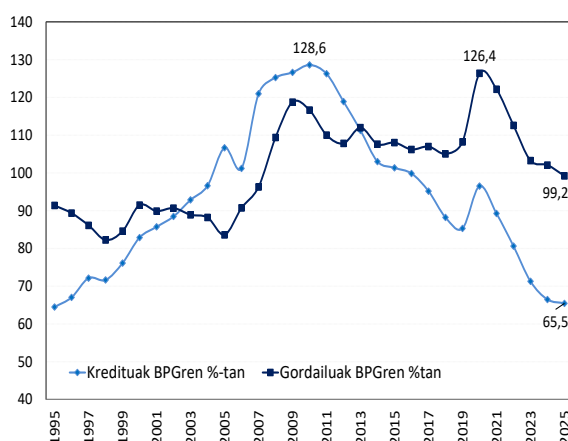
Iturria: Espainiako Bankua.

Gorakada hori gorabehera, EAEko zorpetzeak finantza krisiaren aurreko hedapen-etapan lortutako mailetatik urrun jarraitzen du. 2025ean, kreditu osoa EAEko BPGaren %65,5 izan zen, 2024ko %66,5etik behera, eta 2007-2011 aldian erregistratutako %120tik gorako maximoetatik oso urrun. Sektore pribatuaren kasuan, banku-zorra BPGaren %57,9 zen, eta 2024an, berriz, %61,8. Beraz, nahiz eta kredituaren saldo bizia berriro hazi zen, zorrak ekonomian zuen pisu erlatiboak murrizten jarraitu zuen BPG nominalaren aurrerapenari esker.

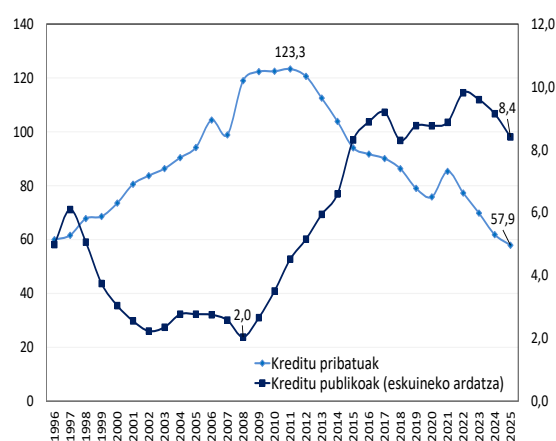
Kredituen eta gordailuen arteko konparazioak kaudimen irakurketa hori indartzen du. Gordailuak, guztira, EAEko BPGaren %99,2 ziren 2025ean, eta %102,1, berriz, 2024an; kredituak, berriz, %65,5 ziren. Bi tresnen arteko aldea oso handia izan zen, 34.816 milioi euro ingurukoa, aurreko urteko maximoaren oso azpitik. Horrela, Euskadik finantza-posizio erabat soberakina du bankuei dagokienez, eta gordailuen bolumena kredituena baino askoz handiagoa da.

Kredituen eta gordailuen bilakaera 49. irudia

Kredituak eta gordailuak guztira (%BPGa)

Kreditu pribatu eta publikoak (%BPGa)

Iturria: Espainiako Bankua.

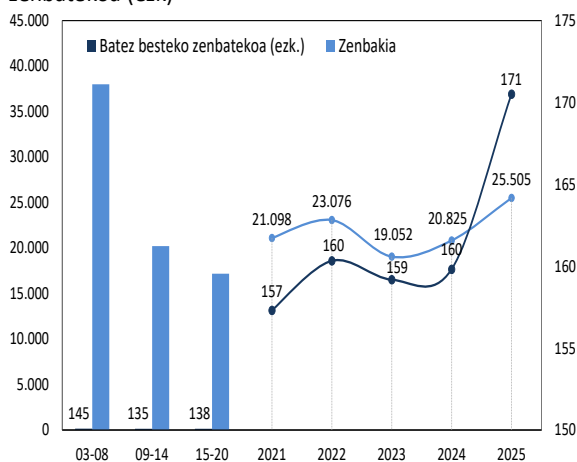
Kreditu pribatuaren gorakada azaltzen duen faktore nagusia hipoteka-merkatuaren susperraldia izan zen. 2025ean, Euskadin etxebizitzaren gaineko 25.505 hipoteka eratu ziren, 2024an baino %22,5 gehiago, aurreko urtean izandako hazkundearen bikoitza baino gehiago. Mailegatutako kapitala 4.348 milioi eurokoa izan zen, %30,7ko hazkundearekin, eta hipoteka bakoitzeko batez besteko zenbatekoa 170.506 eurokoa izan zen, 2024an baino %6,7 gehiago eta Estatuko batez bestekoaren gainetik. Aurrerapen horrek faktore konbinazio bati erantzun zion: aurreko ekitaldikoak baino finantza baldintza hobeak, lan-merkatuaren sendotasuna, etxebizitza eskari metatua eta etxekoen unitateak prest egotea eragiketarako formalizatzeko 2022ko eta 2023ko tasen igoerak eragindako doikuntzaren ondoren. Eragiketa berrien osieran, tasa finkoak pisua hartu zuen berriro, hau da, eratutako hipoteken %65,0, aurreko urteko %58,8aren aldean.

Euriborrak susperraldi horren zati handi bat lagundu zuen. Adierazleak %2,27an itxi zuen 2025a, 2024ko abenduan izandako %2,44aren azpitik, eta horrek hipoteka aldakor askoren kuotak merkatzen jarraitu zuen, urteko berrikuspenarekin, eta finantza irisgarritasunaren pertzepzioa hobetu zuen. Hala ere, urteak aurrera egin ahala, hobekuntza horrek indarra galdu zuen. Uztailen urteko minimoa lortu ondoren, Euriborrak bost hilabetez jarraian egin zuen gora abendura arte, eta

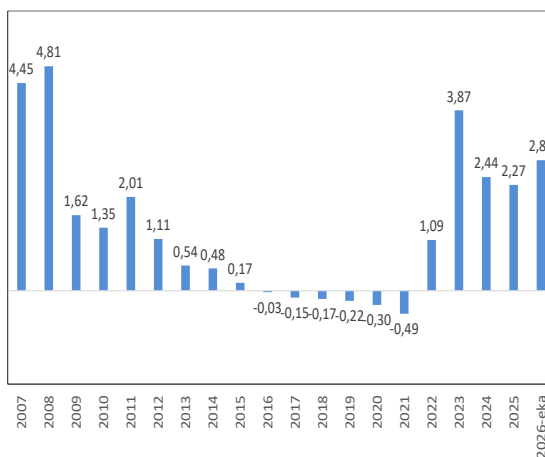
testuinguru horretan merkatua beherantz berrikusten hasi zen Europako Banku Zentralak tasen murrizketa berriak egiteko zuen itxaropena.

Etxebizitzaren hipoteken bilakaera (milakoak) eta 12 hileko euriborra **50. irudia**

Formalizatutako hipoteken kopurua eta batez besteko zenbatekoa (ezk)

12 hilabeterako Euriborra

Iturria: INE eta Espainiako Bankua.

2026an, finantza ingurunea gogortu egin zen berriro. Egonkortasun erlatiboko zenbait hilabeteren ondoren, euriborrak joera aldatu zuen martxotik aurrera, eta otsailean %2,22 inguruko balioak izatetik maiatzean eta ekainean %2,80 inguru izatera igaro zen, hiru hilabete eskasetan puntu erditik gorako hazkundea metatuz. Gorakada horrek eragiketa berrien finantzaketa kostua handitu zuen, nahiz eta azken datuen arabera indizea %2,8 inguruko mailetan egonkortu den.

Testuinguru horretan, EAEko hipoteka merkatuak tonu ahulagoarekin ekin zion urteari. Urtarriletik martxora bitartean urtebete lehenago baino hipoteka gutxiago sinatu ziren, %7,5eko jaitsiera metatuarekin eta hiru hilabetez jarraian behera eginda urte artean. Doikuntza oso hedakorra izan zen 2025aren ondoren, eta finantza baldintzen garestitzearekin batera gertatu zen. Beraz, aurreko aurrerapen handiaren osteko etenaldi gisa interpreta daiteke, joeraren itzulera oso gisa baino gehiago. Apiriletik aurrera, jarduerak gora egin zuen berriro, 1.799 hipoteka eratu baitziren eta

%6,5eko igoera izan baitzen aurreko urteko hilabete beraren aldean; eragiketa berrien batez besteko interes-tasa, berriz, %2,9 ingurukoa izan zen.

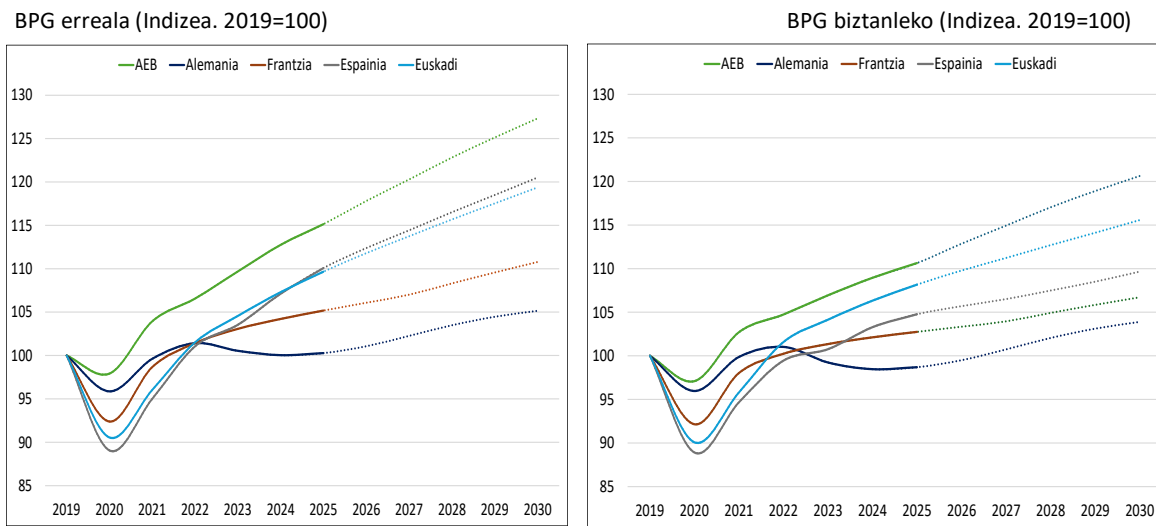
4.8 Aurreikuspen ekonomikoak

Euskal ekonomiak hazkunde apalagoko etapa bati ekingo dio datozen bost urteetan, pandemiaren osteko susperraldian eta Atzeraldi Handiaren ondoko urteetan erregistratutakoa baino motelagoa; izan ere, aldi haietan BPGaren batez besteko hazkundea urteko %2tik gorakoa izan zen. Orduan langabezia nabarmen murriztea ahalbidetu zuen enplegu sorrera handia gaur egun zailagoa da errepikatzen, langabezia tasa %6tik zertxobait gora dagoen eta hamarkada amaitu aurretik atalase horren azpitik jaitea aurreikusten den testuinguruan. Lan merkatuaren hobekuntza marjina txikiago hori gero eta handiagoak diren migrazio fluxuek konpentsatu dute. Fluxu horiek joan den hamarkadako susperraldi ekonomikoan hasi ziren, eta dagoeneko dinamismo demografiko eta ekonomikoaren iturri nagusietako bat dira; aurreikuspenen arabera, gainera, datozen urteetan ere eginkizun horri eutsiko diote.

Illo horretan, EAEko ekonomia ez dago ekonomia aurreratu askoren dinamika komunetik kanpo, eta, zehazki, Europakoena. BPGaren hazkundea BPG biztanlekorena baino handiagoa izango da populazioaren hazkundearen ondorioz, batez ere migrazio saldo positiboek bultzatuta, zahartzeak biztanleria ez aktiboaren garrantzi erlatiboa handitzen duen eta bizi itxaropenak gora egiten jarraitzen duen testuinguru batean. Eredu hori ekonomia garatu askok partekatzen duten arren, alde nabarmenak daude BPG biztanleko bilakaeran, produktibitatearen aurrerapenak direla eta.

Aurreko hamarkadan, geldialdi sekularrari buruzko eztabaida berpiztu zen, eta eztabaida hori eragin zuten faktoreetako asko oraindik ere presente dauden arren, duela gutxiko bilakaerak eta Estatu Batuetarako aurreikusitakoak iradokitzen dute oraindik badagoela tarte bat produktibitatearen hazkunde bizkortzeko, baita muga teknologikoan kokatutako ekonomietan ere. Europarentzat, ordea, Draghi Txostenak irekitako gaia dago: zenbateraino erreproduzitu daitezkeen aurrerapen horiek berezko gaitasunarekin, edo produktibitatearen hazkundearen zati batek bere mugetatik kanpo garatutako berrikuntzen hedapenaren mende jarraituko duen.

Euskadiko eta beste ekonomia batzuetako BPG erreala eta BPG biztanleko
51. irudia

Iturria: NDF, World Economic Outlook database: April 2026, eta Ekonomia Zuzendaritzak.

Europako ekonomia nagusiek dituzten zailtasunek isla dute Alemanian eta Frantzian. BPGaren eta per capita errentaren hazkunde aurreikuspenen arteko aldeek erakusten dutenez, bi ekonomien dezelerazioak produktibitatearen aurrerapen eskasari ez ezik, baldintzatzaile demografiko gero eta garrantzitsuagoi ere erantzuten die.

Bestalde, 2019. urtea erreferentziazat hartuta, Espainiako ekonomiak EAEkoak baino hazkunde handixeagoa izan du, batez ere egoera demografiko mesedegarriagoa eta turismoari lotutako zerbitzuen dinamismo sendoagatik, eta horri gehitu behar zaio euskal industriak 2025ean izan duen portaera ahula. Alde hori aurreikuspenen arabera 2030era arte mantenduko da proiektzio horizontean. Hala ere, BPG biztanlekori dagokionez, bilakaerak Euskadirentzat mesedegarriagoa izaten jarraituko du, azken urteetan gertatu den bezala. Egindako aurreikuspenen arabera, hurrengo bosturtekoan EAEko BPG biztanleko Estatuko gainerako lurraldeetako baino ehuneko bi puntu gehiago haziko da, gutxi gorabehera. Edonola ere, aurrerapen tasa txikiak izango dira ikuspegi historikoan, urteko %1,5etik beherakoak.

Taula makroekonomikoa
23. taula

Urte arteko aldakuntza tasak (%)

	96-05	06-15	16-25	2026	2027	2028	2029	2030
BPG erreala	4,1	0,8	2,3	1,9	1,7	1,7	1,6	1,6
BPG biztanleko	4,1	0,4	2,1	1,5	1,3	1,3	1,3	1,3
BPG nominala	7,1	1,9	4,6	4,7	4,1	2,9	3,0	3,0
Lanaren produktibitatea	0,9	1,3	1,0	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8
KEG (BPGaren %)	28,3	27,0	23,7	24,6	24,5	24,5	24,4	24,4
Enplegua	3,2	-0,6	1,3	1,1	0,9	0,8	0,8	0,8
Langabezia tasa (%)	13,2	9,8	9,7	6,8	6,5	6,2	6,2	5,7
Okupazio tasa (%/16-64)	58,3	64,7	69,0	73,3	73,8	74,1	74,4	74,9
Jarduera tasa (%/>16)	53,7	55,5	56,1	56,3	56,3	56,2	56,0	55,7

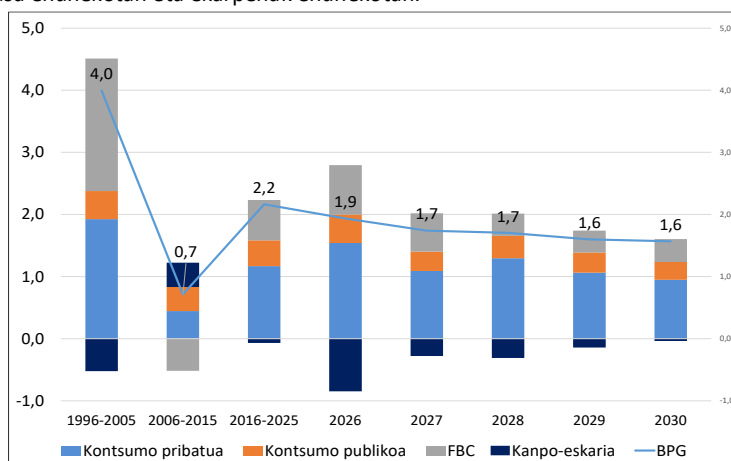
Iturria: Eustat eta Ekonomia Zuzendaritza Eluse ereduaren bidez.

2030era arteko euskal ekonomiarako aurreikuspenen agertokiak moteldu egiten du BPG errearen hazkunde erritmoa, aurreko garaietan izandakoarekin alderatuta, inguruko ekonomietarako aurreikusitako ibilbideekin bat etorritik. Urteko batez besteko hazkundeak %1,7 ingurukoa izatea espero da hamarkadaren bigarren erdian, baina horizontearen amaierarako %1,6tik gertuago egongo da. Esan bezala, erritmo horrek, hazkunde demografikoaren balaztarekin batera (hazkunde hori gero eta txikiagoa izatea espero da, nahiz eta oraindik positiboa izan), biztanleko BPGa urtean %1,3 inguru haziko dela aurreikusten du horizontean zehar, aurreko hamarkadan baino nabarmen txikiagoa.

Lanaren itxurazko produktibitateak moteltzeko joera izango du, bai zerbitzuetan, bai industrian, eta urteko batez besteko %0,8ko hazkundeak izango du. Enplegu eskariaren pixkanakako ahultzeak enpleguaren hazkundeak geldiaraziko du horizontearen amaieran, %0,8 ingurura iritsi arte. Horrela, langabezia tasa batez beste %6tik zertxobait gora kokatuko da datozen urteetan, enpleguaren hazkundeari eustearen eta biztanleriaren jardueraren tasaren balaztaren isla, aurreikuspenaren horizontearen azken urteetan jaisten hasia espero baita.

BPG errealaren hazkunde-aurreikuspenaren deskonposizioa eskariaren ikuspegitik
52. irudia

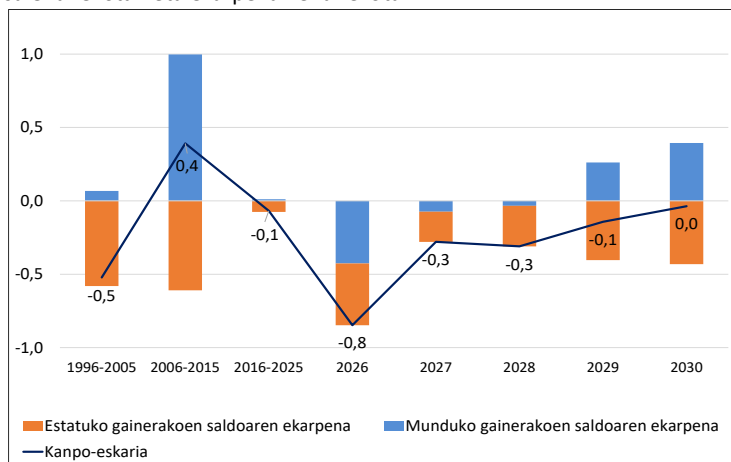
Urteko aldakuntza tasa ehunekotan eta ekarpenak ehunekotan.

Iturria: 2025era arteko deskonposizioa, Eustaten datuetan oinarrituta, eta aurrerantzean Ekonomia Zuzendaritzak egina.

Kanpo eskariaren ekarpenaren aurreikuspenaren deskonposizioa, jatorriaren eta hazkundearen arabera
53. irudia

Urteko aldakuntza tasa ehunekotan eta ekarpenak ehunekotan.

Iturria: 2025era arteko deskonposizioa, Eustaten datuetan oinarrituta, eta aurrerantzean Ekonomia Zuzendaritzak egina.

Kapitalaren eraketa gordinak maila handi samarrean jarraituko du, BPGaren %24,5en inguruan, bereziki talde inbertsioaren bidez (publikoa zein pribatua) eta, neurri txikiagoan, eraikuntza inbertsioaren bidez. Kontsumo pribatuak jarraituko du izaten BPGaren hazkundeari ekarpen handiena egiten dion eskariaren osagaia, eta kontsumo publikoak bere ekarpenean egonkor jarraituko du, egiturazko baldintza demografikoek eta produktibitatearen moderazioak eraginda.

Oro har, barne eskariak eutsiko dio hazkundeari; izan ere, kanpo eskariaren ekarpena negatiboa izatea espero da iragarpenaren horizonte osoan, merkataritza fluxu global batzuen ondorioz, batez ere ondasunena, eta esportazio merkatuetan Europak kuota galtzearen ondorioz. Hala ere, Estatuko gainerako herrialdeekiko merkataritza saldoaren eta 2030era arteko munduko gainerako herrialdeekiko saldoaren arteko kanpo saldoaren deskonposizioaren arabera, horizontearen amaieran kanpo lehiakortasunean irabaziak berreskuratu eta munduko gainerako herrialdeekiko saldoaren ekarpen positiboak berreskuratu ahal izango lirateke. Estatuko gainerakoekiko saldoaren ekarpena, bestalde, negatiboa izango dela aurreikusten da, serie historiko osoan zehar bezala.

5. ERRONKAK ETA ERAGIN FAKTOREAK

5.1 Munduko merkataritzaren birkonfigurazioa

Munduko merkataritzak eraldaketa sakona bizi du. Eraginkortasunean, kostu txikietan eta irekitasunean oinarritutako eredua ez da desagertu, baina segurtasun ekonomikoak, autonomia estrategikoak eta geopolitikak erabaki enpresarialak eta publikoak gero eta gehiago baldintzatzen dituzte. Estatu Batuek muga zergen erabilera areagotu dute tresna ekonomiko eta politiko gisa, eta Europar Batasunak, berriz, babes industrialeko neurriak eta merkatuak eta hornidurak dibertsifikatzeko lehentasunezko akordio berriak uztartzen ditu. Irekierak ez du modu uniformean atzera egiten, baizik eta forma selektiboagoak hartzen ditu: fluxu batzuk murrizten dira eta estrategikotzat jotzen diren beste batzuk errazten dira.

Testuinguru horretan, munduko merkataritzak dinamismo nabarmena mantendu zuen 2025ean. Salgaien trukeen bolumena %4,6 igo zen eta merkataritza zerbitzuena %5,3. Oro har, ondasunen eta zerbitzuen merkataritza %4,7 hazi zen, munduko BPGaren %3,4ren aldean, eta 34,65 bilioi dolarreko balioa lortu zuen, 2024an baino %7 gehiago. Sendotasun hori, ordea, desberdina izan zen, eta partzialki iragankorrak ziren faktoreetan oinarrituta egon zen. Asiak salgaien merkataritzaren aurrerapenaren %71 azaldu zuen, adimen artifizialarekin lotutako produktuek hazkunde nominalaren %42 ekarri zuten, eta Ipar Amerikako inportazioak aurreratu egin ziren muga-zerga berriak espero zirelako.

2026rako, MMAk salgaien merkataritzaren hazkundera %1,9raino apalduko dela aurreikusten du, baina %1,4ra murriztu daiteke energia prezioek gora egiten jarraitzen badute edo %2,4ra irits daiteke adimen artifizialaren bultzadak jarraitzen badu. Erdiko agertokian, zerbitzuak %4,8 haziko lirateke. 2025. urtearen hasieratik hartutako muga zergen neurriek munduko merkataritzaren

%11ri eragiten diote gutxi gorabehera, eta nazio-erregimen orokor mesedegarrienean garatutako proportzioa %80 ingurutik %72ra jaitsi da.

Euskadirentzat, ekonomia txiki ireki eta espezializazio industrial nabarmena izanda, aldaketa horrek arriskuak eta aukerak dakartza. Merkatu finkatueta baldintzen gogortzeak eragina du euskal eskaintzaren sektore garrantzitsuetan, baina Europako akordio berriek oraindik gutxi aprobetxatutako ekonomietarako sarbidea hobetu dezakete. Kontua ez da soilik esportazioa zenbat handitu edo murriztu daitekeen, baizik eta nola egokitu behar diren enpresak kanpoan saltzeko dibertsifikazio handiagoa, tokiko presentzia handiagoa eta hornidura kateen kudeaketa aktiboagoa eskatzen duen ingurune batera.

Euskadik, berriz, garraio materialean, makina eta aparatu mekaniko eta elektrikoetan, metal arruntetan eta horien manufakturetan kontzentratutako kanpo merkataritza du aurrean. Nazioarteko kateetan estuki integratutako jarduerak dira, eta osagaiek eta bitarteko ondasunek hainbat muga zeharka ditzakete azken merkatura iritsi aurretik. 2025ean, euskal esportazioak 29.851 milioi eurora iritsi ziren, aurreko urtean baino %3,6 gutxiago. Beherakadaren %60 inguru erregai mineraletatik etorri zen; partida hori gabe, jaitsiera %1,2ra mugatuko zen. Manufakturek egonkortasun handiagoa erakutsi zuten, nahiz eta salmentak bereziki ahuldu ziren Estatu Batuetan eta Txinan.

Esposizioa ez dago helmuga bakoitzaren pisuaren mende soilik. Halaber, garrantzitsua da Europako kateetan produktu bakoitzerako merkatu horrek zer ordezkatzeko duen eta euskal enpresek zer parte hartze duten hirugarren herrialdeak hornitzen dituzten. Baliteke konpainia batek Estatu Batuetara zuzenean ez esportatzea, baina eragina jasango du fabrikatzaile europarren eskaerak murrizten baditu. Erantzuteko gaitasuna ere ez da homogenea: kanpoko ezarpenak dituzten taldeek jarduera birbana dezakete eta ekoizpenaren zati bat bezeroarengana hurbildu; ETEek, berriz, tarte txikiagoa dute muga zergak, erregulazio kostuak edo inbertsio berriak beren gain hartzeko.

Estatu Batuek euskal esportazioen %5,9 bereganatu zituzten 2025ean, 1.759,4 milioi euroko balioarekin; 2024an, berriz, 1.992,0 milioi euroekin. Urte arteko jaitsiera %11,7koa izan zen eta ehuneko 0,8 puntu kendu zizkion Euskadiko esportazioen guztizko hazkundeari. Salmentek, gainera, industria kontzentrazio handia izan zuten. Makina eta aparatu mekanikoak EAEko herrialdeetarako esportazioen %34,3 izan ziren, makina eta aparatu elektrikoak %15,5 eta galdaketa-manufaktura %12,4. Bere bilakaera, hala ere, desberdina izan zen: makineria

mekanikoak 0,8 puntu kendu zizkion salmenten aldakuntzari eta galdaketako manufaktуреi 2,0 puntu, eta makineria elektrikoak 1,8 puntu positibo ekarri zituen.

Doikuntza bereziki handia izan zen siderurgiako jardueretan. Galdaketa-manufaktуреk eta burdinurtuak eta altzairuak batera bildu zituzten Estatu Batuetarako esportazioen %16,3, eta 2,6 puntu kendu zizkioten aldakuntzari. Ibilgailu automobilek, %3,1eko pisu txikiagoarekin, beste 0,4 puntu galdu zituzten. Estatu Batuetako jaitsiera, beraz, ez zen uniformea izan: makineria elektrikoak eutsi egin zion eta partzialki konpentsatu zituen makineria mekanikoaren, jarduera siderurgikoaren eta automobilgintzaren atzerakadak.

Bilakaera horri bigarren Trump Administrazioaren aldaketa protekzionista gehitu behar zaio, AEBko merkatura sartzeko baldintzak nabarmen aldatu baititu. Hilabeteetako iragarpen, etenaldi eta negoziazioen ondoren, Washingtonen eta Bruselaren arteko adostasunak %15eko muga-zerga ezarri zuen Europako produktu gehienentzat, hasieran planteatutako karga handiagoekin alderatuta. Europako onarpen prozesua 2026ko ekainean amaitu zen, eta esparru berria uztailaren 1ean hasi zen aplikatzen. Ordainetan, EBk AEBko industria-ondasunen gaineko muga zergak kendu zituen, baina lehentasun horiek eten ahal izango ditu Estatu Batuek beren konpromisoak betetzen ez badituzte edo inportazioek kalte larria eragiten badiote Europako industriari. Altzairua, aluminioa eta produktu deribatu jakin batzuk %15eko sabai orokorretik kanpo geratu ziren, eta %50eko kargari lotuta jarraitzen dute; bien bitartean, bi aldeak muga zergen kontingenteen bidezko konponbide posible bat aztertzen ari dira.

Muga zerga orokorrak jokaleku okerrera saihesten du, baina aurreko baldintzak okertzen ditu. Inportatzaile estatubatuarrek gailak azken preziora eramaten badu, eskaria murriztu daiteke; enpresa esportatzaileak xurgatzen badu, marjinak murrizten dira. Kasu askotan, doikuntza partekatua izango da. Produktu espezializatuak eta ordezkazezinak dituzten enpresek ahalmen handiagoa izango dute hori jasanarazteko, batez ere prezioan lehiatzen direnek baino.

Euskal esportazioen beherakada, gainera, produktuengatik oso bilakaera desberdina izan zuen Estatu Batuetako merkatu batean gertatu zen. 2025ean guztizko inportazioak %4,4 igo ziren arren, adimen artifizialarekin lotutako erosketak %38,3 hazi ziren eta emaitza agregatuari eutsi zioten; gainerako salgaienak, berriz, %1,2 jaitsi ziren. Talde ahulenen artean, IARI lotu gabeko makineria eta elektronika, ibilgailuak, burdina eta altzairua eta bitarteko ondasun desberdinak zeuden. Jarduera horietako batzuetan euskal espezializazioa izateak lagundu egiten du AEBko merkatuan euskal salmenten beherakada azaltzen, baina ezin da erabat muga-zergei egotzi; izan ere lehen hiru hilekoan eskariak, prezioak eta erosketen aurrerapenak ere eragina izan zuten.

Gainera, eragina Estatu Batuetan zuzenean saltzen ez duten enpresetara ere zabal daiteke. Alemaniako fabrikatzaile bat hornitzen duen euskal konpainia batek eskaera gutxiago jaso ditzake, baldin eta fabrikatzaile horrek salmentak galtzen baditu, inbertsioak atzeratzen baditu edo hornitzaileei kostuak murrizteko presioa egiten badie. Muga zergek ere ekoizpena sustatzen dute Estatu Batuetako merkatuan eta, beraz, posizio horri eusteak eskala, inbertsio eta tokiko ezarpen gehiago eska ditzake.

Estatu Batuen gogortzearen aurrean, Europar Batasunaren eta Mercosurren arteko akordioa da 2026an gauzatutako merkataritza irekiera nagusia. Bitarteko Merkataritza Akordioa maiatzaren 1ean hasi zen aplikatzen behin-behinean Brasil, Argentina, Uruguai eta Paraguairekin dituen harremanetan, elkartze akordio osoaren berrespenak jarraitzen duen bitartean. Egutegiak, blokerak esportatutako Europako produktuen %91ren gaineko muga-zergak pixkanaka kentzea aurreikusten du, eta epe luzeagoak ezartzea sektore sentikorrentzat. Bestalde, EBk Mercosurretik datozen inportazioen %92 inguru liberalizatuko ditu.

Bere irismena muga zergak baino haratago doa. Akordioak aduana prozedurak sinplifikatzen ditu, oztopo tekniko jakin batzuk murrizten ditu, kontratazio publikorako sarbidea hobetzen du, jabetza intelektualaren babesa indartzen du eta zerbitzuei eta inbertsioari buruzko xedapenak gehitzen ditu. Jatorri-arauak, kontingenteak eta babesak ere ezartzen ditu, eta, beraz, irekiera ez da berehalakoa izango, ezta uniformea ere: produktuaren, xede herrialdearen eta desgrabazio egutegiaren arabera baizik.

2025ean, Euskadik 436 milioi euro esportatu zituen akordioan sartutako lau herrialdeetara, eta 1.356 milioi inportatu zituen, 910 milioiko defizitarekin. Brasilek blokerako euskal esportazioen %67,5 eta inportazioen %86,1 kontzentratu zituen. Mercosurrek beraz, bezero gisa baino, garrantzi handiagoa du hornitzaile gisa, nahiz eta bi dimentsio horiek estrategikoak izan.

Helmuga gisa, blokeak makineriarako, tresna elektrikoetarako, manufaktura metalikoetarako eta automobilgintzarako aukerak eskaintzen ditu. Jatorri gisa, energia, nekazaritza produktuak eta lehengai industrialak hornitzen ditu, eta horien eskuragarritasuna gero eta handiagoa da, horniduraren segurtasunarekiko kezka gero eta handiagoa baita. Akordioaren aurretik, Europako makinek %14 eta %20 arteko muga zergak zituzten, eta automobilek, %35 artekoak. Murrizketa horrek Europako eta Euskadiko eskaintzaren lehiakortasuna hobetuko du, baina automobilgintzan pixkanaka irekiko da bereziki.

Basque Trade & Investment erakundeak 2026ko maiatzean egindako Euskadiko esportazioei buruzko EB-Mercosur Akordioaren eraginari buruzko azterlanaren arabera, EAEk blokeari egindako salmentak 250 milioi euro inguru handitu daitezke 2024ko mailekin alderatuta, 614 milioi ingurura iritsi arte, potentzialaren gauzatze-mailaren arabera 577 eta 652 milioi arteko tartearekin. Makineriak, metalek eta automobilgintzak aurreikusitako igoeraren %84 hartuko lukete. Potentzialaren estimazioa da, ez ekitaldi jakin baterako aurreikuspena, ezta akordioaren eragin automatikoa ere.

Oraintsuko ibilbideak estimazio hori tentuz interpretatzea gomendatzen du. 2021etik 2025era bitartean, Mercosurreko euskal esportazioak %8,4 gehitu ziren; Espainiakoak, berriz, %20,1 eta Europakoak %27,9. Aldeak ez du berez erakusten lehiakortasun txikiagoa dagoenik, baina urte horietan Euskadik bere inguruak baino presentzia txikiagoa izan zuela adierazten du. Akordioak dauden oztopenen zati bat murriztuko du, baina emaitza merkatuaren ezagutzaren, ziurtagirien, finantzaketaren, saldu osteko zerbitzuaren eta tokiko, Txinako eta Europako fabrikatzaileekin lehiatzeko gaitasunaren arabera izango da. 120 euskal enpresen presentziak, eskualdean 183 ezarpenekin, esportazioa, tokiko ekoizpena eta industria-zerbitzuak konbinatzeko oinarria ematen du.

2026ko urtarrilaren 27an iragarritako Europar Batasunaren eta Indiaren arteko negoziazioen amaierak, Mercosur merkatuak dibertsifikatzeko eta mendekotasunak murrizteko estrategia europar zabalago baten parte dela berresten du. Kasu horretan, berrikuspen juridikoa, sinadura eta onarpen prozedurak osatu behar dira oraindik, merkataritza-lehentasunak aplikatzen hasi aurretik.

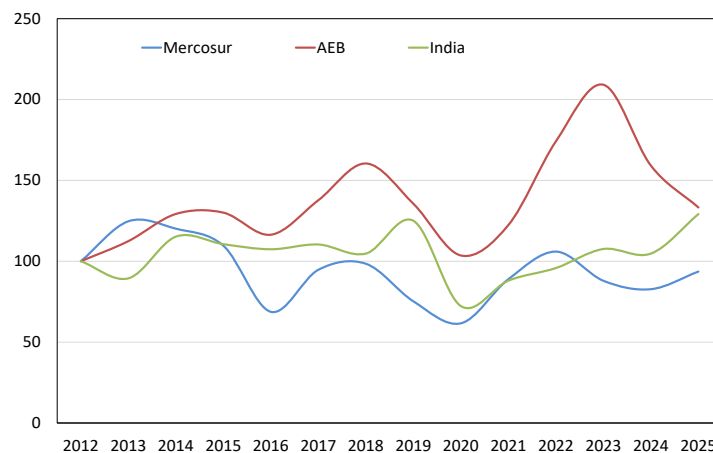
Akordioak, Europako ondasunen esportazioen balioaren %96,6ri dagozkion muga zergak kentzea edo murriztea aurreikusten du, eta Batzordeak 2032ra arte bikoiztu ditzakeela uste du. Makinei aplikatutako tarifak, %44ra irits zitezkeenak, gehienak ezabatuko dira. Ibilgailuen gaineko muga-zergak %110etik %10era murriztuko dira pixkanaka, kuota eta egutegi espezifikoekin; osagaiei aplikatutakoak, berriz, bost eta hamar urte arteko epean desagertuko dira. Itunak, halaber, zerbitzuei, inbertsioari, kontratazio publikoari, jabetza intelektualari, merkataritza digitalari eta aduana-prozedurei buruzko xedapenak jasotzen ditu.

2025ean, Indiarako euskal esportazioak 233,2 milioi eurora iritsi ziren, 2024an baino %23,5 gehiago, aztertutako serieko baliorik handiena. Hala ere, esportatutako totalaren gainean duen pisuak txikia izaten jarraitzen du, %0,8ko pisuarekin eta esportatutako totalari 0,1 puntu baino ez dizkio ematen. Salmenten egiturak, gainera, kontzentrazio handia erakusten du; izan ere, esportazioen bi heren

inguru (%67) ekipo mekanikoko ondasunei, makina eta tresna elektrikoei eta galdaketa manufacturei zegozkien.

300 bat euskal enpresak erregulariki esportatzen dute herrialde horretara, eta 66k presentzia zuzena dute, 105 ezarpenekin, horietatik 63 produktiboak. Muga zergen murrizketa bereziki onuragarria izan daiteke makina-erremintarentzat, fabrikazio aurreratuarentzat, automobilgintzako osagaiarentzat, metalurgiarentzat eta gailu medikoentzat. Hala ere, akordioak ez ditu ezabatzen erregulazio eskakizunak, tokiko ekoizpenaren aldeko lehentasuna, prezioarekiko sentzibilitatea eta Asiako lehia. Benetako sarbidea aliantzen, zerbitzu teknikoaren eta ekoizpen edo merkataritza presentziaren arabera ere izango da.

Euskal esportazioen bilakaera AEBetara, Mercosurrera eta Indiara. 2012ko indizea = 100
54. irudia

Iturria: Ekonomia Zuzendaritzak egina, Eustaten datuetan oinarrituta.

Oharra: Mercosurren agregatu estatistikoak Bolivia barne hartzen du, eta EBko akordio komertziala Argentina, Brasil, Paraguai eta Uruguairi aplikatzen zaie

2012tik izandako bilakaerak hiru merkatuek funtzio desberdinak betetzen dituztela berresten du. Estatu Batuek 2023an lortu zuten maximoa, euskal esportazioek hasierako maila bikoiztu baino gehiago egin zutenean, baina indizeak behera egin zuen 2025ean, 209,2tik 133,2ra, bi urteko zuzenketaren ondoren. Indiak bere maximoan itxi zuen aldia, 129,2ko indizearekin, azken ekitaldian salmentak %23,3 gehitu ondoren. Mercosur 93,6an kokatu zen, 2012. urtean baino %6,4 gutxiago

oraindik, eta horrek merkataritza harremanak ez duela jarraitu hedapen ibilbide jarraitua erakusten du.

Eskala aldeak handiak dira oraindik. 2025ean, Estatu Batuetarako esportazioak ia lau aldiz izan ziren Mercosurrera bideratutakoak, eta zazpi aldiz eta erdi aldiz Indiara bideratutakoak. AEBetako beherakada 232,6 milioi eurokoa izan zen gutxi gorabehera, Indiari egindako salmentak 44,1 milioi igo ziren eta Mercosurren estatistika agregatuarenak 52,8 milioi. Bi merkatuen hazkunde bateratuak Estatu Batuetan erregistratutako galeraren %42 inguru konpentsatu zuen. Dibertsifikazioak nolabaiteko kontrapisua eman zuen, baina oraindik ez du merkatu hori ordezkatzeko eskala nahikorik.

Estatu Batuak, Mercosur eta India merkataritza berregituratzearen aurrean
24. taula

Mercado	Euskal merkataritza 2025ean	Aldaketa nagusiak	Euskal sektoreak
AEB	1.759,4 milioi esportatu dira; guztizkoaren %5,9; %11,7ko jaitsiera eta -0,8 puntuko ekarpena	%15eko mug -zerga orokorra; altzairua, aluminioa eta %50eko mendeko deribatu jakin batzuk	Makina eta tresna mekaniko eta elektrikoak; galdaketa- manufakturak
Mercosur	436 milioi esportatu eta 1.356 milioi inportatu; 910 milioiko defizita. 0,2 puntu eman ditu	Europako esportazioen %91 baino gehiagoko desgrabazio progresiboa	Makineria, metalak, automobilgintza, energia eta lehengaiak
India	233,2 milioi esportatu dira; %23,3ko igoera. 0,1 puntu eman ditu	EBk esportatutako balioaren %96,6ren gaineko muga-zergen murrizketa edo deuseztapena, oraindik aplikatzeko dagoena	Makina-erreminta, fabrikazio aurreratua, ekipo-ondasunak, automobilgintza, metalurgia eta gailu medikoak

Iturria: Eustat, MME, Europako Batzordea eta Basque Trade & Investment.

2025eko datuek dibertsifikazio hasiberria adierazten dute, baina oraindik ez da nahikoa EAEko kanpo merkatuen hierarkia aldatzeko. India eta Mercosurren aurrerapenak Estatu Batuen atzerakada orekatu zuen neurri batean, nahiz eta Estatu Batuek eskala askoz handiagoa izaten

jarraitzen duten. Sektoreen araberako bilakaera uniformea ere ez da ikusten: makineria elektrikoak eutsi egin zion, eta siderurgia jarduerak, berriz, narriaduraren zati handi bat metatu zuten.

Zehazten hasi den birkonfigurazioa ez da soilik geografikoa. Sektorekoa ere bada, oztopo berriek modu desberdinean eragiten dietelako makineriari, material elektrikoari, metalei edo automobilgintzari; produktiboa, merkatu jakin batzuei eusteak helmugan presentzia komertzial edo industrial handiagoa izatea eska dezakeelako; eta hornidurakoa, Mercosurrekin eta Indiarekin egindako akordioek energia, lehengaiak eta bitarteko produktuak eskuratzea ere erraztu nahi dutelako. Muga zergen murrizketek sarrera baldintzak hobetzen dituzte, baina horien aprobetxamenduak lehiaren, arau teknikoen, finantzaketaren eta saldu osteko zerbitzuaren mende jarraituko du, eta faktore horiek bereziki zaildu dezakete ETEen parte hartzea.

Euskadirentzat eraldaketa nagusia ez da, beraz, Estatu Batuak Mercosurrekin edo Indiarekin ordezkatzeari, baizik eta merkatuen, hornitzaileen eta presentzia moduen zorro dibertsifikatuagoa kudeatzeari. Estatu Batuak eskala askoz handiagoko helmuga izaten jarraitzen du, baldintza zorrotzagoekin bada ere; Mercosurrek industria salmentak handitu eta hornidurak dibertsifikatu ditzake; eta Indiak bere manufaktura hedapenari lotutako ibilbide handiagoko aukera eskaintzen du. Esportazioa, kanpo ezarpena, zerbitzuak eta hornikuntza konbinatzeko gaitasunak erabakiko du agertoki berriak zenbateraino dakarren sarbidea galtzea edo euskal nazioartekotzea orekatuagoa izatea.

5.2 Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoaren funtsen inpaktu macroekonomikoa EAEko ekonomian

Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoko (SEM) Europako funtsen etorrera izan da Euskadin pandemiak eragindako krisiaren ondoren zabaldu den politika ekonomikoaren tresna nagusietako bat. Bere garrantzia ez da bakarrik mobilizatutako baliabideen bolumena, baizik eta aktibatu ziren unean eta lortu nahi zituzten helburuen izaeran. Jardueraren koiunturazko erorketak konpentsatzeko beste pizgarri-programa batzuetan ez bezala, SEM helburu bikoitzarekin jaio zen: epe laburrerako berreskurapenari eustea eta epe ertain eta luzerako egitura-eraldaketak bizkortzea. Ildo horretan, Next Generation EU funtsak Europaren ezohiko erantzuntzat hartu ziren, trantsizio ekologikoari, eraldaketa digitalari, hazkunde jasangarriari, lurralde kohesioari, erresilientzia sozialari eta hurrengo belaunaldirako politikei lotuta.

Euskadirentzat, esparru hau aukera berezia izan da. Euskal ekonomiak ekoizpen-egitura aurreratu batekin, industria-oinarri garrantzitsu batekin eta balio-kate konplexuei estuki lotutako enpresa-sare batekin aurre egin behar zion pandemiaren irteerari, baina baita inbertsioaren, produktibitatearen, digitalizazioaren, trantsizio energetikoaren eta lehiakortasun-eredu berrietara egokitzearen arloetan egiteke dauden erronkei ere. SEMk finantzatutako proiektuak eremu horiek indartzera bideratu dira, euskal gizartearen bizi kalitatea hobetzeko, enpresa lehiakortasuna indartzeko eta lurralde osoan gizarte kohesioa sustatzeko.

2025eko abenduaren 31n eskuragarri zeuden datuen arabera, Euskadik 4.438 milioi euro jaso zituen SEM funtsetan. Zenbateko horretatik, 1.307 milioi Eusko Jaurlaritzak zuzenean kudeatutako funtsei dagozkie, 2.705 milioi Euskal autonomia-erkidegoan eragina duten Estatuko kudeaketa-jarduerari eta 426 milioi euskal enpresek beste autonomia erkidego batzuetan lortutako lizitazioei. Zifra horien tamainak erakusten du SEM-ak presentzia nabarmena izan duela bai kudeaketa autonomikoaren bidez, bai estatuko programen bidez, bai euskal enpresek lurraldetik kanpo baliabideak erakartzeko duten gaitasunaren bidez.

Autonomia kudeaketak, gainera, aurrerapen maila esanguratsua du. Euskal Autonomia Erkidegoa kudeatzeko banatutako 1.307 milioietatik, 1.247 milioi proiektuetarako esleituta zeuden, hau da, sartutako guztizkoaren %95. Era berean, 1.042 milioi Euro bideratu ditu Eusko Jaurlaritzak, proiektuei esleitutako funtsen %84ren baliokideak. Esleipen eta egikaritze maila horrek adierazten du xurgatzeko gaitasun handia eta baliabideak jarduera zehatzetara benetan translatzea. Ez da, beraz, administrazio-arloan konprometitutako funtsak, baizik eta jarduera ekonomikoari, inbertsio

publiko eta pribatuari eta eraldaketa eremu estrategikoei lotutako proiektuei pixkanaka eman zaizkien baliabideak.

Banaketa sektorialak orientazio eraldatzaile hori berresten du. Helmuga eremu nagusien artean, industria nabarmentzen da, 419 milioi eurorekin; etxebizitza eta hiri agenda, 196 milioirekin; hezkuntza, 173 milioirekin; eta ongizatea, gazteria eta erronka demografikoa, 121 milioirekin. Konposizio horri esker, SEMren lehentasunekin koherentea den jarraibide bat identifikatu ahal izango da: ekoizpen sarearen lehiakortasuna indartzea, birgaitzea eta hiri-garapen iraunkorra bultzatzea, giza kapitala hobetzea eta gizarte eta lurralde kohesioa bultzatzea. Industria osagaiaren garrantzia bereziki garrantzitsua da euskal ekonomian, non produkzio modernizazioa, energia eraginkortasuna, berrikuntza eta digitalizazioa beharrezkoak diren merkatu gero eta zailagoetan lehia-posizioak mantentzeko baldintzak diren.

Funtsen irismena ere bere kapilaritatean antzematen da. 28.000 onuradun baino gehiagok jaso dituzte funtsak Euskadin, eta horietatik 25.000 enpresa txiki eta ertainak dira. Enpresa txiki eta ertain horiek lurraldean eragina duten funtsen zenbateko osoaren %42 hartu dute, eta horrek adierazten du SEMren hedapena ez dela operadore handietara edo proiektu traktore handietara mugatu, baizik eta enpresa-ekosistemaren zati handi batean aurrera egin duela. Mikroenpresak eta enpresa txiki eta ertainak onuradun nagusien artean egotea bereziki esanguratsua da, enpresa horiek baitira tokiko enpleguaren funtsezko zati bat biltzen dutenak eta, kasu askotan, zailtasun gehien aurkitzen dituztenak digitalizazioan, energia-efizientzian, berrikuntzan edo prozesuen modernizazioan inbertsioak finantzatzeko.

Sektorearen ikuspegitik, onuradunak manufaktura industrian, eraikuntzan eta jarduera profesional, zientifiko eta teknikoetan kontzentratzen dira nagusiki. Banaketak, neurri handi batean, euskal ekoizpen egitura erreproduzitzen du, baina funtsek efektu biderkatzaileak sor ditzaketen kanalak ere aipatzen ditu. Manufaktura industriak onuradunen %27 biltzen ditu, eraikuntzak %17 eta jarduera profesional, zientifiko eta teknikoek %10. Sektore horiei energia eta gas hornidura gehitu behar zaie, %10ekin, eta gainerako jarduerak, berriz, onuradunen %36. Osaera horrek iradokitzen du funtsek inbertsio fisikoari zuzenean lotutako sektoreetan jardun dutela, bai eta ezagutzan eta zerbitzu teknikoetan intentsiboak diren jardueretan ere, ekoizpen eraldaketari laguntzeko beharrezkoak baitira.

SEMren dimentsio estrategikoa indartu egiten da PERTEei lotutako baliabideak erakartzearekin. Euskadik 1.504 milioi euro bildu ditu ekonomia suspertzeko eta eraldatzeko proiektu estrategikoetan, ibilgailu elektrikoan eta konektatua 576 milioi euro bilduz; trantsizio energetikoa

eta hidrogeno berriztagarria, 353 milioirekin; eta industriaren deskarbonizazioa, 165 milioirekin. Zifra horiek erakusten dutenez, baliabideen zati handi bat euskal industriaren erronka handiekin estuki lotuta dauden eremuetara bideratu da: mugikortasun iraunkorra, energia garbia, emisioen murrizketa eta kapitalean intentsiboak diren sektoreen egokitzapen teknologikoa.

Lurralde banaketak ere ezarpen zabala erakusten du hiru lurralde historikoetan. Bizkaiak funtsen %42 biltzen ditu, Gipuzkoak %27, Arabak %20 eta beste onuradun batzuenak %11, Euskal Autonomia Erkidegoan eragina duten proiektuak gauzatu dituzten eta lurralde bakar bati esleitu ezin izan diren enpresei dagokienez. Banaketa hori, oro har, lurralde bakoitzaren pisu ekonomiko eta demografikoarekin bat dator, nahiz eta bakoitzak bultzatutako proiektu estrategikoetatik eratorritako ñabardurak izan. Bizkaia industriarekin, berrikuntzarekin eta digitalizazioarekin lotutako jarduerengatik nabarmentzen da; Gipuzkoa trantsizio energetikoarekin eta prestakuntzarekin lotutako eremuen arabera; eta Araba, mugikortasun iraunkorrari eta nekazaritzako elikagaien sektoreari lotutako proiektuengatik.

Funts horien eragin makroekonomikoa kalkulatzeko, Ekonomia Sailburuordetzak egindako azterlanak 3.474 milioi euro hartzen ditu abiapuntutzat 2020 eta 2024 artean euskal ekonomian, 2024ko BPGaren %3,5aren baliokideak. Zifra horrek autonomia-erkidegoen kudeaketa-funtsak, Estatuko kudeaketa-funtsak eta euskal enpresek beste autonomia-erkidego batzuetan kudeatutako diru-laguntzen eta lizitazioen bidez erakartzen dituzten baliabideak biltzen ditu. Informazioa Eusko Jaurlaritzak autonomia erkidegorako dituen aurrekontu iturrietatik eta Estatuak kudeatutako funtsetarako ELISA tresnatik dator, zenbatekoak eta egikaritze aldia gehituz eta kontsumo publikoaren eta inbertsioaren arteko sailkapenera hurbilduz.

3.474 milioi horien konposaketa, bai aldi baterakoa izateak eta Ekonomikoa izanik erabakigarria da zenbatetsitako inpaktua ulertzeko. Gastua 856 milioi kontsumo publikoaren eta 2.618 milioiko inbertsioaren artean banatzen da. Exekuzioa pixkanaka handituz joan zen 2020tik, 3 milioira iritsi zenean, 2024an 1.409 milioira iritsiz, 2021ean 408 milioi, 2022an 748 milioi eta 2023an 906 milioi izatera iritsiz. Bide horrek azaltzen duenez, efektu makroekonomikoak areagotu egiten dira urteek aurrera egin ahala, baliabideak proiektuetan, gastu publikoan, inbertsio publikoan eta inbertsio pribatuaren mobilizazioan gauzatzen diren neurrian.

Azterketaren elementu garrantzitsuenetako bat inbertsio pribatuaren gaineko trakzio ahalmena da. Eusko Jaurlaritzak kudeatutako zatirako eskuragarri dagoen informazioaren arabera, tresna juridikoei esleitutako SEM funtsen euro bakoitzak 0,3 euro inguru mobilizatu ditu funts pribatuetatik, Estatuko kudeaketa-zatira estrapolatuz gero. Gainera, Espainiako Bankuak jasotako

ebidentziaren arabera, NGEU funtsekin finantzatutako proiektuak dituzten enpresen %45ek ez lituzkete inbertsio horiek gauzatu laguntza hori gabe, eta %31k, berriz, zati bat baino ez luke egingo. Informazio horri esker, inbertsio pribatuaren gehigarritasun maila sartu ahal izango da azterketan, hau da, funtsek zein puntutaraino sortu duten jarduera berria, eta ez bakarrik finantzatu egin diren jarduerak.

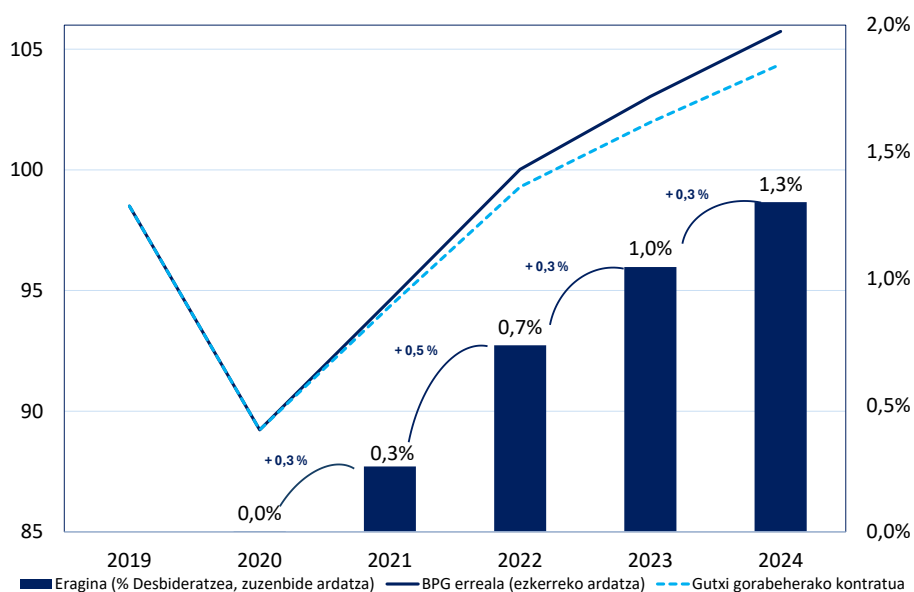
Azterlanak beste autonomía erkidego batzuetan funtsak gauzatzeak dakartzan zeharkako ondorioak ere jasotzen ditu. ELISAren informaziotik abiatuta, eta lurraldeen arteko input-output taulei aplikatutako Leontiefen eskaera-eredu baten bidez, euskal enpresek 524 milioi euro gehiago izango lituzkete 2020 eta 2024 artean, Estatuko gainerako herrialdeetan SEM funtsak exekutatzearen ondorioz. Emaiza hori bereziki garrantzitsua da Euskadirentzat, euskal ekonomiak interkonektatutako produkzio sistema baten barruan duen posizioa islatzen duelako. Lurraldetik kanpo sortutako jarduera ez da autonomía erkidego bakoitzean isolatuta geratzen, baizik eta industria hornitzaileei, zerbitzu-enpresei, ekipamendu ondasunen fabrikatzaileei eta Estatuko hornidurakateetan integratutako beste sektore batzuei transmititzen zaie.

Eraginaren estimazioa ELUSE ereduaren bidez egiten da, Eusko Jaurlaritzako Ekonomia Zuzendaritzaren tresna nagusia, euskal ekonomiaren epe ertain eta luzerako aurreikuspena egiteko. Egitura eredu da, eta agregatu makroekonomiko handien arteko funtsezko harremanak erreproduzitzen ditu: eskaria, eskaintza, prezioak, lan-merkatua, errentak eta nazioko eta nazioarteko ingurunea. Bere egiturari esker, inbertsio edo gastu publikoaren shock bat kontsumora, inbertsio pribatura, enplegura, inportazioetara, esportazioetara, sektoreko ekoizpena eta errentetara nola transmititzen den aztertu ahal izango da. Ezaugarri hori bereziki egokia da SEM bezalako tresna bat ebaluatzeke, eta horren eragina ez da hasierako gastura mugatzen, baizik eta hainbat kanal ekonomikoren bidez zabaltzen da.

Ariketa kontrafaktualerantz jotzen da. Horrek esan nahi du euskal ekonomiaren bilakaera aztertutako aldian SEM funtsik ez egoteak izango zuen bidearekin alderatzen duela. Kalkulua 2024ra mugatzen da, lana egiteko unean Eustatek argitaratutako azken Kontu Ekonomikoak ekitaldi horretara iristen zirelako, Euskadiko herri-administrazio guztien kontuen kasuan izan ezik, 2024ko zenbatespena erabiltzen baita. Gainera, azterlanak 2030era arteko ondorioak proiektatzen ditu epe ertainean irauten duen ebaluatzeke, baina emaitzak ez dira 2026ra arte gauzatutako funtsen eragin osoaren zenbatespen gisa interpretatu behar, 2024tik aurrera baliabideak egikaritzen jarraitu baitute.

Emitzek eragin nabarmena erakusten dute hazkunde ekonomikoan. 2024an, EAEko BPG erreala funtsik gabeko kontrafaktual egoera baino 1,3 puntu handiagoa izango litzateke. Inpaktua ia baliogabea izan zen 2020an, 2021ean 0,3 puntuko desbideratzearekin hasi zen, 2022an 0,7 punturaino igo zen, 2023an 1,0 puntura iritsi zen eta 2024an 1,3 puntura iritsi zen. Urteko hazkundeari dagokionez, euskal ekonomiaren hazkunde tasa hiru hamarren igo da 2021ean, bost hamarren 2022an eta beste hiru hamarren 2023an eta 2024an. Ibilbideak berresten du ondorioak ez direla berehala gertatzen, baizik eta handitu egiten direla proiektuak gauzatu eta inbertsio, kontratazio eta kontsumo erabakiak aktibatzen diren neurrian.

SEM funtsen BPGan duen eragina
55. irudia

Iturria: Eustat eta Ekonomia Zuzendaritza.

Eskari osagaien ekarpena ez da homogeneoa izan. Kontsumo publikoak eragin handiena izan zuen 2022an, ehuneko 1,5 puntuko desbideratzearekin eta BPGaren mailari 0,4 puntuko ekarpenarekin, eta, ondoren, intentsitatea murritzten joan zen, modalitate horren pean gauzatutako funtsen zenbatekoa murriztu ahala. Aldiz, kapital finakoaren eraketa gordinak dinamika iraunkorragoa eta metagarriagoa aurkezten du. Inbertsio errearen gaineko eragina 0,8 puntukoa izan zen 2021ean, eta 2024an 6,2 punturaino igo zen, BPGaren maila 1,5 puntuko ekarpenarekin. Desberdintasun hori

garrantzitsua da: kontsumo publikoak zuzeneko eta aldi baterako bultzada gisa jarduten duen bitartean, inbertsioak ekoizpen-ahalmena handitzen du eta efektu biderkatzaile luzeagoak sortzen ditu.

Inpaktua etxeetako kontsumora, inportazioetara eta esportazioetara ere transmititzen da. Kontsumo erreala jarduera eta enplegua hobetzeak bultzatutako bide kontrafaktualaren gainera sei hamarren handiago da. Barne eskaria 1,9 puntu jaitsi zen 2024an, eta, ondorioz, puntu batetan inportazioak handitu egin dira, batez ere inbertsio ondasunekin lotuta, baina baita kontsumo ondasunekin ere. Esportazioak, bestalde, Estatuaren gainerako lurraldeetan eskariaren igoerak mesede egiten die, eta beste autonomia-erkidego batzuetan funtsak gauzatzeak dituen ondorioak islatzen ditu. Eraitza bateratuak erakusten du SEMak ez duela barne gastuko programa gisa bakarrik jarduten, baizik eta sare ekonomiko zabalago batean jarduten duen estimulu gisa, non lurralde interdependentziak bere ondorioen zati bat anplifikatzen duen.

Termino nominaletan, BPGaren gaineko eragina 1.356 milioi eurokoa da 2024an, hau da, %1,4 puntu portzental. Inpaktu errealekiko aldea, 1,3 puntutan kokatua, BPGaren deflatorearen igoera txiki baten ondorioz azaltzen da, hamarren batekoa, eskari agregatuaren dinamismo handienari lotuta. Prezioen gaineko eragina batez ere 2023an eta 2024an agertzen da, eta lehen urteetan, berriz, funtsen eragin txikiagoak prezioen maila ia aldatu gabe mantentzen du. Kalkuluen arabera, gainera, prezioen mailaren desbideratzeak gora egiten jarraitzen du ondorengo urteetan, 2030ean bost hamarrenera iritsi arte, baina funtsen eragin nagusia jardueran eta inbertsioan oinarritzen da, presio inflazionista esanguratsuan baino gehiago.

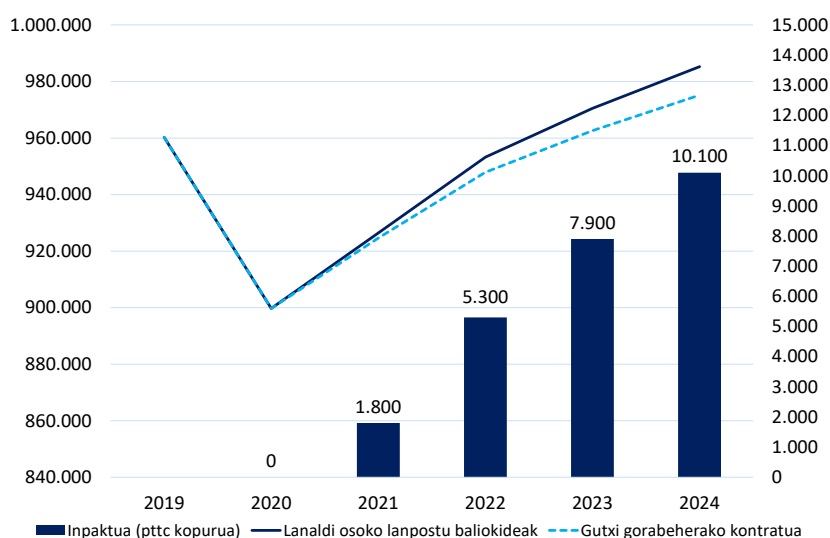
Lan merkatua da inpaktuaren beste bide garrantzitsu bat. Kalkuluaren arabera, MRR funtsen pizgarriak lanaldi osoko 10.000 lanpostu baliokide inguru sortzea ekarriko luke, hau da, kontrafaktualekiko %1. Bultzada horri esker, langabezia tasa zazpi hamarren murriztuko zen, funtsik gabeko eszenarioan kalkulaturako %8,1etik BJA-n ikusitako %7,4ra. Enpleguaren gaineko eragina pixkanaka hazten ari da funtsen gauzatzea areagotzen den heinean: 1.800 enplegu 2021ean, 5.300 2022an, 7.900 2023an eta 10.100 2024an.

Epe ertainera, enpleguaren gaineko ondorioak moteltzen dira, baina ez dira desagertzen. Ikerketaren arabera, enplegu mailak ia lau hamarren handiago izaten jarraituko luke, 4.000 lanpostu baino gutxiagoren baliokidea, eta BPGaren gaineko eragina iraunkorragoa da. Desberdintasun hori kapital finkoaren eraketa gordinaren eginkizunagatik eta kapitalaren stockean arraste-efektuagatik azaltzen da. Beste era batera esanda, aurrekontu-exekuzioaren zuzeneko bultzada amaitu ondoren, inpaktuaren zati bat ekonomiaren ekoizpen ahalmenean txertatuta

geratzen da. Eraitza jarduera mailaren hobekuntza iraunkorragoa da, enpleguarena baino, eta horrek esan nahi du epe ertainean lanaren itxurazko produktibitatearen bilakaera hobea dela.

SEM funtsen enpleguan duen eragina

56. irudia

Iturria: Eustat eta norberaren elaborazioa.

Metatutako BPG nominalaren analisiak irakurketa hori indartzen du. Metatutako inpaktua 202 milioi eurotik 2021ean 831 milioi eurora igaroko da 2022an, 1.825 milioi 2023an eta 3.181 milioi 2024an, 2030ean 10.589 milioira iritsi arte. Deskontatu gabeko biderkatzailea 0,5ean 2021ean, 0,7koa 2022an, 0,9koa 2023an eta 2024an, eta 3,0koa 2030ean. Eraitza horrek adierazten du funtsen eragina ez dela urte bakoitzean gauzatutako gastuagatik bakarrik ebaluatu behar, baizik eta jardueran eragiten dituen ondorio metatuengatik ere, batez ere inbertsioa ekoizpen-kapital bihurtzen denean eta kontrafaktuala baino BPG handiagoari eusten dionean.

Faktoreen produktibitate osoak, hala ere, irakurketa zehatzagoa eskaintzen du. 2024an, FGPre gaineko eragina positiboa da, %0,3koa, BPGa erabilitako faktore produktiboen gaintetik hazten delako. Epe ertainera, 2030a kontuan hartuta, FGP %0,4 jaitxi da, BPGa enplegua eta kapitalaren stocka baino txikiagoa baita. Eraitza horrek ez du baliorik funtsen eragin positiboa baliogabetzen, baina ohartarazpen garrantzitsua sartzen du: kapitalaren metaketak eta jarduera handitzeak ez

dute bermatzen produktibitatearen hobekuntza iraunkorrak bakarrik, berrikuntza, eraginkortasuna, eraldaketa teknologikoa eta antolaketa aldaketak ez badira sustatzen. Inbertsioen osaerak, inbertsio publikoaren pisu handiarekin, bilakaera horretan ere eragina du, batez ere merkatuz kanpoko zerbitzuetako produktibitatea neurtzeko zailtasunengatik.

Ondorio nagusia da SEM funtsek eragin makroekonomiko esanguratsua izan dutela Euskadin. Barne Produktu Gordinaren maila igo dute, inbertsioa bultzatu dute, enpleguari eusten lagundu dute eta zeharkako ondorioak eragin dituzte beste autonomia erkidego batzuekin dituzten interdependentziak direla eta. Aldi berean, euskal etorkizun ekonomikorako eremu estrategikoak indartu dituzte: industria, trantsizio energetikoa, digitalizazioa, etxebizitza, hezkuntza, gizarte kohesioa eta ekoizpen-sarearen modernizazioa. Bere ekarpena ez da, beraz, baliabideen aldi baterako injekzio gisa bakarrik ulertu behar, baizik eta inbertsio erabakiak bizkortu dituen tresna gisa, eta, laguntza hori izan ezean, ziurrenik intentsitate txikiagoarekin edo erritmo motelago batean gertatuko ziren eraldaketak aurreratzea ahalbidetu du.

Hala ere, SEMren benetako irismena ezin da murriztu BPGan eta enpleguan dituen ondorioetarako. Ebaluazioak berak aitortzen du egindako azterketa makroekonomikotik kanpo geratzen diren dimentsio garrantzitsuak daudela, hala nola iraunkortasunari lotutako onurak, osasun inbertsioen ondoriozko osasun hobekuntzak edo etxebizitzan dituen ondorioak. Dimentsio horiek funtsen helburu eraldatzailearen funtsezko parte dira, eta beharrezkoak dira haien inpaktuaren ikuspegi osoa lortzeko. Ondorioz, analisi makroekonomikoak oinarri sendoa eskaintzen du funtsek suspertzeari eta hazkundeari egiten dioten ekarpena baloratzeko, baina ebaluazio sektorial eta kualitatiboekin osatu behar da, ongizatean, kohesioan, trantsizio ekologikoan, digitalizazioan eta erresilientzia instituzionalean dituzten ondorioak hobeto identifikatzeko.

Oro har, SEM-ak aukera eman dio Euskadiri postpandemia susperraldiari helmen handiko politika ekonomikoko tresna batekin aurre egiteko. Bere hedapenak eskariari eusten, inbertsio pribatua mobilizatzen, ekoizpen gaitasuna sendotzen eta baliabideak eremu estrategikoetara bideratzen lagundu du. Hala ere, erronka nagusia ondorio horiek sendotzea da. Esperientziak erakusten du Europako funtsek jarduera maila igo dezaketela eta inbertsioak aurreratu ditzaketela, baina hazkunde potentzial bihurtzea politika publikoen jarraitutasunaren, enpresek berrikuntza eta teknologia sartzeko duten gaitasunaren eta jarduerak lehiakortasunaren egiturazko faktoreetara bideratzearen arabera izango dela. Aukera hori erabat aprobetxatzeak, beraz, aurrekontu exekuziotik harago doan begirada bat eskatzen du, eta egindako inbertsioen eragin ekonomiko, sozial eta lurralde inpaktua maximizatzea du helburu.

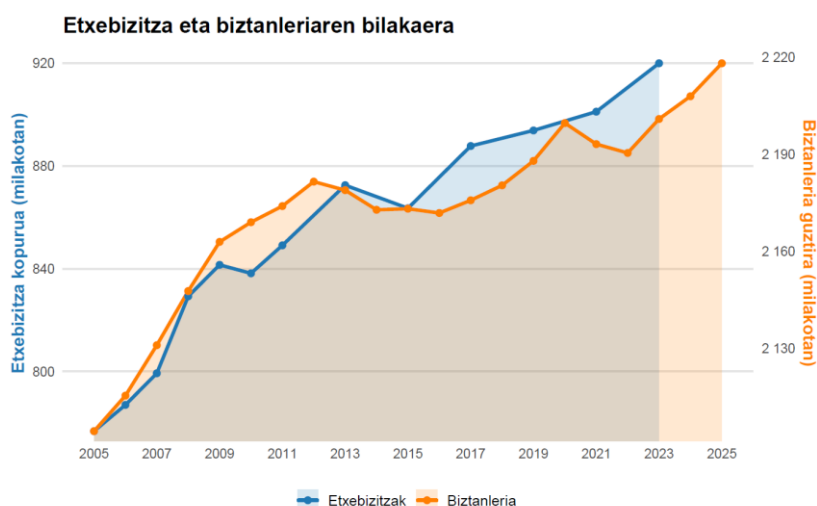
5.3 Etxebizitza

Etxebizitzarena, Euskal Autonomi Erkidegoko erronka ekonomiko eta sozial nagusietako bat da, eta inplikazio zuzenak ditu bai biztanleriaren ongizatean, zein gizarte kohesioan eta ekonomiaren funtzionamendu orokorrean¹.

Demografia-, bizitegi- eta merkatu dinamiken azterketa bateratuak agerian uzten du etxebizitzaren egungo egoera ez datorrela bat fenomeno koiuntural batekin, baizik eta denboran zehar metatu diren egiturazko desoreken multzo batekin. Desoreka horiek azaltzen dute gero eta handiagoa den etxebizitza eskuratzeko joera, bai alokairu erregimenean, bai jabetza erregimenean.

Etxebizitza-eskariaren bilakaera ez da soilik pertsona-kopuruaren gorakadagatik gertatu, gizarte- eta familia-egituraren aldaketengatik baizik. Izan ere, 2015etik 2023ra bitartean biztanleria egoiliarak %1 inguruko hazkunde metatua izan zuen arren, etxebizitza-beharra zuten etxekoek unitateen kopuruak %7 inguru egin zuen gora aldi horretan. Gainera, 2023tik 2025era biztanleria %1 gehigarri batean igo zen

Etxebizitza eta biztanleriaren bilakaera
57. irudia

Iturria: Biztanleriaren eta etxebizitzaren zentsua (Eustat) eta Etxebizitza Beharrei eta Eskariari buruzko Inkesta. Eusko Jaurlaritzaren Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila.

¹ *Ekonomiaz*, 109. zk. (2026), argitaratze bidean. [Ekonomiaz, Ekonomiari buruzko euskal aldizkaria](#)

Familiaren batez besteko tamaina murriztu egin da, pertsona bakarreko familiaren kopuruak pixkanaka gora egin duelako. Izan ere, 2015ean guztizkoaren laurdena ziren, eta 2023an kopuru hori %30etik gora egin zuen. Gainera, eskarian guraso bakarreko eta familiarrak ez diren beste tipologia batzuetako familiaren pisu erlatiboa handitu egin da, etxebizitzetan bereizketa handiagoa sortuz. Oro har, eraldaketa horiek etxebizitza txikiagoen, irisgarriagoen eta malguagoen beharra areagotzen ari dira.

Etxebizitza eskariaren hazkundeak, eskaintzaren igoera baliokiderik gabe, eskuragarri dauden etxebizitzak eskuratzeko lehia testuinguru gero eta handiago bat sortzen du. Egoera horretan, gaitasun ekonomiko txikiagoa duten kolektiboei eragiten zaie bereziki, eta horrek desberdintasunak areagotzen eta kalteberatasun-egoerak indartzen laguntzen du.

Etxebizitza eskaintzaren bilakaerak, eskariaren dinamika horrekiko desoreka iraunkorra dagoela egiaztatzen du. Urteko aurreikusitako etxebizitzaren hurrengo grafikoak erakusten duen bezala, aztertutako aldiaren etxebizitza parkearen hazkundea biztanleriaren hazkundearen antzeko tasetan mantendu da, eta aldakuntza metatuak %1etik hurbil daude 2015 eta 2023 artean eta %2tik 2025 arte. Eraikuntza-erritmoa ez da nahikoa izan etxebizitza-premia duten etxeen unitateen kopuruaren hazkundea xurgatzeko.

Aurreikusitako etxebizitzak 58. irudia

Iturria: Etxebizitza Beharrei eta Eskariari buruzko Inkesta. Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila.

Gainera, defizit hori desberdina izan da, eskaria lurralde jakin batzuetan pilatzen delako. Hiriguneetan eta dinamismo ekonomiko eta turistiko handiena duten eremuetan areagotu egin da etxebizitza eskuratzeko zailtasuna, bereziki biztanle kalteberenei dagokienez. Eremu horietan duten prezio altuak indartu egin ditu banantze espazialeko prozesuak eta bizitegi kanporatzea eremu periferikoetara populazioaren zati batera. Testuinguru horretan, etxebizitza ondasun urria izateaz gain, lan mugikortasuna, talentu erakarpina eta lurralde oreka baldintza ditzakeen faktore batean bihurtu da.

Eskaintzaren eta eskariaren arteko desoreka horri, 2022tik gaur egunera arte metatuz joan dena, etxebizitza produkzioari lotutako kostuen garestitzeak markatutako ingurune bat gehitu behar zaio. Eraikuntzaren, ekoizpenaren, lehengaien eta eskulanaren kostuak handitu egin dira 2015etik 2025era, eta maximo historikoetara iritsi dira 2025ean. Kostuen presio horrek finantza arrisku handiagoak sortzen ditu, eta obra berriaren bideragarritasun ekonomikoa muga dezake, batez ere prezio merkeagoetara bideratutako etxebizitzarenak. Eskaintzaren eta eskariaren arteko desorekak, kostuen igoerarekin batera, metro koadroaren prezioaren goranzko joera indartu du, bai etxebizitza berrian, bai bigarren eskuko etxebizitzan. Prezioak garestitzearen ondorioz, etxeetako errenten bilakaeraren eta etxebizitza eskuratzeko kostuaren arteko aldea handitu egin da. Horrela, baliabide txikiagoak dituzten familiak pixkanaka etxebizitza aukera prekarioagoetara, edo zuzenean merkatutik kanpo geratzen dira.

Etxebizitzaren merkatuko tentsioak alokairuaren merkatura ere trasladatu dira. Alokairuko etxebizitzaren eskaria handitu egin da, aldaketa soziodemografikoen, jabetza eskuratzeko zailtasunek eta etxebizitza mugikortasun handiagoak bultzatuta, baina horrek ez du esan nahi alokairuaren eskaintza nahikoa hazi denik. Egoera horren ondorioz, alokairuaren prezioak etengabe igo dira eta etxebizitza eskuratzeko baldintzak gero eta zorrotzagoak dira. Egoera horrek bereziki gazteei, guraso bakarreko familiei eta lan egoera ezegonkorrean dauden pertsonen eragin die.

Aldi berean, zenbait faktore espezifiko etxebizitza merkatu batzuetan dauden tentsioak areagotzen lagundu dute, besteak beste, erabilera turistikoko etxebizitzak hiri eremu jakin batzuetan hedatzea, eta etxebizitza finantziarizatzeko prozesu gero eta handiagoa (etxebizitza aktibo finantzario gisa erabiltzea, bizitzeko funtzioa betetzeko erabili beharrean). Fenomeno horiek erroka gehigarriak planteatzen dituzte gizarte kohesioaren eta hiri iraunkortasunaren ikuspegitik, eta, aldi berean, tentsioa indartzen dute etxebizitzaren bizitegi funtzioaren eta gero eta handiagoa den inbertsio aktibotzat hartzearen artean.

Promozio jardueraren bilakaerak etxebizitza-eskaintzaren aurrerapen iraunkorra islatzen du. Edozein kasutan, eskariaren intentsitateak agerian uzten du komenigarria dela etxebizitzaren merkatuaren oreka handiagoa ahalbidetuko duten jarduerak bultzatzen jarraitzea.

Hala eta guztiz ere, etxebizitzaren erronkari nekez hel dakiok neurri puntualen edo iragankorren bidez. Ikusitako desoreken egitura izaera dela eta, jarduera iraunkorrak egin behar dira etxebizitza eskaintza modu eraginkorrean zabaltzeko, batez ere etxebizitza sozialen eta eskuragarrien segmentuetan, eta etxebizitza parkea aldaketa demografikoetara eta etxe tipologia berrietara hobeto egokitzeko. Era berean, kontuan hartu behar dira eraikuntza kostuen bilakaera, kostu hauek etxebizitzaren azken prezioetara trasladatzea eta sektoreak eskariaren igoerari erantzuteko duen gaitasuna. Testuinguru horretan, etxebizitzaren gaiak eremu erabat soziala gainditzen du, eta gero eta garrantzi makroekonomiko handiagoa hartzen du; izan ere, merkatu horretako tentsio iraunkorrek eragina izan dezakete etxeetako kontsumo eta aurrezki erabakietan, lan mugikortasuna muga dezakete, eta ondorioak izan ditzakete produktibitatean eta ekonomiaren hazkunde potentzialean.

2025az geroztik, Euskadiko etxebizitza politikak etxebizitza eskuragarrien eskaintza zabaltzera bideratu dira, alokairuko etxebizitza babestuak sustatuz, etxebizitza hutsak mugituz, birgaitze jarduerak garatuz eta bizitegi merkatu tentsionatuko eremuetan neurri erregulatzailerak aplikatuz. Jarduketa horiek 2025-2027 Etxebizitza Bideratzeko Planaren barruan sartzen dira. Plan horren helburua etxebizitza eskuragarritasun aukera hobetzea eta etxebizitza-parke eskuragarri bat indartzea da, plangintza, finantzaketa eta erregulazio tresnak konbinatuz.

Etxebizitzarako eskubideari dagokionez, bizitegi merkatuko tentsio eremuen izendapena ere 12/2023 Legean aurreikusitako esku hartzeko tresna nagusietako bat bezala finkatu egin da. Euskadin, Etxebizitza eta Hiri Agenda Sailak adierazle-sistema bat garatu zuen, Eustatekin eta beste estatistika organo batzuekin batera, etxebizitza eskuratzeko zailtasun handienak dituzten udalerrriak eta lurralde eremuak identifikatzeko. Adierazle horiek, Administrazioak tentsioan dauden eremuen izendapena baloratu eta, hala badagokio, Estatuko araudian aurreikusitako neurriak aplikatu ahal izateko oinarri teknikoak dira.

2025eko mugarri garrantzitsu gisa, nabarmentzekoa da Eustatek etxebizitzaren alokairuaren prezioaren erreferentziazko adierazlea sortu duela, Alokairuaren Prezioaren Estatuko Erreferentzia Sistemaren barruan. Adierazle berri horrek, tenkatutako eremuak izendatzeko eta legean aurreikusitako errenta mugak aplikatzeko behar den estatistika euskarria indartzeko aukera ematen du. 2025eko apirilko eguneratzeak Euskadin tentsionatutako eremuen identifikazioa

zabaldtu eta hobetu zuen, alokairuari zein salerosketari lotutako aldagai berriak gehituz eta EAEko hiriburuak eta tentsionatutzat jo daitezkeen beste udalerri batzuk aztertzeke erreferentzia gisa erabiliz.

Hala eta guztiz ere, eta mota honetako ekimenetatik lor daitezkeen onuretz gain, etxebizitzaren arloan dauden desorekak modu integralean jorratzea ezinbesteko baldintza da etxebizitza egokia eskuratzeko eskubidea bermatzeko eta Euskal Autonomia Erkidego osoan garapen eredu orekatuago eta iraunkorrago baterantz aurrera egiteko.